

ΨΗΦΙΑΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΓΕΣΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ: ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟΙ ΠΟΡΟΙ
ΓΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΕΣ ΤΗΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

2021-1-ES01-KA220-SCH-000024243

Ψηφιακό εγχειρίδιο για διευθυντές και διευθύντριες δημοτικών σχολείων για την ηγεσία στη διαδικτυακή και συμπεριληπτική εκπαίδευση

Αποτέλεσμα 2

Co-funded by
the European Union

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

This work is licensed under CC BY-SA 4.0.

The license enables reusers to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format, so long as attribution is given to the creator. The license allows for commercial use. If you remix, adapt, or build upon the material, you must license the modified material under identical terms.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

- Καθηγητής Pablo Pumares, εκ μέρους του Πανεπιστημίου της Αλμερίας (UAL), Ισπανία.
- Δρ. Daniela Herrera Rubalcaba, PhD, εκ μέρους του Πανεπιστημίου της Αλμερίας (UAL), Ισπανία.
- Καθηγητής Νίκος Δεμερτζής, εκ μέρους του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), Ελλάδα.
- Επ. Καθηγήτρια Πατρίτσια Γερακοπούλου, εκ μέρους του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), Ελλάδα.
- Καθηγήτρια Δρ. Rita Bertozzi, εκ μέρους του Πανεπιστημίου της Μοντένα και του Ρέτζιο Εμίλια (UNIMORE), Ιταλία.
- Δρ. Laura Landi, PhD, εκ μέρους του Πανεπιστημίου της Μοντένα και του Ρέτζιο Εμίλια (UNIMORE), Ιταλία.
- Joanna Bać, M.A., εκ μέρους της Danmar Computers, Πολωνία.
- Małgorzata Nazimek, B.A., εκ μέρους της Danmar Computers, Πολωνία.

Project acronym	ePRI4ALL
Project name	Open and digital resources for primary school principals to support inclusive education through online learning
Project code	2021-1-ES01-KA220-SCH-000024243

Versions	Date	Changes	Type of change	Delivered by
Version 1.0	11/07/2023	Initial document	--	DANMAR COMPUTERS
Version 2.0	05/01/2024	Adding content	--	DANMAR COMPUTERS
Version 3.0	05/01/2024	Finalization	Graphics, final edition	DANMAR COMPUTERS

<u>Document Information</u>	
Document ID name:	ePRI4ALL_R2_Digital Manual _2024_01_31
Document title:	Digital Manual for primary school principals in online and inclusive education leadership
Output Type:	Result 2 – T2
Date of Delivery:	31/01/2024
Activity Type:	Content compilation
Activity Leader:	Danmar Computers
Dissemination level:	Open

Σημείωση για την ορολογία

Στο μαθησιακό υλικό κάποιες φορές μιλάμε για «ευάλωτες ομάδες», τα μέλη των οποίων χρήζουν συμπεριληπτικής μάθησης και εκπαίδευσης. Θέλουμε να σημειώσουμε πως αυτός ο όρος μπορεί να παρεξηγηθεί καθώς κρύβει πολλές πτυχές της ταυτότητας των ατόμων. Οι μαθητές και οι γονείς που ανήκουν σε αυτές τις ομάδες είναι πολύ περισσότερα από τον χαρακτηρισμό που τους έχει αποδοθεί με νομικές ή διοικητικές διαδικασίες.

Η ευαλωτότητα δεν είναι εγγενής σε μια ομάδα, αλλά συνέπεια δομών, συστημάτων και ίσως πολλαπλών διακρίσεων. Το να χαρακτηρίζονται κάποιοι ως «ευάλωτοι» συσκοτίζει τη δύναμη και τη δυναμική πολλών μαθητών και γονέων και μπορεί να ιδωθεί ως αποδυνάμωση.

Ωστόσο, εδώ συγκεντρώνουμε διαφορετικά επιστημονικά πεδία, το καθένα με συγκεκριμένη κατανόηση και χρήση ορολογίας. Προκειμένου να αποφευχθεί η ασάφεια, αποφασίσαμε να διατηρήσουμε τη γενική ορολογία με την οποία θεωρούμε ότι είναι εξοικειωμένοι οι περισσότεροι χρήστες του συγκεκριμένου υλικού.

Πίνακας Περιεχομένων

1.Εισαγωγή	<u>06-07</u>
2. Βασικοί ορισμοί	<u>08-10</u>
2.1 Συμπεριληπτική εκπαίδευση	<u>08</u>
2.2 Ψηφιακή ηγεσία	<u>09</u>
2.3 ΑΕΠ	<u>10</u>
2.4 Ψηφιακό βιβλιαράκι	<u>10</u>
3. Μαθησιακές Ενότητες (ΜΕ)	<u>12-119</u>
3.1 Συμπεριληπτική ψηφιακή μάθηση	<u>12-45</u>
3.2 Προωθώντας την ψηφιακή νοημοσύνη στην κοινότητα του Δημοτικού Σχολείου	<u>45-64</u>
3.3 Ψηφιακή μαθησιακή ηγεσία για την κοινότητα του Δημοτικού Σχολείου	<u>65-93</u>
3.4 Πρόσβαση και διατήρηση της ψηφιακής υποδομής για όλους και όλες	<u>94-119</u> <u>120</u>
4. Απαντήσεις στα κουίζ	<u>121-122</u>
5. Οδηγίες ενσωμάτωσης	<u>123</u>
6. Πρόσθετες πηγές	<u>123</u>

Εισαγωγή

Αυτό το ψηφιακό εγχειρίδιο είναι ένα **υλικό καθοδήγησης** που διατίθεται ως ανοιχτή εκπαιδευτική πηγή. Αποτελεί πηγή κατάρτισης, αλλά και ενίσχυσης της διδακτικής εμπειρίας στην **υποστήριξη της διαδικτυακής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης**.

Το υλικό αναπτύχθηκε με σκοπό να υποστηρίξει τους **διευθυντές/ριες** πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην **ηγεσία** της διαδικτυακής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Ωστόσο, ένα ευρύτερο κοινό μπορεί να επωφεληθεί από το ψηφιακό εγχειρίδιο: απευθύνεται σε εκπαιδευτές/ριες, δασκάλους/ες και εκπαιδευτικούς που χρησιμοποιούν ψηφιακές υποδομές, πόρους ή εργαλεία στη διαδικασία της εκπαίδευσης, που συμμετέχουν ή θα συμμετάσχουν στην ψηφιακή ηγεσία, που ενδιαφέρονται για την ψηφιακή παιδαγωγική, για την υποστήριξη ευκαιριών διά βίου μάθησης, ακαδημαϊκά ιδρύματα για τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και τους μαθητές/ριες, τους μελλοντικούς δασκάλους/ες ή τους εκπαιδευτικούς ηγέτες.

Το ψηφιακό εγχειρίδιο δίνει στο κοινό του, σε διεθνές επίπεδο, ένα εργαλείο καλής χρήσης για τη σχετική έρευνα και τις καθημερινές λειτουργικές εκπαιδευτικές του ανάγκες.

Για την καλύτερη κατανόηση του σκοπού του εγχειριδίου ακολουθούν κάποιοι **βασικοί ορισμοί** και οδηγίες ενσωμάτωσης. Το πρώτο στην αρχή του εγχειριδίου, το δεύτερο στο τέλος.

Το εγχειρίδιο χωρίζεται σε κεφάλαια.

Στο επόμενο κεφάλαιο, οι βασικοί ορισμοί εξηγούν τι σημαίνει **συμπεριληπτική εκπαίδευση**, πώς πρέπει να γίνεται κατανοητή η **ψηφιακή ηγεσία**, τι είναι οι **ανοιχτοί εκπαιδευτικοί πόροι** και πώς συγκροτείται ένα **ψηφιακό flipbook**.

Στη συνέχεια, το εγχειρίδιο αποτελείται από τέσσερις μαθησιακές ενότητες, καθεμία από τις οποίες περιλαμβάνει περιεχόμενο διδασκαλίας και μάθησης και ένα κουίζ ερωτήσεων. Τα θέματα των μαθησιακών ενότητων είναι: η ψηφιακή μάθηση χωρίς αποκλεισμούς (LU1), η προώθηση της ψηφιακής νοημοσύνης στην κοινότητα του δημοτικού σχολείου (LU2), η ηγεσία της ψηφιακής μάθησης για την κοινότητα του δημοτικού σχολείου (LU3) και η πρόσβαση και η διατήρηση της ψηφιακής υποδομής για όλους (LU4).

Ένα άλλο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο σε προτάσεις ενσωμάτωσης, συστάσεις για τη χρήση του εγχειριδίου σε διαδικτυακά και εκτός διαδικτύου εκπαιδευτικά πλαίσια. Το εγχειρίδιο περιλαμβάνει βιβλιογραφία και πρόσθετες πηγές, σχετικές με τα ζητήματα, τα πεδία και τις θεματικές που περιέχει, χρήσιμες ενδεχομένως για περαιτέρω διερεύνηση.

Συνεχίστε στο επόμενο κεφάλαιο του Ψηφιακού Εγχειριδίου για διευθυντές δημοτικών σχολείων στην ηγεσία της διαδικτυακής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Βασικοί ορισμοί

ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σε όλο τον κόσμο, υπάρχουν 240 εκατομμύρια παιδιά με διάφορες αναπηρίες. Όπως κάθε άλλο παιδί, χρειάζονται κατάλληλη εκπαίδευση για να ενισχύσουν τις ικανότητές τους και να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους. Ωστόσο, ο ελλιπής σχεδιασμός για τα παιδιά με διαφορετικές αναπηρίες (καθώς και τους νεαρούς ομιλητές μειονοτικών γλωσσών) κατά τη διαδικασία χάραξης πολιτικής αποτελεί σημαντικό παράγοντα παρεμπόδισης των εκπαιδευτικών ευκαιριών και της κοινωνικής συμμετοχής τους. Η συμπεριληπτική εκπαίδευση αναφέρεται στην πρακτική ένταξη όλων των μαθητών/ριών, ανεξάρτητα από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, σε τάξεις γενικής εκπαίδευσης, κατάλληλες για την ηλικία τους για να αποκτήσουν κατάλληλη εκπαίδευση και βοήθεια που θα τους επιτρέψει να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του βασικού προγράμματος σπουδών. Με άλλα λόγια, η συμπεριληπτική εκπαίδευση είναι ο τρόπος παροχής ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών σε όλους τους μαθητές/ριες, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να φοιτήσουν στο σχολείο, να αποκτήσουν γνώσεις και να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες για τη διαδικασία ενηλικίωσης και τη μελλοντική τους επιτυχία. Η αποτελεσματικότητα της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης επιτυγχάνεται με την ενσωμάτωση, την κατανόηση και τη συμμόρφωση με τις υλικές, γνωστικές, ακαδημαϊκές, κοινωνικές και συναισθηματικές διαφορές των μαθητών/τριών. Τα συμπεριληπτικά συστήματα εκτιμούν ιδιαίτερα τα διαφορετικά στοιχεία που προσφέρουν στην τάξη οι μαθητές/τριες από διαφορετικά περιβάλλοντα. Αυτά τα στοιχεία ενθαρρύνουν τη συνεργασία των μαθητών/τριών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αποκτήσουν πολύτιμη εμπειρία και να αναπτύξουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες. Ωστόσο, οι αλλαγές γίνονται σταδιακά. Η εφαρμογή συμπεριληπτικών συστημάτων συνεπάγεται εκτεταμένες αλλαγές σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας. Στο σχολικό επίπεδο, είναι ζωτικής σημασίας η παροχή κατάρτισης στους δασκάλους και τις δασκάλες, η ανακαίνιση των σχολικών κτιρίων και η διασφάλιση ότι κάθε μαθητής/τρια έχει εύκολα πρόσβαση στους μαθησιακούς πόρους. Σε κοινοτικό επίπεδο, όχι μόνο πρέπει να εξαλειφθούν οι διακρίσεις, αλλά είναι επίσης απαραίτητο να εκπαιδεύονται οι πολίτες για τα πλεονεκτήματα της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης. Σε εθνικό επίπεδο, οι κυβερνήσεις πρέπει να ρυθμίζουν νομοθετικά το ζήτημα με βάση τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και να αναλύουν τα δεδομένα τακτικά ώστε να διαπιστώνουν ότι παρέχονται στα παιδιά αποτελεσματικές υπηρεσίες.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

Η ψηφιακή ηγεσία αναφέρεται σε όλα τα άτομα που ασκούν ηγετικά καθήκοντα και δραστηριότητες μέσω ηλεκτρονικών δικτύων. Η ψηφιακή ηγεσία αφορά, στην πράξη, την άσκηση κοινωνικής επιρροής με τη χρήση της τεχνολογίας με σκοπό την αλλαγή στις στάσεις, τα συναισθήματα, τη γνώση, τη συμπεριφορά και τις δράσεις των ατόμων, ομάδων ή οργανισμών, προσπαθώντας να τους καθοδηγήσει προς την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου. Σε αυτή την περίπτωση, η τεχνολογία της πληροφορίας χρησιμοποιείται για την επικοινωνία και τη διάδοση πληροφοριών. Η ηγεσία των οργανισμών συνήθως βασίζεται σε άμεσες, διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις. Επί του παρόντος, οι οργανισμοί ενσωματώνουν την τεχνολογία στις δραστηριότητές τους, απαιτώντας έτσι ψηφιακή ηγεσία. Αυτή η προσέγγιση περιλαμβάνει τεχνολογικά στοιχεία όπως η τηλεδιάσκεψη, λογισμικό διαδικτυακής συνεργασίας, κινητά τηλέφωνα, e-mail, Wi-Fi. Η ψηφιακή ηγεσία περιλαμβάνει την ίδια δομή και στρατηγική με τη συμβατική, ατομική ηγεσία, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της τεχνολογικής προόδου που διευκολύνει όλο και περισσότερο τις εικονικές αλληλεπιδράσεις. Η δημιουργία ευκαιριών για μεγαλύτερη ατομική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων είναι η ουσία της συμμετοχικής ηγεσίας. Επιπλέον, η ψηφιακή ηγεσία μπορεί να είναι ιδιαιτέρως εμπνευσμένη. Για να επιτευχθεί αυτό, οι ψηφιακοί ηγέτες μπορεί να χρησιμοποιήσουν την ηλεκτρονική αλληλογραφία ως μέσο έκφρασης εμπνευσμένων οραμάτων, παρουσίασης νέων έργων ή έκφραση ικανοποίησης για τα αποτελέσματα των ομάδων τους. Αναλύοντας το συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον της εκπαίδευσης, γίνεται προφανής η ανάγκη για τη διττή ηγεσία. Το τρέχον μοντέλο ηγεσίας στην εκπαίδευση ξεπερνιέται σταδιακά, κάτι που είδαμε κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19, όταν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων γονέων και μαθητών/τριών, εκτέθηκαν στη χρήση της τεχνολογίας και στις διαδικτυακές πλατφόρμες μάθησης. Οι διευθυντές/τριες ένιωσαν υποχρεωμένοι να υιοθετήσουν την τάση και να αναπτύξουν δεξιότητες ηλεκτρονικής ηγεσίας για να υποστηρίξουν το εκπαιδευτικό προσωπικό και να χειριστούν τις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις των μελών της κοινότητας (ιδιαίτερα μαθητών/τριών και γονέων). Γρήγορα, όλοι οι εκπαιδευτικοί ηγέτες ενσωμάτωσαν την καινοτόμο τεχνολογία επικοινωνίας και συνεργασίας, σε συνδυασμό με πλατφόρμες ηλεκτρονικής μάθησης.

ΑΕΠ

ΑΕΠ σημαίνει εδώ Ανοιχτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι – δηλαδή ευρέως προσβάσιμο υλικό που χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς και για τη διαδικασία της μάθησης. Οι ΑΕΠ, σε αντίθεση με τους συμβατικούς πόρους που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα, αναπτύσσονται ή συντάσσονται από έναν οργανισμό, ομάδες ή άτομα που παρέχουν την άδεια επαναχρησιμοποίησης και προσαρμογής της εργασίας τους. Στόχος είναι η παροχή γενικής πρόσβασης σε πληροφορίες και διαφορετικές πηγές για εκπαιδευτικά μέσα, μειώνοντας τον κίνδυνο ψηφιακού αποκλεισμού. Οι Ανοιχτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι αποτελούνται από έναν αριθμό υλικών, όπως: εγχειρίδια, σχέδια μαθημάτων, παρουσιάσεις, σεμινάρια, παιχνίδια, τεστ, πολυμέσα και άλλα εργαλεία ή πόρους μάθησης. Είναι σημαντικό ότι το πρώτο διεθνές ρυθμιστικό έγγραφο που ασχολείται με το θέμα των εκπαιδευτικών πόρων και τεχνολογίας με δημόσια άδεια στον τομέα της εκπαίδευσης είναι η Σύσταση για τους Ανοικτούς Εκπαιδευτικούς Πόρους, η οποία έγινε αποδεκτή από τη Γενική Διάσκεψη της UNESCO κατά την 40η σύνοδό της στις 25 Νοεμβρίου 2019.

ΨΗΦΙΑΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Συνήθως, ένα ψηφιακό flipbook είναι ένα βιβλίο μικρού μεγέθους που αποτελείται από μια ποικιλία εικόνων που παρέχουν ένα εφέ κίνησης όταν αλλάζουμε τις σελίδες γρήγορα. Τα ψηφιακά flipbook είναι ψηφιοποιημένες μορφές έντυπων διαδραστικών εκδόσεων. Αναδημιουργούν την εμπειρία της μελέτης ενός υλικού προϊόντος, όπως ένα φυσικό βιβλίο, περιοδικό ή φυλλάδιο, ενσωματώνοντας διαδραστικά στοιχεία στις σελίδες τους. Ένα ψηφιακό flipbook μοιάζει πολύ με μια έντυπη έκδοση, με πλήρως λειτουργικές σελίδες που μπορούν εύκολα να αναστραφούν και να περιστραφούν, όλα αυτά χωρίς τα έξοδα που συνδέονται με την εκτύπωση. Γενικά, τα ψηφιακά εγχειρίδια παράγονται μέσω λογισμικών flipbook που μετατρέπουν τα αρχεία PDF σε ψηφιακή μορφή. Ο εκδότης μπορεί στη συνέχεια να ενσωματώσει διαδικτυακά μέσα και άλλα διαδραστικά στοιχεία που προσφέρει το λογισμικό. Αυτό το ψηφιακό εγχειρίδιο διατίθεται σε μορφή flipbook.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ακολουθούν οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την προετοιμασία του κεφαλαίου των βασικών ορισμών.

UNICEF. (2022). Inclusive education. UNICEF

<https://social.desa.un.org/issues/disability/crpd/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-crpd>

McManis, L.D. (2017, November 20). Inclusive Education: Definition, Examples, and Classroom Strategies | Resilient Educator. ResilientEducator.com

<https://resilienteducator.com/classroom-resources/inclusive-education/>.

Bouassaba, N. (n.d.). Council Post: The Rise Of E-Leadership And What Can Be Learned From It. Forbes. Retrieved January 31, 2024, from

<https://www.forbes.com/sites/forbescoachescouncil/2022/12/27/the-rise-of-e-leadership-and-what-can-be-learned-from-it/?sh=18c3bb7b7abf>.

Peignen, C. (n.d.). Subject & Study Guides: Open Educational Resources (OER): What are OER? Ait.libguides.com.

<https://ait.libguides.com/openeducation>.

Open Access educational resources - The Cracow University of Technology Library. (n.d.). Wwww.biblos.pk.edu.pl. Retrieved January 31, 2024, from

<https://www.biblos.pk.edu.pl/en/open-science/open-access-educational-resources>.

UNESCO. (n.d.). Open Educational Resources | UNESCO. Wwww.unesco.org.

<https://www.unesco.org/en/open-educational-resources>.

What Is a Digital Flipbook? All You Need To Know In 2020. (n.d.). 3D Issue Knowledge Base.

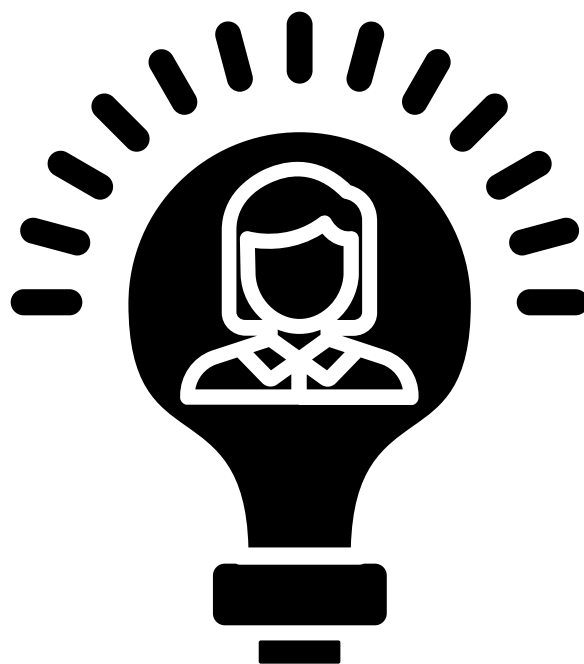
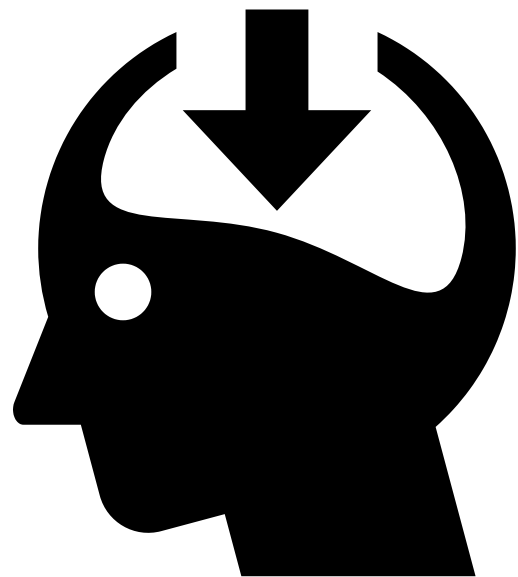
<https://www.3dissue.com/help/knowledge-base/flipbooks/what-are-digital-flipbooks/>.

Μαθησιακή Ενότητα 1

Συμπεριληπτική ψηφιακή μάθηση

Εισαγωγή: Μαθησιακοί στόχοι

Να ξέρετε...

- πώς να επιλέξετε τα ψηφιακά εργαλεία που υποστηρίζουν τη διαφορετικότητα των δικαιούχων συμπεριλαμβανομένων των ευάλωτων μαθητών (το UDL).
- τις δυνατότητες και τα όρια της ψηφιακής τεχνολογίας ως μέσου βελτίωσης της αποτελεσματικής και συμπεριληπτικής μάθησης στο δημοτικό σχολείο.

Να κατανοείτε...

- πώς να αξιολογείτε και να επιλέγετε τα πιο ελκυστικά και φιλικά προς τον χρήστη ψηφιακά εργαλεία για την προσαρμογή των μαθημάτων στο ψηφιακό περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές πολιτισμικές ανάγκες της σχολικής κοινότητας.
- πώς να ενθαρρύνετε τη συμμετοχή οικογενειών από ευάλωτα ή και διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Να μπορείτε...

- να διασφαλίζετε ίση συμμετοχή όλων των μαθητών στη διαδικασία της ψηφιακής εκπαίδευσης, ενθαρρύνοντας το διδακτικό προσωπικό να αναπτύξει μια κουλτούρα ψηφιακής συμπερίληψης στη σχολική κοινότητα.
- να εφαρμόζετε σε πραγματικό χρόνο, ουσιαστικές αξιολογήσεις με τη χρήση της τεχνολογίας – με βαθμολόγηση ή χωρίς, δραστηριότητες στην τάξη, αυτοαξιολογήσεις μαθητών.

Συμπεριληπτική Εκπαίδευση

ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑ

Η πιθανότητα να αποκλείεται μια ομάδα ατόμων βάσει διακρίσεων: φύλο, απομακρυσμένη περιοχή, οικονομική δυνατότητα, αναπηρία, εθνικότητα, γλώσσα, μετανάστευση, εκτοπισμός, φυλάκιση, σεξουαλικός προσανατολισμός, έμφυλη ταυτότητα και έκφραση, θρησκεία και άλλες πεποιθήσεις και συμπεριφορές (UNESCO, 2020, σ. 4). Κάθε άτομο μπορεί να βιώνει τον αποκλεισμό διαφορετικά.

ΠΟΛΥΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ (INTERSECTIONALITY)

σημαίνει «ότι ένα άτομο, μια ομάδα ανθρώπων, ένας οργανισμός επηρεάζεται ή ένα κοινωνικό πρόβλημα διαμορφώνεται μέσα από διαφορετικές πιέσεις, δυνάμεις, παράγοντες, διακρίσεις και μειονεκτήματα» (European Agency, 2021b, σ. 6).

Η επιτυχής συμπερίληψη στην εκπαίδευση πρέπει επομένως να λαμβάνει υπόψη τις εμπειρίες ένταξης ή αποκλεισμού των μαθητών όχι μόνο στη διδακτική-μαθησιακή διαδικασία, αλλά και με όρους επιρροής από το οργανωσιακό, διαπροσωπικό και κοινωνικό επίπεδο.

UNESCO. 2020.
Global Education
Monitoring Report
2020: Inclusion and
education: All means
all. Παρίσι, UNESCO.

ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ

- «Μια διαδικασία δράσεων και πρακτικών για τη διαφορετικότητα που οικοδομεί την αίσθηση του ανήκειν στη βάση της πεποίθησης ότι κάθε άτομο έχει αξία και δυνατότητες και πρέπει να γίνεται σεβαστό» (UNESCO, 2020, σ. 419).
- Η συμπερίληψη συνεπάγεται μια διευρυμένη αντίληψη και εκτίμηση της διαφορετικότητας μιας λιγότερο εδραιωμένης κοινότητας.
- Η συμπερίληψη δεν εστιάζει σε μια συγκεκριμένη «ομάδα-στόχο», αλλά στηρίζεται σε μια αρχή που εστιάζει στον μαθητή και τη μαθήτριά, παρέχοντας ποιοτική εκπαίδευση σε όλους και όλες.
- Η συμπερίληψη κατανοείται ως μια θεωρητική κατασκευή με την έννοια ενός επιθυμητού στόχου που πρέπει να επιτευχθεί, παρά ως μια τρέχουσα κοινωνική πραγματικότητα (πηγή, AGENDA 2030)

μπορεί αρχικά να είναι χρήσιμο να εστιάσουμε σε άτομα ή ομάδες που είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στον αποκλεισμό από ένα σύστημα για να διαμορφώσουμε συνθήκες συμπερίληψης στο εκπαιδευτικό σύστημα

Inclusive-education-in-action, ιστότοπος

UNESCO (2009)

Policy Guidelines on Inclusion in Education. UNESCO, Παρίσι

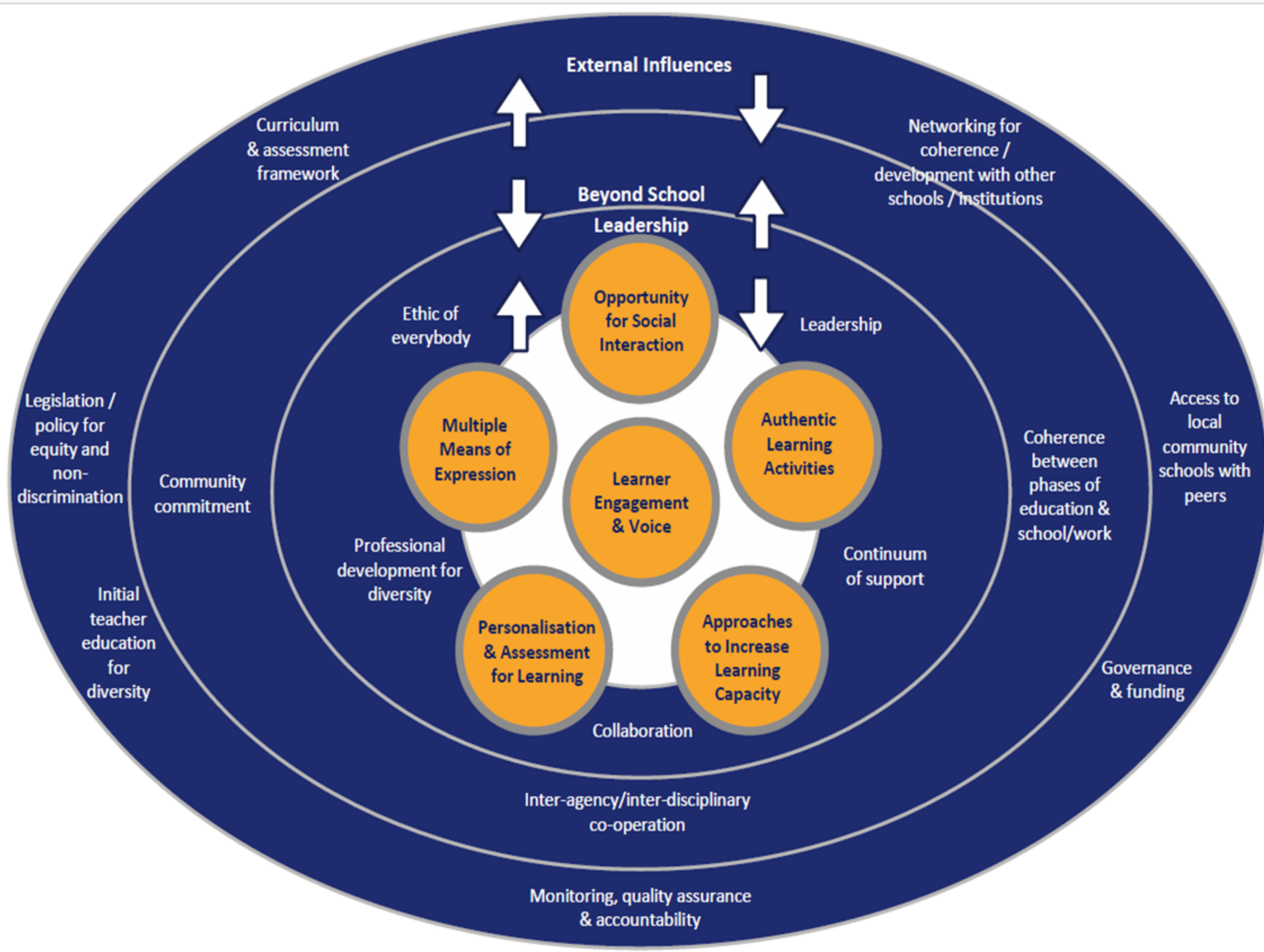
Art. 24-Education- United Nation Convention on the Rights of Persons with Disabilities (2006) (UNCRPD)

**Ειδικές Εκπαιδευτικές
Ανάγκες - ΕΕΑ**

ΙΣΟΝΟΜΙΑ

Ορίζοντας την ισονομία, η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (2006) δηλώνει ότι: «... θεωρείται ως ο βαθμός στον οποίο τα άτομα μπορούν να επωφεληθούν από την εκπαίδευση ή την κατάρτιση, όσον αφορά τις ευκαιρίες, την πρόσβαση, τη μεταχείριση και τις δυνατότητες» (σ. 2). Ο ΟΟΣΑ (2007) συνδέει την ισονομία με τη δικαιοσύνη και δηλώνει ότι οι προσωπικές και κοινωνικές συνθήκες δεν πρέπει να αποτελούν εμπόδιο για την πραγμάτωση εκπαιδευτικών δυνατοτήτων.

ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οικοσύστημα Μοντέλου Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης (από European Agency, 2017b, σ. 11)

Το αρχικό μοντέλο σχεδιάστηκε για μια ολιστική επισκόπηση των πολύπλοκων δικτύων που επηρεάζουν κάθε μαθητή. Στο μοντέλο, όλα τα επίπεδα αλληλεπιδρούν και αλληλοεπηρεάζονται

Βλ. **Ενότητα 3** για περισσότερες πληροφορίες

UNESCO (1994), Διακήρυξη της Σαλαμάνκα για τη συνεκπαίδευση: Κάθε σχολείο με βάση τον συμπεριληπτικό προσανατολισμό αποτελεί το αποτελεσματικότερο μέσο για την καταπολέμηση των στάσεων που γεννούν διακρίσεις, για τη δημιουργία κοινοτήτων υποδοχής, την οικοδόμηση μιας συμπεριληπτικής κοινωνίας και την παροχή εκπαίδευσης για όλους και όλες. Επιπλέον, προσφέρουν αποτελεσματική εκπαίδευση στην πλειονότητα των παιδιών, βελτιώνουν την αποδοτικότητα και τελικά τη σχέση κόστους-οφέλους ολόκληρου του εκπαιδευτικού συστήματος (σ. 8).

UNESCO (1994) World Conference on Special Needs Education: Access and Quality, Salamanca, Ισπανία, 1994

[➤ READ MORE](#)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019. Inclusive School Leadership: Exploring Policies Across Europe. (Ε. Óskarsdóttir, V. Donnelly και M. Turner-Cmucha, επιμ.). Οντένσε, Δανία

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η τρέχουσα χρήση του όρου «συμπερίληψη» ξεκινά από την ιδέα ότι οι μαθητές με ΕΕΑ έχουν δικαίωμα σε ένα πρόγραμμα σπουδών κατάλληλο για τις ανάγκες τους και ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα έχουν καθήκον να το παρέχουν. Το πρόγραμμα σπουδών δεν είναι αμετάβλητο, αλλά κάτι που πρέπει να αναπτύσσεται ώστε να είναι κατάλληλο για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες. Ένα ευέλικτο πρόγραμμα σπουδών είναι επωφελές για όλους τους μαθητές/ριες, επειδή λαμβάνει υπόψη προσωπικά ενδιαφέροντα και στυλ μάθησης, διευρύνει τους γνωστικούς ορίζοντες και προωθεί την κατανόηση.

Μαζί με αυτές τις ιδέες έρχονται και οι εξής βασικές προτάσεις:

- Ένα πρόγραμμα σπουδών για όλους και όλες λαμβάνει υπόψη την τυπική και κοινωνική μάθηση. Οι στόχοι και η εφαρμογή του προγράμματος σπουδών πρέπει να αντικατοπτρίζουν αυτή τη διπλή εστίαση.
- Η συμπερίληψη είναι μια διαδικασία και όχι μια κατάσταση. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει πάντα να προχωρούν το έργο τους έτσι ώστε να επιτρέπουν τη μάθηση και τη συμμετοχή όλων των μαθητών/τριών.

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Οι δάσκαλοι και οι δασκάλες πρέπει να έχουν θετική στάση απέναντι σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες. Χρειάζονται εμπειρίες που θα τους βοηθήσουν να αναπτύξουν θετικές στάσεις και αξίες και θα τους ενθαρρύνουν να ερευνήσουν, να προβληματιστούν και να βρουν καινοτόμες λύσεις στις νέες προκλήσεις που προκύπτουν από τη διαφορετικότητα. Ειδικότερα, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να καλωσορίζουν την υποστήριξη από συναδέλφους από διαφορετικούς τομείς εξειδίκευσης και να δουλεύουν συνεργατικά, περνώντας από την ατομική στη συλλογική προσέγγιση της εργασίας.

Οι δάσκαλοι και οι δασκάλες πρέπει να αναπτύσσουν τις δεξιότητες, τις γνώσεις και την κατανόηση για να ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες όλων των μαθητών/τριών:

- να παρέχουν ευκαιρίες μάθησης και δυνατότητες επιλογής σε όλους τους μαθητές/ριες, κατανοώντας τη νοημοσύνη πολυδιάστατα
- να χρησιμοποιούν διάφορες διδακτικές προσεγγίσεις, με ευέλικτες ομάδες και λαμβάνοντας υπόψη τις προτιμήσεις των μαθητών
- να σχεδιάζουν ένα σχετικό πρόγραμμα σπουδών με ευκαιρίες για την ανάπτυξη βασικών, διαθεματικών ικανοτήτων και την ουσιαστική εμπλοκή όλων των μαθητών/τριών, και
- να συνεργάζονται με συναδέλφους ώστε να έχουν την απαραίτητη υποστήριξη για τη δημιουργία βοηθημάτων και κατάλληλου υλικού για την κάλυψη ποικίλων μαθησιακών αναγκών.

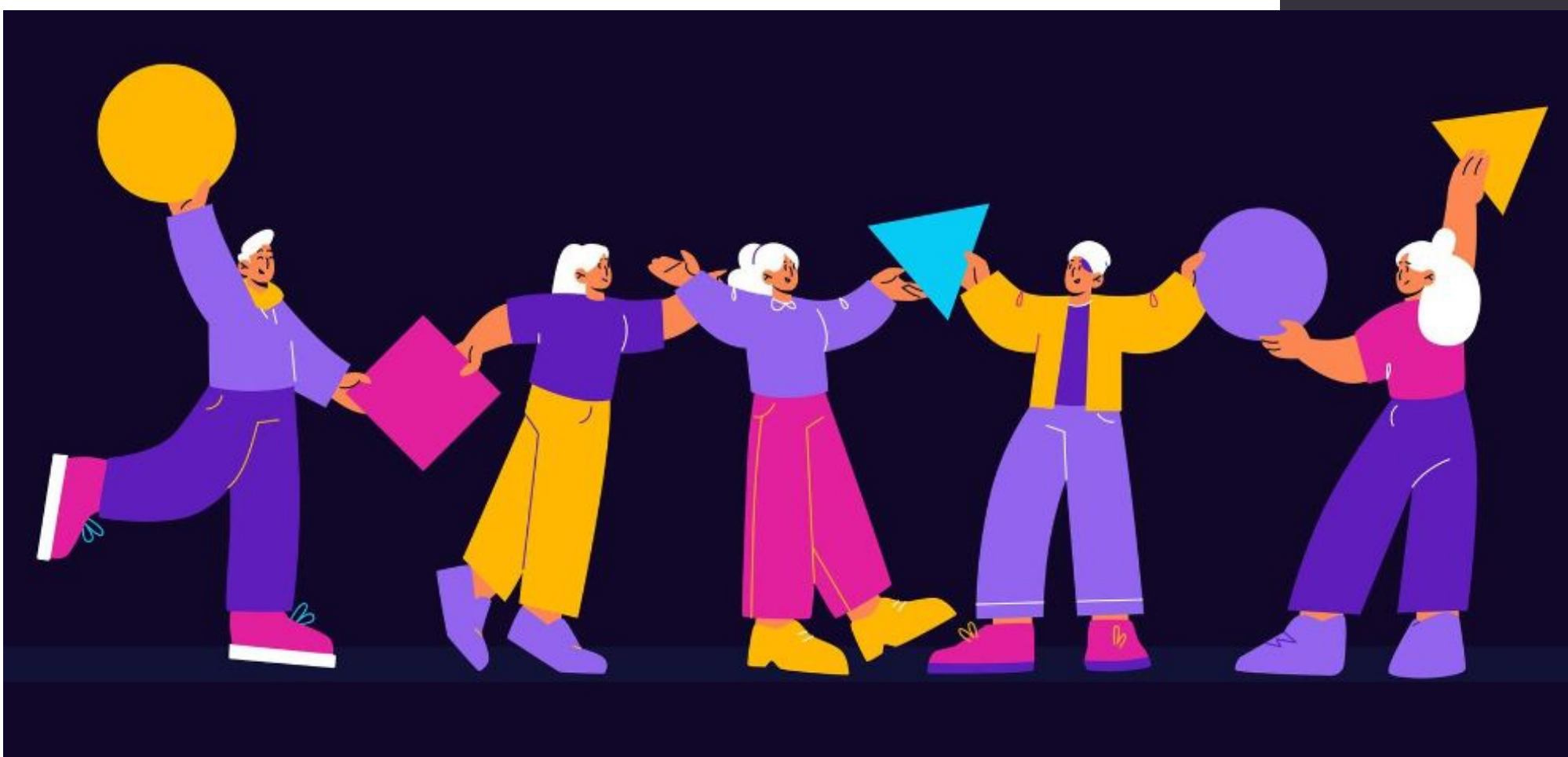
Πηγές από το έργο Teacher Professional Learning for Inclusion

three-page infographic - Teacher Professional Learning for Inclusion

ΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΗΓΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΕΠΕΙ:

- να εμφυσήσουν θετικό ήθος και μια μαθησιακή κουλτούρα με ξεκάθαρο όραμα, με συμπεριληπτικές αξίες και πεποιθήσεις, διασφαλίζοντας ότι η συμπερίληψη και η ευημερία των μαθητών/τριών είναι η βάση κάθε σχολικής πολιτικής και πρακτικής,
- να οργανώνουν το σχολείο έτσι ώστε να μη διαχωρίζονται ή κατηγοριοποιούνται οι μαθητές/τριες, π.χ. με ευέλικτες, μικτές ομάδες για διαφορετικές δραστηριότητες,
- να εμπλέκονται ενεργά σε ζητήματα διαφορετικότητας όσον αφορά τους μαθητές/ριες, διευρύνοντας ό,τι συνηθίζεται στο μαθησιακό τους περιβάλλον,
- να ενθαρρύνουν και ενισχύουν το προσωπικό να αναπτύξει τις ικανότητες και την επάρκειά του για να ανταποκρίνεται σε ποικίλες ανάγκες μέσω διαφορετικών προσεγγίσεων και να συμβάλει με την τεχνογνωσία του σε ολόκληρη τη σχολική μαθησιακή κοινότητα,
- να βοηθά τους δασκάλους/ες να αναστοχάζονται επί των διδακτικών πρακτικών τους ώστε να αυτονομηθούν ως διά βίου εκπαιδευόμενοι/ες,
- να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τους πόρους και να διασφαλίζουν ότι ανταποκρίνονται με σεβασμό στη διαφορετικότητα των μαθητών/ριών στο σχολείο,
- να παρακολουθούν αποτελεσματικά, να αναστοχάζονται και να αξιολογούν με επίκεντρο τον μαθητή/τρια, ώστε ο σχεδιασμός και η στρατηγική βελτίωση για την ενίσχυση της σχολικής ικανότητας να υποστηρίζει την καλύτερη δυνατή πρόοδο για όλους τους μαθητές και όλες τις μαθήτριες,
- να συμβουλευούνται ειδικούς, να διατηρούν εσωτερικά και εξωτερικά δίκτυα με από κοινού ευθύνη, να συνεργάζονται για την πρόσβαση στο πρόγραμμα σπουδών και τις εξωσχολικές δραστηριότητες για όλους τους μαθητές/ριες, και
- να επικοινωνούν αποτελεσματικά με την τοπική κοινότητα, τις διεπιστημονικές υποστηρικτικές υπηρεσίες και εξειδικευμένες δομές ώστε να εξασφαλιστεί μια ολιστική προσέγγιση για τους μαθητές/τριες και τις οικογένειές τους, αναγνωρίζοντας τη σημασία της κάλυψης ευρύτερων αναγκών για τη βελτίωση της μάθησης.

Καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση

‘«Σχεδιασμός προϊόντων, περιβάλλοντος, προγραμμάτων και υπηρεσιών για χρήση από όλους/ες, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, χωρίς ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού» (UNESCO, 2020, σ. 420).

Αυτός ο σχεδιασμός για όλους, η νοοτροπία του καθολικού σχεδιασμού, είναι ένα φιλόδοξο μοντέλο προληπτικής προσέγγισης. Στόχος είναι η εφαρμογή εκπαιδευτικών πλαισίων που αφορούν όλους τους μαθητές/ριες. Αυτή η κατανόηση της πρόληψης είναι εντελώς συμβατή με τον σχεδιασμό δημόσιων πολιτικών βάσει του μοντέλου Πρόληψη-Παρέμβαση-Ανταμοιβή, όπως ορίζεται στην Οδηγία του Συμβουλίου για την ψηφιακή, συμπεριληπτική εκπαίδευση και τις πολιτικές για την εξάλειψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2011). Κατόπιν αυτή η ιδέα επεκτάθηκε στον τομέα της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Οι στόχοι της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης επιτυγχάνονται αποτελεσματικότερα όταν εφαρμόζονται πολιτικές και πρακτικές:

- «που αποτρέπουν διάφορες μορφές εκπαιδευτικού αποκλεισμού πριν αυτές εκδηλωθούν»
- «που παρεμβαίνουν για να διασφαλίσουν ότι η καλής ποιότητας εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς» είναι πάντα διαθέσιμη για όλους τους μαθητές και όλες τις μαθήτριες”
- «που λειτουργούν αντισταθμιστικά με συγκεκριμένες δράσεις και προνοητικότητα, όταν η πρόληψη και η παρέμβαση δεν επαρκούν» για να καλύπτονται επαρκώς οι ανάγκες των εκπαιδευομένων σε περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς (European Agency, 2018, σ. 18).

καταργήστε τα εμπόδια στη μάθηση, παρέχοντας ένα περιβάλλον γεμάτο προκλήσεις για όλους/ες (Πηγή: www.disabili.com)

Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση, παρουσίαση από το CAST

ΠΩΣ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΕΤΕ ΤΟΝ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ/ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΟΛΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ;

Ο Καθολικός Σχεδιασμός Μάθησης (UDL) είναι ένα πλαίσιο για την ενίσχυση και τη βελτιστοποίηση της διδασκαλίας και της μάθησης για όλους με βάση επιστημονικές γνώσεις σχετικά με το πώς μαθαίνουν οι άνθρωποι.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ

AFFECTIVE NETWORKS:
THE **WHY** OF LEARNING

Engagement

For purposeful, motivated learners, stimulate interest and motivation for learning.

RECOGNITION NETWORKS:
THE **WHAT** OF LEARNING

Representation

For resourceful, knowledgeable learners, present information and content in different ways.

STRATEGIC NETWORKS:
THE **HOW** OF LEARNING

Action & Expression

For strategic, goal-directed learners, differentiate the ways that students can express what they know.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Οι μαθητές/τριες διαφέρουν σημαντικά ως προς το πώς μπορούν να κινητοποιηθούν για να συμμετέχουν ή για να μάθουν. Υπάρχουν πολλές πηγές που επηρεάζουν τη συναισθηματική διακύμανση, όπως η νευροβιολογική συγκρότηση, η κουλτούρα, τα προσωπικά ενδιαφέροντα, η υποκειμενικότητα και η γνώση του πλαισίου, μαζί με πολλούς άλλους παράγοντες. Κάποιοι μαθητές/τριες εκδηλώνουν αυθορμητισμό και ενδιαφέρονται για την καινοτομία, ενώ άλλοι αποτραβιούνται ή μπορεί και φοβούνται το νέο και να προτιμούν την αυστηρή ρουτίνα. Σε κάποιους μαθητές/τριες αρέσει να δουλεύουν μόνοι, ενώ άλλοι/ες προτιμούν να συνεργάζονται με τους συμμαθητές/ριες τους. Να υπάρχουν όλες αυτές οι επιλογές για να ενθαρρύνεται η συμμετοχή, αυτό είναι αναγκαίο.

1

ΟΔΗΓΙΑ 7 - Προσέλκυση Ενδιαφέροντος

Πυροδοτήστε τον ενθουσιασμό και την περιέργεια για μάθηση

CLICK HERE

2

ΟΔΗΓΙΑ 8 - Τροφοδότηση της Προσπάθειας και της Επιμονής

Αντιμετωπίστε τις προκλήσεις αποφασιστικά και συγκεκριμένα

CLICK HERE

3

ΟΔΗΓΙΑ 9 - Αυτοκυριαρχία

Αξιοποιήστε τη δύναμη των συναισθημάτων και τα κίνητρα στη μάθηση

CLICK HERE

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι μαθητές/τριες διαφέρουν ως προς τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται και κατανοούν τις πληροφορίες που συναντούν. Για παράδειγμα, τα άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες (π.χ. τύφλωση ή κώφωση), γλωσσικές ή πολιτισμικές διαφορές κ.λπ., χρειάζονται διαφορετικό τρόπο προσέγγισης του θέματος. Άλλοι μπορεί απλώς να αντιλαμβάνονται τις πληροφορίες πιο γρήγορα ή πιο αποτελεσματικά με τη βοήθεια οπτικών ή ακουστικών μέσων αντί για έντυπο κείμενο. Επιπλέον, η μάθηση και η μετάδοση της μάθησης είναι αποτελεσματικότερη όταν χρησιμοποιούνται πολλαπλές αναπαραστάσεις, καθώς επιτρέπουν στους μαθητές/τριες να διασυνδέουν τις έννοιες, και να εντοπίζουν τις αλληλεξαρτήσεις τους. Η διαθεσιμότητα διαφορετικών αναπαραστάσεων είναι απαραίτητη.

1

ΟΔΗΓΙΑ 1 - Αντίληψη

Αλληλεπιδράστε με ευέλικτο υλικό που δεν εξαρτάται από μία μόνο αίσθηση όπως όραση, ακοή, κίνηση ή αφή.

CLICK HERE

2

ΟΔΗΓΙΑ 2 – Γλώσσα και σύμβολα

Επικοινωνήστε με τρόπο που ενισχύει την αμοιβαία κατανόηση.

CLICK HERE

3

ΟΔΗΓΙΑ 3 - Κατανόηση

Διαμορφώστε νόημα και δημιουργήστε νέες γνωσιακές συνδέσεις.

CLICK HERE

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Οι μαθητές/τριες έχουν διαφορετικές δυνατότητες για να περιηγηθούν σε ένα μαθησιακό περιβάλλον και να εκφράσουν όσα γνωρίζουν. Για παράδειγμα, άτομα με σημαντικές κινητικές αναπηρίες (π.χ. εγκεφαλική παράλυση), όσοι ταλαιπωρούνται από περιορισμένη ικανότητα χρήσης γνωστικών στρατηγικών και οργάνωσης της σκέψης (εκτελεστικές λειτουργικές διαταραχές), όσοι αντιμετωπίζουν γλωσσικά εμπόδια, και ούτω καθεξής, κατανοούν πολύ διαφορετικά τις μαθησιακές ασκήσεις. Κάποιοι/ες μπορεί να εκφράζονται καλά στον γραπτό λόγο αλλά όχι στην ομιλία ή το αντίστροφο. Είναι γεγονός πως οι δράσεις και ο τρόπος έκφρασης απαιτούν μεγάλη στρατηγική, πρακτική και οργάνωση, και εδώ οι μαθητές/τριες επίσης διαφέρουν. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει ένα βέλτιστο μέσο δράσης και έκφρασης για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες. Το να προσφέρονται λοιπόν πολλές επιλογές δράσης και έκφρασης είναι αναγκαίο.

1

ΟΔΗΓΙΑ 4 – Σωματικές δράσεις

Αλληλεπιδράστε με προσιτά υλικά και εργαλεία.

CLICK HERE

2

ΟΔΗΓΙΑ 5 – Έκφραση & Επικοινωνία

Συνθέστε και μοιραστείτε ιδέες χρησιμοποιώντας εργαλεία που βοηθούν στην επίτευξη μαθησιακών στόχων.

CLICK HERE

3

ΟΔΗΓΙΑ 6 – Εκτελεστικές Λειτουργίες

Αναπτύξτε και ενεργήστε με σχέδιο για να αξιοποιήσετε στο έπακρο τις μαθησιακές δυνατότητες.

CLICK HERE

ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Μαθησιακοί στόχοι

Τα παραδοσιακά προγράμματα σπουδών επικεντρώνονται σε στόχους που επικεντρώνονται στο περιεχόμενο και την απόδοση. Ένα UDL πρόγραμμα εστιάζει στην εκπαίδευση «ειδικών μαθητών».

Μέθοδος

Τεκμηριωμένη, διαφοροποιημένη, ανάλογα με τον εκπαιδευτικό στόχο. Στο UDL έχουμε μεγαλύτερες διαφοροποιήσεις με βάση τις δυνατότητες των μαθητών/τριών στα μαθήματα, το περιεχόμενο, τους κοινωνικούς και συναισθηματικούς πόρους και το περιβάλλον της τάξης.

Μαθησιακό υλικό

Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την παρουσίαση του μαθησιακού περιεχομένου, η μετάδοση της εννοιολογικής γνώσης, η διαμόρφωση στρατηγικής μαθησιακής έκφρασης της γνώσης αυτής. Στο UDL, το χαρακτηριστικό στοιχείο είναι η ποικιλία και η ευελιξία τους.

Αξιολόγηση

Διαδικασία συλλογής πληροφοριών για τις επιδόσεις των μαθητών/τριών, με διάφορες μεθόδους και υλικά, με στόχο τη λήψη τεκμηριωμένων διδακτικών αποφάσεων. Στο UDL, ο στόχος είναι να βελτιωθεί η ακρίβεια και ο χρόνος αξιολόγησης ώστε να είναι περιεκτική και σωστά διατυπωμένη και να διέπει τις οδηγίες που δίνονται. Αυτό επιτυγχάνεται, εν μέρει, με μια ενδεδειγμένη εστίαση στον στόχο, όχι στα μέσα, και με συγκεκριμένο πλαίσιο στήριξης και υποστηρικτικών δομών.

Μερικά πρακτικά παραδείγματα:

Μαθηματικά

Δημιουργική γραφή

Επιστήμη

Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με το υπόμνημα για την Παγκόσμια Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης 2023 της UNESCO,

«Οι τεχνολογικές δυνατότητες προσφέρουν εργαλεία στα εκπαιδευτικά συστήματα για την υπέρβαση των μακροχρόνιων ανισοτήτων σε δύο βασικούς τομείς: την προσέγγιση των μη προνομιούχων πληθυσμών και τη διασφάλιση πως το περιεχόμενο που φτάνει σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες είναι σε πιο ελκυστικές αλλά και φθηνότερες μορφές» (στο ίδιο, σ. 5).

Η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών στο σχολείο βελτιώνει σημαντικά την ευελιξία του και διαμορφώνει το περιβάλλον για την ορθή εφαρμογή της αρχής του Καθολικού Σχεδιασμού για Μάθηση. Ωστόσο, εμφανίζονται νέα εμπόδια για τη συμμετοχή στην κοινωνία και την εκπαίδευση. Εμπόδια που ενδεχομένως επιδεινώνουν την ευαλωτότητα ατόμων ή ομάδων, ενώ δημιουργούν και νέες μορφές ευαλωτότητας, κοινωνικού και εκπαιδευτικού αποκλεισμού.

Τα ψηφιακά εργαλεία δεν είναι αυτομάτως συμπεριληπτικά,

- πρέπει να εμπνέονται από ένα σχέδιο για όλους, ένα καθολικό σχέδιο, διαφορετικά υπάρχει ο κίνδυνος να προκαλέσουν περισσότερους αποκλεισμούς
- η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών είναι το κλειδί για τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας με τρόπο συμπεριληπτικό που θα εγγυάται την πρωτοκαθεδρία της παιδαγωγικής

Στόχος δεν είναι απλώς η εφαρμογή κατάλληλα σχεδιασμένων ψηφιακών τεχνολογιών στην εκπαίδευση, αλλά ο ψηφιακός μετασχηματισμός του εκπαιδευτικού συστήματος. Απαιτεί τη συμμετοχή όλων των διαβαθμίσεων – από το άτομο, στο εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο. Αυτή η συμμετοχή είναι ζωτικής σημασίας για να εδραιωθεί η συμπεριληπτική, ψηφιακή εκπαίδευση στις δομές του εκπαιδευτικού συστήματος.

το υπόμνημα για την Παγκόσμια Έκθεση
Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης 2023 της UNESCO

Βλ. **Ενότητα 4** για περισσότερες
πληροφορίες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ IV

Συμπεριληπτική ψηφιακή εκπαίδευση

Από την προσβασιμότητα και την υποστηρικτική τεχνολογία έως τον καθολικό σχεδιασμό.

Μια αναδυόμενη δέσμη παραγόντων ευαλωτότητας, που είναι δυσκολότερο να εντοπιστούν, δεν αφορούν το παραδοσιακά αναγνωρισμένο ψηφιακό χάσμα (πρόσβαση έναντι μη πρόσβασης). [...] Πιο λεπτές μορφές αποκλεισμού σχετίζονται με την ικανότητα κριτικής και αναστοχαστικής κατανόησης ζητημάτων όπως το απόρρητο, η κατάχρηση δεδομένων (από ιδιωτικές και πολιτικές οντότητες), η ιδιοκτησία/τα δικαιώματα κατοχής δεδομένων και η χρήση (ή κατάχρηση) των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ακόμη και όταν υπάρχει πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες και υποδομές, οι ανισότητες στις ψηφιακές πλατφόρμες ενδέχεται να δημιουργήσουν νέες ανισότητες και περιθωριοποίηση, περιορίζοντας την ενδυναμωμένη χρήση (UNESCO Institute for Lifelong Learning, 2021, σ. 101).

Για να μειωθεί ο κίνδυνος αποκλεισμού στον ψηφιοποιημένο κόσμο και να διασφαλιστεί συνολικά η ένταξη στην εκπαίδευση υψηλής ποιότητας για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, είναι χρήσιμο να ληφθεί υπόψη η :

1. Ευαλωτότητα στην πρόσβαση και τις κακές τεχνικές υποδομές
2. Ευαλωτότητα ψηφιακά περιθωριοποιημένων ομάδων και κοινοτήτων
3. Ευαλωτότητα στην ψηφιακή γνώση, τον γραμματισμό και τις πρακτικές
4. Ευαλωτότητα στην πολιτική βούληση, την ανάπτυξη πολιτικής και τις οικονομικές προτεραιότητες (UNESCO Institute for Lifelong Learning, 2021, σ. 97).

UNESCO Institute for Lifelong Learning, 2021. Inclusive lifelong learning in cities: Policies and practices for vulnerable groups. Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong Learning

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (ΥΤ) VS. ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΚΣ)

Υποστηρικτική Τεχνολογία (ΥΤ)

«Εξοπλισμός, συσκευές, μηχανήματα, υπηρεσίες, συστήματα, διαδικασίες και τροποποιήσεις στο περιβάλλον που χρησιμοποιείται από άτομα με αναπηρίες για την υπέρβαση κοινωνικών αποκλεισμών, περιορισμένων υποδομών και άλλων φραγμών της μαθησιακής ανεξαρτησίας, της ασφαλούς και εύκολης συμμετοχής σε μαθησιακές δραστηριότητες και της ουσιαστικής συμμετοχής στην κοινωνία».
(UNESCO, 2020, σ. 419).

- Η ΥΤ μπορεί να είναι δύσχρηστη (καθώς οι κατασκευαστές σπάνια έχουν επαρκή γνώση του πεδίου αλληλεπίδρασης με τους χρήστες) και υψηλού κόστους (η ΥΤ παράγεται συχνά σε μικρές ποσότητες, επομένως το κόστος ανάπτυξης κατανέμεται σε λίγες μονάδες).
- Το μαθησιακό περιβάλλον δεν είναι πάντα έτοιμο να ενσωματώσει την ΥΤ. Αυτό ισχύει εξίσου και για τους δασκάλους, οι οποίοι συχνά δεν είναι διατεθειμένοι να ενσωματώσουν την ΥΤ στην τάξη (Zilz & Pang, 2021).

Πρωτοβουλία για την προσβασιμότητα στο Διαδίκτυο

Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ψηφιακή εκπαίδευση 2020-27

Κέντρο Αριστείας στον Καθολικό Σχεδιασμό

Καθολικός Σχεδιασμός (ΚΣ)

«Σχεδιασμός προϊόντων, πλαισίου, προγραμμάτων και υπηρεσιών ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους στον μέγιστο δυνατό βαθμό, χωρίς ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού»
(UNESCO, 2020, σ. 420).

- Είναι ιδιαιτέρως εύχρηστο για πολλούς ανθρώπους, επομένως είναι φθηνότερο
- Ενσωματώνεται ευκολότερα στο μαθησιακό περιβάλλον, διότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους
- Χρειάζεται έρευνα και σχεδιασμό για να αναπτυχθεί, ενώ η προσαρμογή της υπάρχουσας τεχνολογίας είναι συχνά ευκολότερη

VS

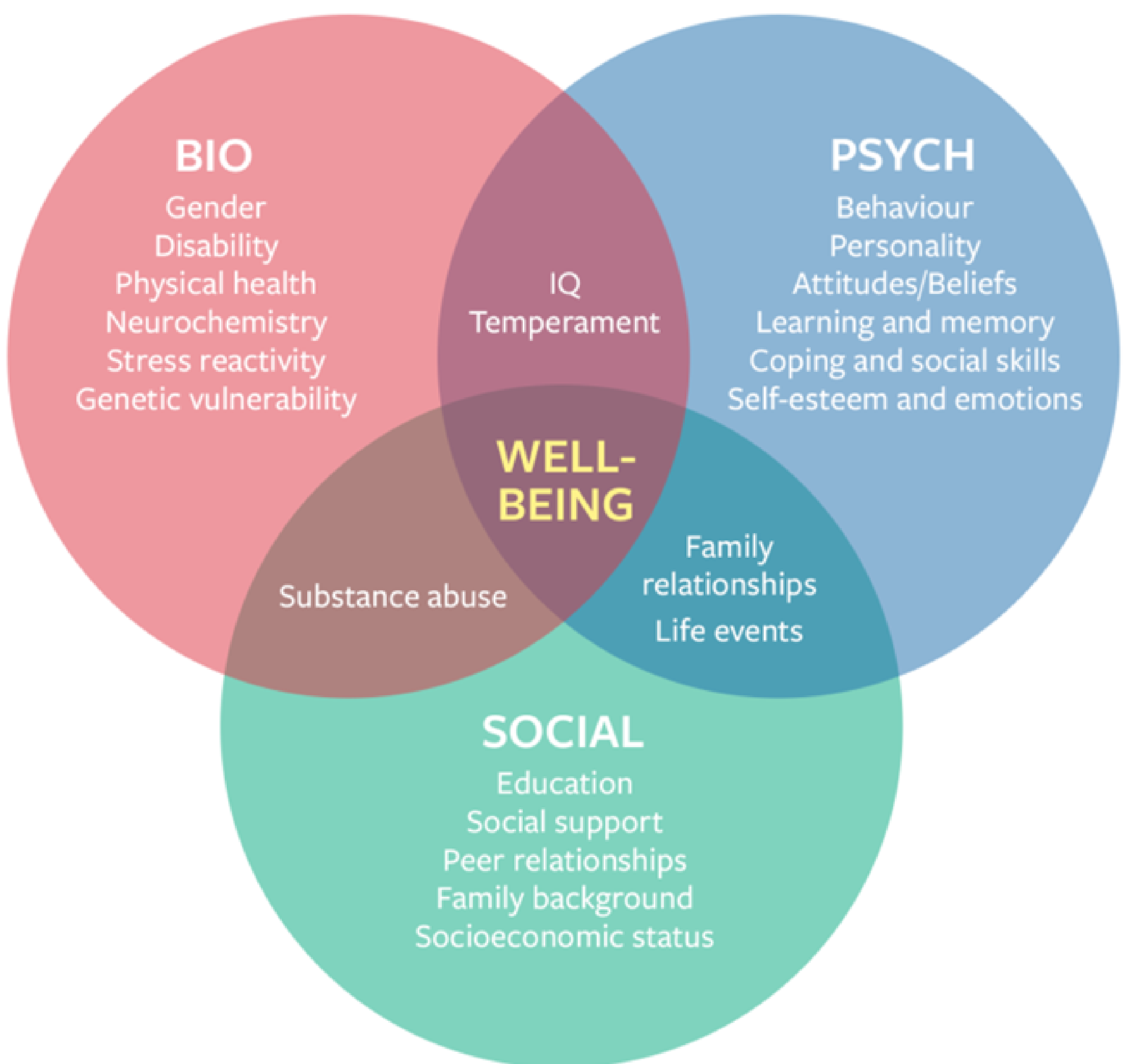
Η τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους τους ανθρώπους, αλλά όχι απαραίτητα εξίσου γρήγορα, ενημερωτικά, βολικά ή ευχάριστα

Η ΥΤ μπορεί να χρησιμοποιείται αντισταθμιστικά όπου η τεχνολογία ΚΣ δεν ανταποκρίνεται (ακόμη) στις ανάγκες των χρηστών. Η συμμετοχή των τελικών χρηστών στη διαδικασία ανάπτυξης και σχεδιασμού της ΥΤ θα βελτιώσει τη χρηστικότητά της αλλά και τη χρησιμότητα ή τον ελκυστικό σχεδιασμό της
(Bricout et al., 2021)

ΤΠΕ και Καθολικός Σχεδιασμός

Η συμπερίληψη στην ψηφιακή εκπαίδευση είναι ένα **πολυδιάστατο φαινόμενο**, που επηρεάζεται από την κοινωνία, τον τεχνικό εξοπλισμό, τους εκπαιδευτικούς θεσμούς, τη μαθησιακή κατάσταση και τους/τις μαθητές/τριες. Η ευαλωτότητα στον αποκλεισμό στο πεδίο της ψηφιακής εκπαίδευσης συνδέεται στενά με τους κοινωνικούς μηχανισμούς και ως εκ τούτου μπορούν να αποδοθούν στην **πολυπαραγοντική διακριτική μεταχείριση**.

Για να αντιμετωπιστεί η ευαλωτότητα πρέπει να περάσουμε από την ιατρική προσέγγιση ή τις ταξινομήσεις ελλειψμάτων, στο κοινωνικό ή βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο.

Human Givens Institute (2020) Biopsychosocial Model [Infographic]. Ιστ Έσσεξ, Μεγάλη Βρετανία

βλ. **Ενότητα 4** για περισσότερες πληροφορίες

ΤΠΕ ΚΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Για τους μαθητές/τριες, η συμπερίληψη στην ψηφιακή εκπαίδευση μεταφράζεται σε όρους **τεχνικής προσβασιμότητας**, παρουσίας και ορατότητας, **ενεργού κοινωνικής συμμετοχής**, αλληλεπίδρασης και συνεργασίας και της αίσθησης σεβασμού και εκτίμησης, **συμμετοχής στη μαθησιακή κοινότητα**.
- **Οι ψηφιακές ικανότητες των μαθητών/τριών** παίζουν σημαντικό ρόλο, ιδιαίτερα στην επικοινωνία, τη συνεργασία και την ασφάλεια, την κοινωνική αλληλεπίδραση με σεβασμό και εκτίμηση, την ανάπτυξη και την ενδυνάμωση του εαυτού ως ψηφιακής προσωπικότητας, την ελεύθερη έκφραση, τον κριτικό προβληματισμό για τα ψηφιακά μέσα και την αυτοπροστασία από τη βία στον κυβερνοχώρο.
- Κατά τον σχεδιασμό των συνθηκών που ευνοούν τη συμπερίληψη σε ψηφιακά και αναλογικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, είναι απαραίτητο να συνδυαστούν οι γνώσεις που αποκτήθηκαν από διαφορετικά άτομα ή ομάδες που είναι ευάλωτες στον αποκλεισμό για να εξαχθούν μέτρα για μια **ολιστική προοπτική συμπερίληψης**, για εκπαίδευση υψηλής ποιότητας για όλους τους μαθητές και όλες τις μαθήτριες.

Βλ. **Ενότητα 4** για περισσότερες πληροφορίες

ΣΥΝΔΥΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΚΑΘΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΜΕ ΜΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΟΥ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Πρωτοκαθεδρία της παιδαγωγικής

- Η επιλογή, ο σχεδιασμός και η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και μέσων ακολουθούν αποκλειστικά τις απαιτήσεις της συμπεριληπτικής παιδαγωγικής.
- Επικεντρώνεται στις ανάγκες των μαθητών, χρησιμοποιώντας την τεχνολογία μόνο όταν είναι χρήσιμη και απαραίτητη.
- Προωθεί τη δημιουργία τεχνολογίας καθολικού σχεδιασμού για να υποκαταστήσει την υποστηρικτική τεχνολογία.

Vs

Προσέγγιση με επίκεντρο την τεχνολογία

- Επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες τεχνολογίες και παρουσιάζει τις δυνατότητές τους για την υποστήριξη της συμπεριληπτικής ψηφιακής εκπαίδευσης.
- Ακολουθεί τα ερωτήματα: Ποιες τεχνολογίες είναι διαθέσιμες αυτήν τη στιγμή; Τι θα μπορούσε να γίνει με αυτές στον τομέα της συμπεριληπτικής ψηφιακής εκπαίδευσης;
- Το πλεονέκτημα μιας τέτοιας προσέγγισης είναι η προώθηση της καινοτόμου σκέψης και η δημιουργία ιδεών που δεν θα είχαν προκύψει ποτέ χωρίς τη γνώση αυτών των τεχνολογιών.

Η προσέγγιση με επίκεντρο την τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί υπό την αιγίδα της παιδαγωγικής για την ανάπτυξη ιδεών και καινοτομιών, για τη συμμετοχή των χρηστών – δασκάλων, μαθητών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών – ως ειδικών στους τομείς τους.

ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΥΛΙΣΜΙΚΟ (HARDWARE) ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ

Η πιο στοχευμένη χρήση των ΤΠΕ για τη δημιουργία ευκαιριών διδασκαλίας από συμμαθητές σε διάφορα επίπεδα προσφέρει πολλές αναξιοποίητες δυνατότητες.

«**Η εκμάθηση μέσω κινητού** είναι μια μεθοδολογία διδασκαλίας και μάθησης που χρησιμοποιεί κινητές συσκευές με ασύρματη σύνδεση» (Criollo-C, Luján-Mora & Jaramillo-Alcázar, 2018, σ. 1) - υποστηρίζει την οικονομική ισότητα. Οι φορητές συσκευές σε συνδυασμό με ψηφιακές εφαρμογές είναι μια πρακτική και αποτελεσματική εναλλακτική στην κλασική ΥΤ, η οποία είναι συχνά μονο-λειτουργική και δαπανηρή.

Η μικτή μάθηση περιλαμβάνει διάφορες προσεγγίσεις μαθησιακής διαδικασίας:

- Συνδυασμός σχολικού χώρου και άλλων πλαισίων, μακριά από τον χώρο του σχολείου (είτε με την παρουσία δασκάλου/ας, είτε εξ αποστάσεως).
- Συνδυασμός διαφόρων εργαλείων εκμάθησης είτε ψηφιακών (όπως π.χ. η διαδικτυακή μάθηση), είτε μη ψηφιακά (Council of the European Union, 2021, σ. 12).

Η **τεχνολογία τηλεπαρουσίας** δίνει τη δυνατότητα σε ένα άτομο να επιτρέπει π.χ. ακόμη και σε παιδιά υπό θεραπεία να αισθάνονται παρόντα, να δίνουν το παρόν ή να νιώθουν πως βρίσκονται κάπου αλλού από όπου πραγματικά είναι. Η τηλεπαρουσία απαιτεί την αλληλόδραση των χρηστών βάσει συγκεκριμένων ερεθισμάτων για να αισθάνονται παρόντες. Δίνει επίσης της δυνατότητα να επηρεάσουν τα τεκταινόμενα από μακριά.

Μαζικά Ανοιχτά Διαδικτυακά Μαθήματα (ΜΑΔΜ) ανταποκρίνονται στο κάλεσμα της εκπαίδευσης για όλους – ακόμα κι αν δεν είναι πάντα δωρεάν. Τα ΜΑΔΜ δίνουν πρόσβαση σε μη προνομιούχες ομάδες μαθητών/τριών, εάν βέβαια το υλικό έχει σχεδιαστεί με αυτή τη λογική και παρέχεται επιπλέον διά ζώσης μαθησιακή στήριξη.

Προσαρμοστική μάθηση - μια μέθοδος εκπαίδευσης/ κατάρτισης μέσω υπολογιστών, με αλγόριθμους (= σύνολα μαθηματικών κανόνων) για τη μετατροπή του διδακτικού υλικού ανάλογα με τις ανάγκες και τις επιδόσεις κάθε μαθητή/τριας.

Παιγνιοποίηση είναι «η πρακτική να κάνεις δραστηριότητες σαν να ήταν παιχνίδια για να είναι πιο ενδιαφέρουσες ή πιο ευχάριστες» (Cambridge Dictionary, χ.χ.). Κινητοποιεί τους μαθητές/τις μαθήτριες και έτσι υποστηρίζει τη μαθησιακή διαδικασία.

Ανοιχτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι (ΑΕΠ): αποσκοπούν ρητά στη διευκόλυνση της πρόσβασης στο διδακτικό υλικό. Παρόλο που προσφέρουν τη δυνατότητα δωρεάν χρήσης, λόγω των αδειών τους, ο τεχνικός και διδακτικός σχεδιασμός τους δεν είναι πάντα κατάλληλος για όλους τους μαθητές/τις μαθήτριες.

ΕΜΒΥΘΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

- Οι μαθησιακές καταστάσεις που στηρίζονται σε ποικίλες τεχνικές και λογισμικά εργαλεία, όπως η μάθηση με βάση τα παιχνίδια, η προσομοίωση και οι δυνητικοί (virtual) τρισδιάστατοι κόσμοι, ξεχωρίζουν εξαιτίας της ιδιότητάς τους να αποδίδουν ρεαλιστικά σενάρια και περιβάλλοντα που κινητοποιούν τους μαθητές και τις μαθήτριες να εξασκηθούν, να αναπτύξουν δεξιότητες και να αλληλεπιδράσουν με άλλους μαθητές/τριες (Gartner Information Technology Glossary, 2022).
- Επαυξημένη πραγματικότητα (AR), δυνητική πραγματικότητα (VR) – συχνά ενισχύουν τη συγκέντρωση και τη συμμετοχή των μαθητών/τριών. Η οπτικοποίηση διευκολύνει τους μαθητές/ριες να κατανοήσουν αφηρημένες έννοιες και συχνά κατανοούν και αξιολογούν καλύτερα τις σπανιότερες περιπτώσεις (Boyles, 2017). Ο υψηλός βαθμός διαδραστικότητας της τεχνολογίας ενδυναμώνει την προορατική μάθηση και την αφομοίωση διαφορετικών καταστάσεων. Όσον αφορά τη συμπερίληψη, η AR αποδεικνύεται πως βελτιώνει την πρόσβαση στο περιεχόμενο και εξαλείφει τα εμπόδια. Ωστόσο, ενώ υπάρχουν πολλές εφαρμογές, ειδικά για το κοινό της εκπαίδευσης, δεν υπάρχει γνωστή εφαρμογή που να επιτρέπει σε κάθε εκπαιδευόμενο, κάθε τάξης, να συμμετέχει ισότιμα στη μαθησιακή εμπειρία.
- Η VR μπορεί να υποστηρίξει την ανάπτυξη ενός συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης που προσαρμόζεται και παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες και υλικό μελέτης για όλους τους μαθητές/τριες. Τεχνικές τεχνητής νοημοσύνης, όπως η βαθιά μάθηση και η υπολογιστική όραση, θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη έξυπνων εργαλείων υποστήριξης της μάθησης για την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς.

Τα εργαλεία των VR & AR μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να προκαλέσουν διάφορες εμπειρίες στην τάξη. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί έχουν μια πρακτική καθοδήγηση σε στρατηγικές διαχείρισης της τάξης.

Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Τα ψηφιακά μέσα δεν λειτουργούν μεμονωμένα, επηρεάζοντας θετικά ή αρνητικά τη μαθησιακή πορεία ή τη συμπερίληψη. Αλληλεπιδρούν πάντα με άλλους παράγοντες, όπως οι ικανότητες και οι στάσεις των εκπαιδευτικών, οι τεχνικοί και χρονικοί πόροι, η κατάλληλη υποστήριξη.
- Οι δάσκαλοι/ες πρέπει να επιλέγουν συμπεριληπτικό διδακτικό υλικό χωρίς καθόλου ή με λίγες δυσκολίες, κατάλληλο για όλους τους μαθητές/τριες. Η ΥΤ πρέπει να περιλαμβάνεται ώστε να ενισχύει την εκπαιδευτική διαδικασία.
- Ο εγγραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας, στα δεδομένα και η πληροφορημένη λήψη αποφάσεων είναι σημαντικές ικανότητες της συμπεριληπτικής ψηφιακής διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς.
- Η συμπεριληπτική διδακτική δικαιώνει τη διαφορετικότητα: είναι απαραίτητο να εξεταστούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι που αφορούν όλους και όλες, με έμφαση στην ατομικότητά τους. Οι προσεγγίσεις αυτοκατευθυνόμενης και ανεξάρτητης μάθησης είναι σημαντικές. Η κοινωνική και η συνεργατική μάθηση διαδραματίζουν επίσης ιδιαίτερο ρόλο.

Βλ. Ενότητα 3 για περισσότερα

ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

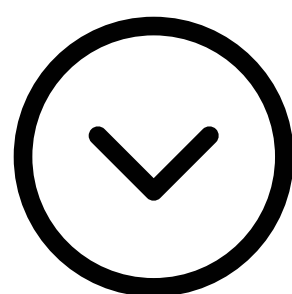
Όσον αφορά το εκπαιδευτικό πλαίσιο, είναι απαραίτητο να επικεντρωθούμε τόσο στις μεμονωμένες περιπτώσεις, όσο και σε μια ολιστική προοπτική συμπερίληψης όλων των μαθητών/τριών. Επομένως, η συμπερίληψη στην ψηφιακή εκπαίδευση απαιτεί:

- ανάλυση του επιπέδου συμπερίληψης μεμονωμένων μαθητών/τριών όσον αφορά την πρόσβαση, την κοινωνική συμμετοχή, την αντιληπτή συμπερίληψη
- ανάλυση των σχετικών στοιχείων του περιβάλλοντος των μεμονωμένων μαθητών/τριών που επηρεάζουν τη συμπερίληψη στο μαθησιακό πλαίσιο στη βάση της ψηφιοποίησης. Αυτό περιλαμβάνει το περιβάλλον διδασκαλίας-μάθησης, το εκπαιδευτικό ίδρυμα ως οργανισμό, σχέσεις με συμμαθητές, δασκάλους/ες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς, όλα τα σχετικά μέρη του περιβάλλοντος του μαθητή (π.χ. οικογένεια, κοινότητα, κ.λπ.)
- προσεκτική εξέταση των δυνατοτήτων των ψηφιακών μέσων να μειώσουν τις ανισότητες και να υποστηρίξουν την πρόσβαση, τη συμμετοχή και τη συμπερίληψη, αλλά και να εξετάσουν τους κινδύνους της ψηφιοποίησης για τον αποκλεισμό και την πρόληψή του
- παιδαγωγικές παρεμβάσεις για τη μείωση του αποκλεισμού και την ενίσχυση της συμπερίληψης μεμονωμένων μαθητών/τριών και, κατά συνέπεια, τη συμπερίληψη όλων.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 1: ΤΟ ΜΑΓΙΚΟ ΔΩΜΑΤΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΙΛΑΝΟΥ

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

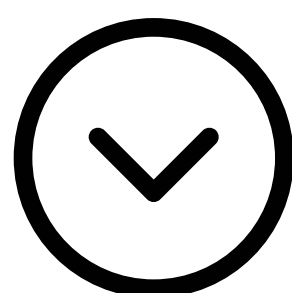
Το μαγικό δωμάτιο είναι ένα εμπυθιστικό περιβάλλον μάθησης όπου τα παιδιά με μικτές ικανότητες μπορούν να αλληλεπιδράσουν σε διαφορετικές καταστάσεις προσομοίωσης. Αυτές οι προσομοιώσεις διδάσκουν δεξιότητες για την καθημερινή ζωή ή ενισχύσουν τη συνεργασία ή ακόμη θέτουν σενάρια επίλυσης προβλημάτων. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να συνεργαστούν και να βρουν κοινές λύσεις.

Το ζητούμενο

Το μαγικό δωμάτιο είναι ένα ευέλικτο περιβάλλον που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επίτευξη ποικίλων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Δημιουργεί έναν χώρο για παιδιά με μεικτές ικανότητες για να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και να αντιμετωπίζουν προβλήματα της πραγματικής ζωής ή ζητήματα πειθαρχίας. Είναι συμπεριληπτικό διότι έχει σχεδιαστεί για να ενθαρρύνει τη συνεργασία όλων για την επίτευξη μιας κοινής λύσης.

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

Τι χρήση βλέπετε για το μαγικό δωμάτιο στο σχολείο σας;

Τι δυνατότητες βλέπετε σε ένα καθηλωτικό περιβάλλον για τη συμπερίληψη;

Ποιες προκλήσεις βλέπετε στη χρήση αυτών των ψηφιακών εργαλείων;

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 2: ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΜΑΘΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑΣ

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

«Είμαι διευθυντής σε μια αγροτική περιοχή, με σχολεία διάσπαρτα σε μια τεράστια περιοχή. Έτσι, δεν είναι εύκολο να οργανωθούν μετά το σχολείο δραστηριότητες για την υποστήριξη των μαθησιακών αναγκών των ευάλωτων μαθητών/τριών. Το σχολικό λεωφορείο δεν διατίθεται και οι γονείς τους συχνά δεν μπορούν να οδηγήσουν.»

Η λύση ήταν η δημιουργία μιας ψηφιακής αίθουσας μελέτης με δεσμευμένες «θέσεις», όπου οι μαθητές/ριες θα μπορούσαν να συνδεθούν για να κάνουν τις εργασίες τους ή ειδικές δραστηριότητες. Κάθε ψηφιακό δωμάτιο είχε 20 θέσεις και εποπτευόταν από έναν ενήλικα. Οι μαθητές/τριες θα μπορούσαν να εργάζονται σιωπηλά ή να ρωτούν ο ένας τον άλλον ή ακόμα και τους ενήλικες για βοήθεια και υποστήριξη, με ερωτήσεις, απαντήσεις και κοινές λύσεις.

Το ζητούμενο

Αυτός ο διευθυντής αντιμετώπισε την πρόκληση να βοηθήσει τους ευάλωτους μαθητές και τις ευάλωτες μαθήτριες μιας αγροτικής περιοχής να διαχειριστούν τις μαθησιακές τους ανάγκες. Η λύση ήταν η δημιουργία ενός ψηφιακού χώρου όπου οι μαθητές/τριες μπορούσαν να συνδεθούν για τις εργασίες τους ή ειδικές δραστηριότητες. Η δυνατότητα συνεργασίας, αν και σε απόσταση, τους έδωσε κίνητρο και τους βοήθησε να ξεπεράσουν τις δυσκολίες, βελτιώνοντας τα μαθησιακά αποτελέσματα για όλους και όλες.

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

- Ως ηγέτης, ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζετε στην προσπάθειά σας να βοηθήσετε τους ευάλωτους μαθητές/τριες στη διαδικασία μάθησης;
- Βοηθά η εξ αποστάσεως εκπαίδευση;
- Τι ευκαιρίες προσφέρουν τα ψηφιακά εργαλεία στο σχολείο σας για τους ευάλωτους μαθητές/τριες;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ V

Αξιολόγηση για τη συμπερίληψη

Τι είναι η αξιολόγηση

Με βάση τους ορισμούς του Keeves/UNESCO (1994), η αξιολόγηση αναφέρεται σε αποφάνσεις και κρίσεις για άτομα (ή μικρές ομάδες) με βάση κάποιες χαρακτηριστικές ενδείξεις.

Αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο οι δάσκαλοι/ες ή άλλα άτομα που συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία συλλέγουν συστηματικά πληροφορίες για την επίδοση ή την ανάπτυξη των μαθητών/τριών σε διαφορετικούς τομείς της εκπαιδευτικής τους εμπειρίας (τυπικής εκπαίδευσης, συμπεριφορικούς και κοινωνικούς).

Εκτός από την αθροιστική αξιολόγηση για τον προσδιορισμό της ατομικής επίδοσης, οι δάσκαλοι/ες χρησιμοποιούν τη διαμορφωτική αξιολόγηση, που:

- συνδέεται άμεσα με το μαθησιακό πρόγραμμα των μαθητών/τριών (με και χωρίς ΕΕΑ),
- είναι κυρίως μη συγκριτική και εστιάζει σε πληροφορίες που βοηθούν τους εκπαιδευτικούς να σχεδιάσουν τα επόμενα βήματα για μεμονωμένους μαθητές/ριες,
- καταλήγει κατ' επιλογή σε αθροιστικά στοιχεία για τα στρατηγικά σημεία του προγράμματος διδασκαλίας.

Το κλειδί είναι η χρήση της αξιολόγησης για τη βελτίωση των επιδόσεων όλων των μαθητών/τριών.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο γενικός στόχος της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης είναι όλες οι πολιτικές και οι διαδικασίες αξιολόγησης να υποστηρίζουν και να ενισχύουν την επιτυχή συμπερίληψη και τη συμμετοχή όλων των μαθητών/ριών που είναι ευάλωτοι στον αποκλεισμό.

Οι αρχές που διέπουν τη συμπεριληπτική αξιολόγηση είναι:

- Όλες οι διαδικασίες αξιολόγησης πρέπει να χρησιμοποιούνται για την ενημέρωση και την ενίσχυση της μάθησης για όλους τους μαθητές/τριες.
- Όλοι οι μαθητές/τριες έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε όλες τις διαδικασίες αξιολόγησης.
- Όλες οι διαδικασίες αξιολόγησης πρέπει να είναι πλήρεις και να αλληλοσυμπληρώνονται.
- Όλες οι διαδικασίες αξιολόγησης πρέπει να στοχεύουν στη «δεξίωση» της διαφορετικότητας, να ξεχωρίζουν και να εκτιμούν την ατομική μαθησιακή πρόοδο και τα επιτεύγματα όλων των μαθητών/τριών.
- Η συμπεριληπτική αξιολόγηση στοχεύει ρητά στην πρόληψη του διαχωρισμού και αποφεύγει κατηγοριοποιήσεις που εστιάζουν στις ελλείψεις των μαθητών/τριών. Αντίθετα, χρησιμοποιεί μια εκπαιδευτική/διαδραστική προσέγγιση που αυξάνει τις πιθανότητες επιτυχούς συμπερίληψης με βάση τα δυνατά σημεία των μαθητών/ριών και εφαρμόζοντας απευθείας τις πληροφορίες αξιολόγησης σε στρατηγικές διδασκαλίας και μάθησης.
- Όλες οι διαδικασίες, οι μέθοδοι και τα εργαλεία αξιολόγησης πρέπει να ενισχύουν τη διδασκαλία και τη μάθηση και να υποστηρίζουν το έργο των εκπαιδευτικών.
- Όλες οι διαδικασίες αξιολόγησης πρέπει να αποφεύγουν αποφάσεις «υψηλού κινδύνου», να ελαχιστοποιούν τις πιθανές αρνητικές συνέπειες της αξιολόγησης για όλους τους μαθητές/τριες.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Οι συμπεριληπτικές μέθοδοι αξιολόγησης αφορούν τα μαθησιακά αποτελέσματα. Επίσης παρέχουν στους εκπαιδευτικούς πληροφορίες για το πώς να αναπτύξουν και να βελτιώσουν στο εξής τη μαθησιακή διαδικασία για κάθε μεμονωμένο μαθητή/τρια ή επιμέρους ομάδες μαθητών.
- Η λήψη αποφάσεων που προκύπτει από τη συμπεριληπτική αξιολόγηση βασίζεται σε μια σειρά ενεργειών και παρουσιάζει στοιχεία μάθησης που συλλέγονται στη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου (και όχι από στιγμιότυπα και πληροφορίες εφάπαξ αξιολόγησης).
- Απαιτείται ένα ευρύ φάσμα μεθόδων συμπεριληπτικής αξιολόγησης προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία κάλυψη όλων των πεδίων (τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης).
- Οι μέθοδοι αξιολόγησης πρέπει να στοχεύουν στην παροχή «πληροφοριών προστιθέμενης αξίας» για τη μαθησιακή πρόοδο και ανάπτυξη των μαθητών/τριών και όχι απλώς στιγμιότυπα.
- Οποιοσδήποτε πληροφορίες αξιολόγησης πρέπει να ενσωματώνονται στα συμφραζόμενα και να λαμβάνουν υπόψη το εκπαιδευτικό περιβάλλον και οποιοδήποτε πλαίσιο επηρεάζει τη μάθηση.
- Η συμπεριληπτική αξιολόγηση πρέπει να επεκτείνεται στην αξιολόγηση των παραγόντων που στηρίζουν την ενσωμάτωση κάθε μεμονωμένου μαθητή/τριας, ώστε να λαμβάνονται αποτελεσματικά ευρύτερες αποφάσεις για τη διαχείριση του σχολείου, της τάξης και της μαθησιακής στήριξης.

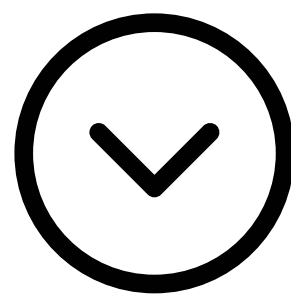
Στρατηγικές αξιολόγησης	Δυνάμει χρήση του ψηφιακού
Ανάπτυξη συνεργατικών, διεπιστημονικών ομάδων που θα συμβάλλουν στη συνεχή αξιολόγηση στις τάξεις.	Μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αποθετήρια, διαδικτυακές συναντήσεις
Διαδικασίες αξιολόγησης που συνδέουν και παρακολουθούν τα στάδια εξέλιξης της σχολικής εκπαίδευσης.	Μέσα κοινωνικής δικτύωσης, βίντεο κατά τη διάρκεια της εργασίας στην τάξη ή των σχολικών δραστηριοτήτων
Διεύρυνση της αξιολόγησης από το τυπικό εκπαιδευτικό περιεχόμενο σε κοινωνικο-συναισθηματικές καταστάσεις.	Διαδικτυακές ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, ηλεκτρονικός πίνακας ανακοινώσεων, λήψη βίντεο
Η επικοινωνία με μαθητές/τριες για τα επιτεύγματά τους θεωρείται κίνητρο, διασφαλίζοντας όμως ότι κατανοούν πώς έμαθαν κάτι (και τι έμαθαν). Η αξιολόγηση γίνεται έτσι ένα εργαλείο για τους μαθητές/τριες ώστε να κατανοήσουν τη μαθησιακή διαδικασία.	Διαδικτυακά ημερολόγια, μπλογκ
Ανάπτυξη μιας σειράς μεθόδων αξιολόγησης και εργαλείων για τους δασκάλους/ες, με έμφαση στην αυτοαξιολόγηση.	Διαδικτυακές λίστες πολλαπλών επιλογών, λίστα ελέγχου αυτοαξιολόγησης. Διαδικτυακή λίστα ελέγχου, πολλαπλή επιλογή, αντιστοίχιση, κατηγοριοποίηση εικόνων
Ανάπτυξη νέων τρόπων καταγραφής των πληροφοριών αξιολόγησης και των μαθησιακών τεκμηρίων.	Διαδικτυακό χαρτοφυλάκιο, προετοιμασία παρουσιάσεων και ebook, στιγμιότυπα

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 3: ΜΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

Οι μαθητές και μαθήτρές μας πέρασαν μια εβδομάδα μαθημάτων στο μουσείο της πόλης και θέλαμε να εκμεταλλευτούν πλήρως το εμπυθιστικό μαθησιακό περιβάλλον (immersive), αλλά δεν ξέραμε πώς να κινητοποιήσουμε μετα-γνωστικές διαδικασίες και διαδικασίες αυτοαξιολόγησης με αφετηρία τις δραστηριότητες που οργανώνουν οι μουσειοπαιδαγωγοί (δασκάλα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, Ιταλία).

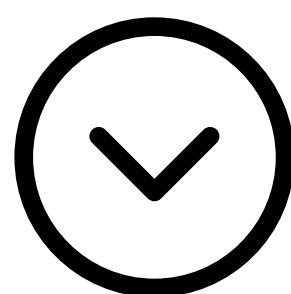
Οι μαθητές/τριες χωρίστηκαν σε μικρές ομάδες, καθεμία εκ των οποίων ήταν υπεύθυνη να καταγράψει μία ημέρα δραστηριοτήτων με ψηφιακά εργαλεία. Εικόνες, κείμενα, συνεντεύξεις που συλλέγονταν κατά τη διάρκεια της ημέρας, έπρεπε να συγκεντρωθούν και τελικά να αποτελέσουν μια ολοκληρωμένη και συνεκτική ψηφιακή αφήγηση της εβδομάδας...

Το ζητούμενο

Η ομάδα των δασκάλων αντιμετώπισε την ευκαιρία και την πρόκληση να περάσει μία εβδομάδα με την τάξη σε ένα εμπυθιστικό, πολυτροπικό, διεπιστημονικό πλαίσιο, όπως το μουσείο, και χρειαζόταν έναν τρόπο να βοηθήσει τους μαθητές/τριες να διαχειριστούν την ποσότητα των ερεθισμάτων που προσφέρονται.

Οι εκπαιδευτικοί ήθελαν να προωθήσουν τη μετα-γνωστική διαδικασία προκειμένου να εργαστούν με ικανότητες όπως η αυτοαξιολόγηση και η μέθοδος της μάθησης. Για να το κάνουν εντός του σχολείου και στο πλαίσιο της επίσκεψης στο μουσείο, αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν ψηφιακά εργαλεία.

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

Ως ηγέτης, πώς μπορείτε να εντάξετε το ψηφιακό ως αναστοχαστικό εργαλείο για τους μαθητές/τριες;

Πώς θα αξιολογήσετε τις ψηφιακές ικανότητες και πώς μπορείτε να το κάνετε με ψηφιακά εργαλεία;

Τι είδους κατάρτιση θα χρειάζονταν οι δάσκαλοι/ες γι' αυτό;

Μπορεί κάτι τέτοιο να γίνει ακόμη και έξω από ένα εμπυθιστικό πλαίσιο όπως το μουσείο;

Ερωτήσεις & Απαντήσεις

1. Πώς επηρεάζει η πολυπαραγοντική διακριτική μεταχείριση την επιτυχή ένταξη στην εκπαίδευση;

α) Η πολυπαραγοντική διακριτική μεταχείριση (intersectionality) συνεπάγεται ότι υπάρχουν πολλαπλοί παράγοντες και μειονεκτήματα που επηρεάζουν τις ευάλωτες ομάδες, και ως εκ τούτου, για να επιτευχθεί η συμπερίληψη στην εκπαίδευση, τα σχολεία πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις εμπειρίες συμπερίληψης και αποκλεισμού των εκπαιδευόμενων και εκτός της μαθησιακής-διδακτικής διαδικασίας.

β) Η πολυπαραγοντική διακριτική μεταχείριση είναι το στοιχείο που επηρεάζει τις ευάλωτες ομάδες, και ως εκ τούτου για να επιτευχθεί η συμπερίληψη στην εκπαίδευση, τα σχολεία πρέπει να αντιπαρέλθουν αυτή την προϋπόθεση.

γ) Η πολυπαραγοντική διακριτική μεταχείριση αφορά τις συνδέσεις μεταξύ διαφορετικών επιστημονικών πεδίων. Όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να γνωρίζουν αυτές τις συνδέσεις.

2. Πώς μπορούμε να ορίσουμε τη συμπερίληψη;

α) Μια διαδικασία από δράσεις και πρακτικές που ενσωματώνουν τη διαφορετικότητα και οικοδομούν την αίσθηση του ανήκειν, στη βάση της πεποίθησης ότι κάθε άτομο έχει αξία και δυνατότητες και πρέπει να γίνεται σεβαστό.

β) Η συμπερίληψη είναι μια θεωρητική κατασκευή, με την έννοια ενός επιθυμητού στόχου που πρέπει να επιτευχθεί, παρά ως τρέχουσα κοινωνική πραγματικότητα.

γ) Και τα δύο είναι σωστά.

3. Ποια είναι η σωστή σχέση μεταξύ τεχνο-κεντρικής προσέγγισης και της πρωτοκαθεδρίας της παιδαγωγικής για την ψηφιακή εφαρμογή στα σχολεία;

α) Μια προσέγγιση με επίκεντρο την τεχνολογία πρέπει να αναγνωριστεί ως προτεραιότητα για την καινοτομία των σχολικών και μαθησιακών διαδικασιών και την ενημέρωση των παιδαγωγικών επιλογών.

β) Η προσέγγιση με επίκεντρο την τεχνολογία μπορεί να ιδωθεί υπό την πρωτοκαθεδρία της παιδαγωγικής για την ανάπτυξη ιδεών και καινοτομιών και για τη συμμετοχή αυτών των χρηστών της τεχνολογίας ως ειδικών στους τομείς τους.

γ) Η ψηφιακή εφαρμογή στα σχολεία απαιτεί ισχυρή επένδυση σε ψηφιακό εξοπλισμό προκειμένου να επανεξεταστεί η καινοτόμος διδασκαλία.

4. Γιατί ο Καθολικός Μαθησιακός Σχεδιασμός (UDL) είναι μια συνεκτική προσέγγιση για την προώθηση της ορθής συμπεριληπτικής εκπαίδευσης;

- α) Ο Καθολικός Σχεδιασμός προωθεί μια μαθησιακή προσέγγιση ίσης αξιοπρέπειας σε όλους τους κλάδους. Είναι επομένως συμπεριληπτικός.
- β) Η νοοτροπία του Καθολικού Σχεδιασμού στοχεύει στην υλοποίηση εκπαιδευτικών ρυθμίσεων που έχουν δημιουργηθεί για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες. Είναι μια προορατική προσέγγιση και ως εκ τούτου προάγει τη συμπερίληψη.
- γ) και τα δύο είναι σωστά.

5. Πότε πρέπει να χρησιμοποιούνται οι Υποστηρικτικές Τεχνολογίες (ΥΤ) αντί του Καθολικού Μαθησιακού Σχεδιασμού;

- α) Οι ΥΤ πρέπει να χρησιμοποιούνται πάντα και αποτελούν τη βάση για αληθινή συμπερίληψη.
- β) Οι ΥΤ δεν παρέχουν την ίδια ποιότητα πρόσβασης σε όλους τους χρήστες, επομένως δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται.
- γ) Οι ΥΤ πρέπει να χρησιμοποιούνται ως αντισταθμιστικό μέσο μόνο όπου η τεχνολογία UDL δεν καλύπτει (ακόμη) επαρκώς όλες τις ανάγκες των χρηστών. Η συμμετοχή των τελικών χρηστών στη διαδικασία ανάπτυξης και σχεδιασμού των ΥΤ μπορεί να βελτιώσει τόσο τη χρηστικότητά τους όσο και τη χρησιμότητα ή τον ελκυστικό σχεδιασμό τους.

6. Ποια είναι η χρήση της συμπεριληπτικής αξιολόγησης;

- α) Οι μέθοδοι συμπεριληπτικής αξιολόγησης αναφέρονται στο προϊόν ή τα αποτελέσματα της μάθησης, αλλά επίσης παρέχουν στους εκπαιδευτικούς πληροφορίες για το πώς να αναπτύξουν και να βελτιώσουν τη μαθησιακή διαδικασία για έναν/μία μεμονωμένο/η μαθητή/ρια ή ομάδες μαθητών/ριών στο μέλλον.
- β) Οι μέθοδοι συμπεριληπτικής αξιολόγησης είναι συγκριτικές και παρέχουν στους εκπαιδευτικούς περιληπτικές πληροφορίες.
- γ) Οι μέθοδοι συμπεριληπτικής αξιολόγησης αποτελούν ευθύνη των εξειδικευμένων εκπαιδευτικών και δεν λαμβάνουν υπόψη την αυτοαξιολόγηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

European Agency for Development in Special Needs Education (2011) Teacher Education for Inclusion Across Europe – Challenges and Opportunities, Οντένσε, Δανία: European Agency for Development in Special Needs Education.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019. Inclusive School Leadership: Exploring Policies Across Europe. (Ε. Óskarsdóttir, V. Donnelly και M. Turner-Cmucha, επιμ.). Οντένσε, Δανία.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2022. Inclusive Digital Education. (H. Weber, A. Elsner, D. Wolf, M. Rohs και M. Turner-Cmucha, επιμ.). Οντένσε, Δανία.

UNESCO (1994) World Conference on Special Needs Education: Access and Quality, Σαλαμάνκα, Ισπανία.

UNESCO (2009) Policy Guidelines on Inclusion in Education. UNESCO, Παρίσι.

UNESCO (2020) Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all. Παρίσι, UNESCO.

UNESCO Institute for Lifelong Learning, 2021. Inclusive lifelong learning in cities: Policies and practices for vulnerable groups. Αμβούργο: UNESCO Institute for Lifelong Learning.

United Nations (2006) Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Νέα Υόρκη, Ηνωμένα Έθνη.

Watkins, A. (επιμ.) (2007) Assessment in Inclusive Settings: Key Issues for Policy and Practice. Οντένσε, Δανία: European Agency for Development in Special Needs Education.

CAST (2018). *Universal Design for Learning Guidelines version 2.2*. Retrieved from <http://udlguidelines.cast.org>

<https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>

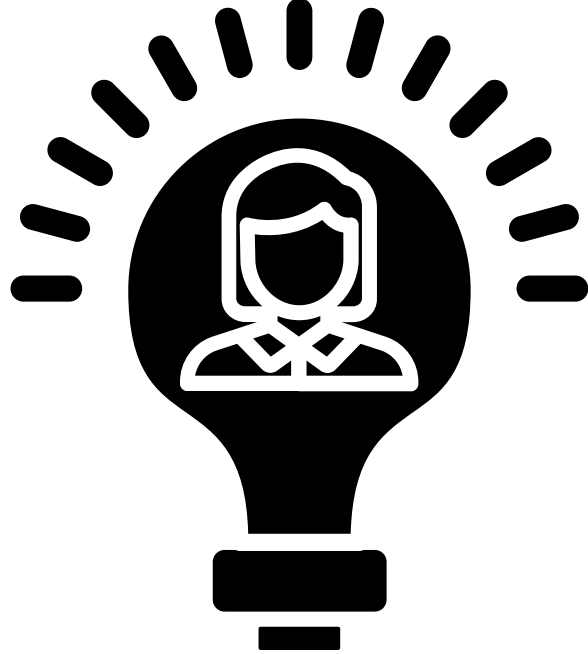
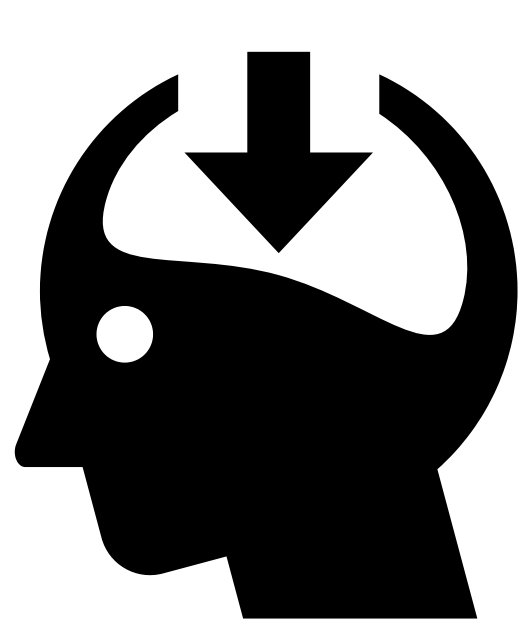
<https://unevoc.unesco.org/home/Digital+Competence+Frameworks/lang=en/id=4>

Μαθησιακή Ενότητα 2

*Πρωθώντας την ψηφιακή νοημοσύνη
στην πρωτοβάθμια σχολική κοινότητα*

Εισαγωγή: Μαθησιακοί στόχοι Κατά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης, αναμένεται

Να γνωρίζετε...

- τι είναι η συμπεριληπτική ψηφιακή νοημοσύνη και να τη χρησιμοποιείτε αποτελεσματικά σε διαφορετικά παιδαγωγικά πλαίσια.
- τους πιθανούς κινδύνους και τα προβλήματα που συνδέονται με τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, και συγκεκριμένα της υπερσυνδεσιμότητας και του διαδικτυακού εκφοβισμού.
- πώς να προχωρήσετε από τα ψηφιακά δεδομένα στην ψηφιακή γνώση και ύστερα στην ψηφιακή σοφία και την ψηφιακή φρόνηση ως ένα μέσο για την προώθηση της συμπερίληψης και της διαπολιτισμικότητας στο δημοτικό σχολείο.

Να κατανοείτε...

- τις ανάγκες ρύθμισης του χρόνου, του τρόπου και του όγκου για μια επικοινωνία με σεβασμό στο απόρρητο και την ασφάλεια.
- τη φύση του ψηφιακού αποτυπώματος και τις συνέπειές του στην πραγματική ζωή, ώστε να τα διαχειρίζεστε στοχαστικά και υπεύθυνα.
- την ανάγκη διάκρισης μεταξύ έγκυρων και ψευδών πληροφοριών, καλού και επιβλαβούς περιεχομένου, αξιόπιστων και αμφισβητήσιμων διαδικτυακών επαφών.

Να μπορείτε...

- να κατανοήσετε την παιδαγωγική προσέγγιση του σχολείου με ενσυναίσθηση προς τις ανάγκες και τις ευαισθησίες των χρηστών του διαδικτύου.
- να προωθήσετε αποτελεσματικά και χωρίς αποκλεισμούς την επικοινωνία για τα ψηφιακά μέσα στο περιβάλλον του δημοτικού σχολείου.
- να γίνετε μέρος του ψηφιακού οικοσυστήματος, συν-δημιουργώντας νέο περιεχόμενο και να κάνετε πράξη τις ιδέες σας με ψηφιακά εργαλεία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ II

Για την ψηφιακή νοημοσύνη

Η ψηφιακή νοημοσύνη (γνωστή και ως ψηφιακός δείκτης νοημοσύνης) αναφέρεται σε ένα πλήρες σύνολο τεχνικών, γνωστικών, κοινωνικών και συναισθηματικών ικανοτήτων που επιτρέπουν στα άτομα να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της ψηφιακής ζωής. Αυτό το είδος νοημοσύνης απευθύνεται στο τι, γιατί, πού, πότε, ποιος, πώς και πόση ψηφιακή τεχνολογία απαιτείται για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της απόδοσής μας.

(Sadiku, M.N.O., Musa, S.M. 2021)

[CLICK HERE](#)

Μια νέα νοημοσύνη αναδύεται – που μας επιτρέπει να διαμορφώνουμε προϊόντα αποτελεσματικά ως συνέπεια αυτού του νέου πολιτισμικού και κοινοτικού περιβάλλοντος. [...] Αναγνωρίζοντας την ύπαρξη μιας νέας ψηφιακής νοημοσύνης και όλων των πιθανών επιπτώσεών της στην εκπαίδευση και την επικοινωνία, βελτιώνουμε την ικανότητά μας να αναπτύσσουμε αποτελεσματικές στρατηγικές για να προσαρμοστούμε σε αυτό το νέο διανοητικό στυλ.

(Adams, N. B. 2004)

ΜΙΛΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

Οι δυνατότητες της ψηφιακής νοημοσύνης συμβάλλουν στην αποτελεσματική οικοδόμηση ενός επικοινωνιακού δικτύου και στη διεύρυνση των δυνατοτήτων του δυνητικού κόσμου. Το κύριο πλεονέκτημα της ψηφιακής νοημοσύνης, ωστόσο, είναι ο αυτοέλεγχος, που διασφαλίζει μια υγιή ισορροπία μεταξύ της διαδικτυακής-επιγραμμικής (online) ζωής και της εκτός διαδικτύου ζωής, καθώς και η ικανότητα να διαχειριζόμαστε έξυπνα και εποικοδομητικά το περιεχόμενο της ζωής μας, χρησιμοποιώντας επαρκή μέσα προστασίας έναντι των απειλών του κυβερνοχώρου. (Vladimirovna et al., 2020). <http://dx.doi.org/10.20511/pyr2020.v8nSPE2.675>

Η ψηφιακή νοημοσύνη είναι το πρώτο παγκόσμιο κριτήριο του ψηφιακού γραμματισμού, των ψηφιακών δεξιοτήτων και της ψηφιακής ετοιμότητας. Το Κριτήριο IEEE 3527.1 για την ψηφιακή νοημοσύνη (DQ), εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Προτύπων της IEEE στις 24 Σεπτεμβρίου 2020. Σε επίπεδο συστάσεων πολιτικής αποτελεί ένα θεσμοθετημένο, ευέλικτο εργαλείο, ενώ αφορά και τη συμπεριληπτική εκπαίδευση. Η ανάπτυξη του κριτηρίου IEEE P3527.1 για την ψηφιακή νοημοσύνη (DQ) στοχεύει στην ανάπτυξη του Ψηφιακού Γραμματισμού, των Δεξιοτήτων και της Ετοιμότητας, για την περαιτέρω ενίσχυση προτύπων αναπτυξιακών προγραμμάτων και σχετικών πιστοποιήσεων. Είναι ενδιαφέρον ότι το διαδικτυακό εργαλείο DQ χρησιμεύει ως ένα ζωντανό έγγραφο που επιτρέπει στο Πλαίσιο DQ να εξελίσσεται συνεχώς με την ανατροφοδότηση και τον έγκαιρο εντοπισμό νέων δεξιοτήτων για τις αναδυόμενες τεχνολογίες.

CLICK HERE

CLICK HERE

CLICK HERE

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ VS. ΨΗΦΙΑΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με τη Σύσταση του Συμβουλίου (2018/C 189/01, σ. 9), η **Ψηφιακή Ικανότητα** αναφέρεται στην κριτική και υπεύθυνη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών με αυτοπεποίθηση, για τη μάθηση, την εργασία και τη συμμετοχή στην κοινωνία. Περιλαμβάνει τον εγγραμματισμό στις πληροφορίες και τα δεδομένα, επικοινωνία και συνεργασία, τον εγγραμματισμό για τα μέσα ενημέρωσης, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου (συμπεριλαμβανομένου του προγραμματισμού), την ασφάλεια (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής ευημερίας και δεξιοτήτων που σχετίζονται με την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο), αλλά και ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας, επίλυσης προβλημάτων και κριτικής σκέψης.

[CLICK HERE](#)

Προφανώς, οι δύο έννοιες έχουν πολλά κοινά. Ωστόσο, η **Ψηφιακή Νοημοσύνη** είναι κάτι περισσότερο από μια επαγγελματική δεξιότητα. Περιλαμβάνει διανοητικές και ηθικές αρχές που δημιουργούν μια νέα πολιτιστική στάση για την ανθρώπινη επικοινωνία τόσο εκτός σύνδεσης όσο και διαδικτυακά. Η Ψηφιακή Νοημοσύνη, ως εργαλείο, αποτελεί ένα χρήσιμο, ολοκληρωμένο σύνολο ψηφιακών ικανοτήτων, που στηρίζεται σε παγκόσμιες ηθικές αξίες για όλα τα άτομα (σε κάθε σχολικό περιβάλλον) με στόχο τη μεγιστοποίηση της ψηφιακής συνείδησης, αλλά και για τη χρήση, τον έλεγχο και τη δημιουργία τεχνολογίας προς όφελος της ανθρωπότητας.

Τα οφέλη της ψηφιακής νοημοσύνης

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Σε ποιους τομείς η Ψηφιακή Νοημοσύνη θα μπορούσε να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των διευθυντών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης;

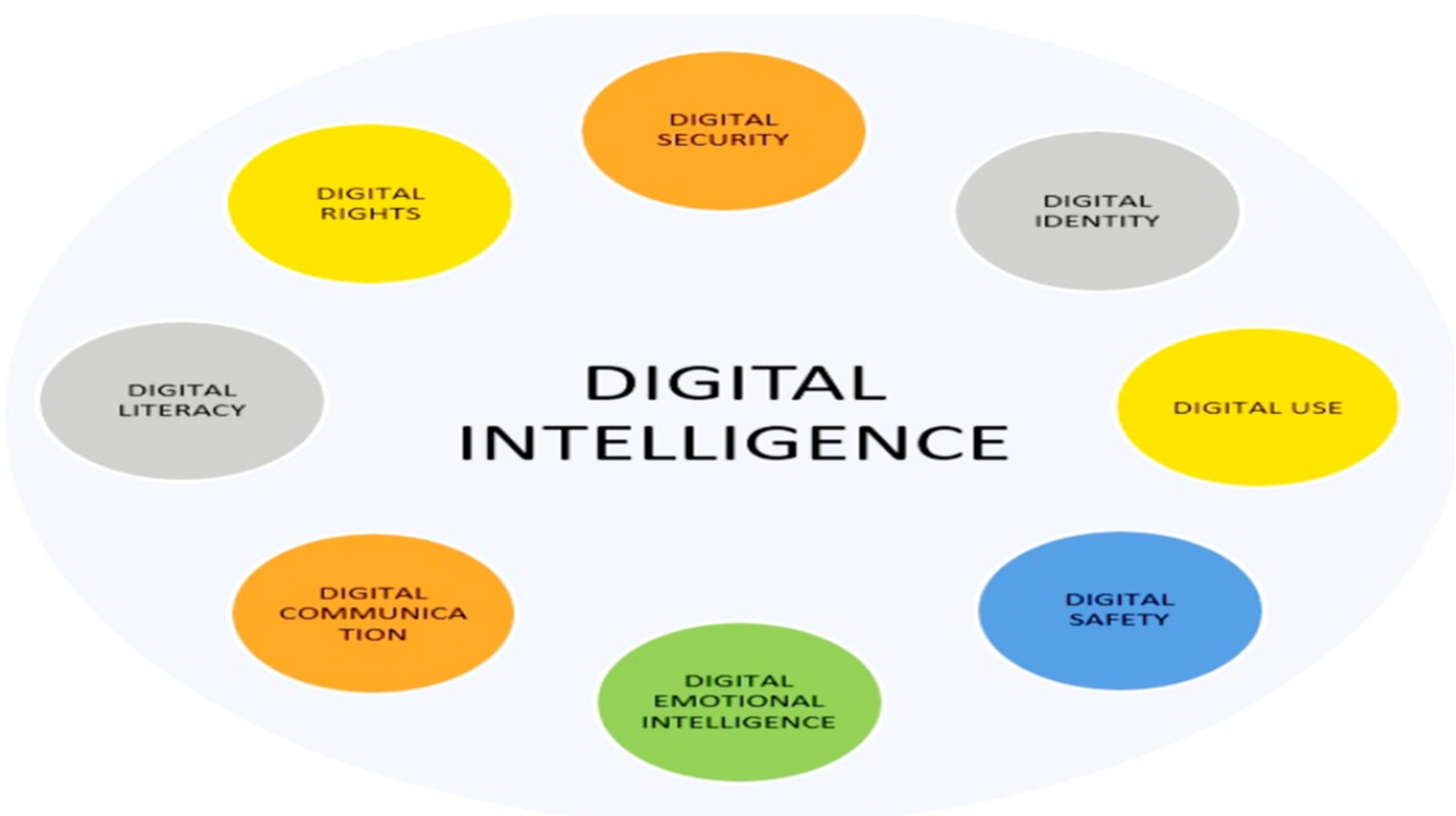
Η Ψηφιακή Νοημοσύνη αφορά οκτώ ουσιώδεις τομείς για τα ενδιαφέροντα και τις πρακτικές των διευθυντών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Είναι οι εξής: α) ψηφιακή ταυτότητα, β) ψηφιακή χρήση, γ) ψηφιακή ασφάλεια, δ) ψηφιακή προστασία, στ) ψηφιακή συναισθηματική νοημοσύνη, ζ) ψηφιακή επικοινωνία, η) ψηφιακός γραμματισμός και θ) ψηφιακά δικαιώματα.

Αυτός ο νέος τύπος (μετα)νοημοσύνης αποτελεί μια ανθρώπινη ικανότητα που συνδυάζει τη γνώση, τους τρόπους κατανόησης και την ικανότητα αποτελεσματικής αλληλεπίδρασης στο πολύμορφο και πολυπολιτισμικό περιβάλλον του πρωτοβάθμιου δημοτικού σχολείου.

Τα **ψηφιακά δικαιώματα** είναι εκείνα τα ανθρώπινα και έννομα δικαιώματα που επιτρέπουν στα άτομα να έχουν πρόσβαση, να χρησιμοποιούν, να δημιουργούν και να δημοσιεύουν σε ψηφιακά μέσα ή να έχουν πρόσβαση και να χρησιμοποιούν υπολογιστές ή άλλες ηλεκτρονικές συσκευές και τηλεπικοινωνιακά δίκτυα.

[CLICK HERE](#)

ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ

Η Ψηφιακή Νοημοσύνη μπορεί να γίνει αποδεκτή από όλους τους φορείς του δημοτικού σχολείου ως ένα είδος μετα-νοημοσύνης (που αποτελείται από πολλές συνιστώσες), με στόχο την ενίσχυση τριών επιπέδων **ψηφιακής ωριμότητας**:

Επίπεδο 1 – Ψηφιακή πολιτειότητα (Digital Citizenship): η ικανότητα χρήσης ψηφιακής τεχνολογίας με ασφαλείς και ηθικούς τρόπους.

Επίπεδο 2 – Ψηφιακή δημιουργικότητα: η ικανότητα να υπάρχουμε στο οικοσύστημα ψηφιακής μάθησης και να δημιουργούμε νέες γνώσεις, τεχνολογίες και περιεχόμενο για να κάνουμε πράξη τις ιδέες μας.

Επίπεδο 3 – Ψηφιακή ανταγωνιστικότητα: η ικανότητα επίλυσης παγκόσμιων προκλήσεων και δημιουργίας νέων μαθησιακών εμπειριών και ευκαιριών στην ψηφιακή οικονομία (Deepak, 2017).

[CLICK HERE](#)

Όσον αφορά έργα ή πόρους που μπορούν να δώσουν γόνιμες ιδέες ή εργαλεία για την καλλιέργεια της Ψηφιακής Νοημοσύνης, η ελληνική έκδοση του European Digital Competence Framework for Citizens DigComp 2.2, που κυκλοφόρησε το 2022 από το Joint Research Centre της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είναι πλέον διαθέσιμη στο ελληνικό κοινό από τη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλοποίησης Διαδικασιών. Η ελληνική έκδοση του DigComp 2.2 είναι μέρος του Εθνικού Συνασπισμού για τις Ψηφιακές Δεξιότητες και τις θέσεις εργασίας.

[CLICK HERE](#)

Ακολουθεί τη Βίβλο του Ψηφιακού Μετασχηματισμού, που αποτελεί την εθνική στρατηγική για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η Ψηφιακή Ακαδημία του Πολίτη, μια πρωτοβουλία του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης της Ελλάδας.

[CLICK HERE](#)

Για την Ιταλία δείτε

[CLICK HERE](#)

Δείτε επίσης την έκθεση της ΕΕ για την «Πρώθηση της αποτελεσματικής μάθησης στην ψηφιακή εποχή – Το ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ψηφιακή ικανότητα των εκπαιδευτικών οργανισμών».

[CLICK HERE](#)

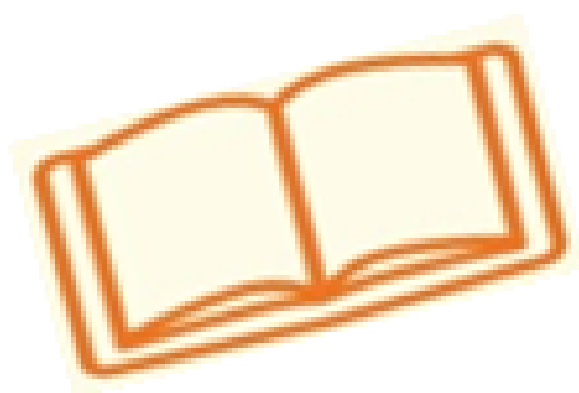

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Μέσω της ψηφιακής ωριμότητας, τα σχολεία μπορούν να γίνουν «κοινότητες μάθησης», διευκολύνοντας την πολυπολιτισμική διδασκαλία, την καινοτόμο σχολική ηγεσία, τη συμπερίληψη και την ισότητα στην εκπαίδευση (Sackney et al., 2005).

Η ψηφιακή νοημοσύνη μπορεί επίσης να ενθαρρύνει τους διευθυντές να υιοθετήσουν πιο εύκολα τον **μετασχηματιστικό ηγετικό ρόλο έναντι του διδακτικού στυλ ηγεσίας** (Hallinger, 2003).

Βλ. **Ενότητα 1** για περισσότερα

CLICK HERE

ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ

Άλλες διαστάσεις της ψηφιακής ωριμότητας περιλαμβάνουν την **υπεύθυνη ψηφιακή κατανάλωση** και την ικανότητα **οργάνωσης της ψηφιακής υποκειμενικότητας** (τη διατήρηση δηλαδή μιας υγιούς προσωπικότητας τόσο στον διαδικτυακό όσο και στον εκτός διαδικτύου κόσμο), καθώς και τον **προγραμματισμό ψηφιακών δραστηριοτήτων** σύμφωνα με τους τιθέμενους στόχους. Το τελευταίο περιλαμβάνει **σωστή διαχείριση του χρόνου** μπροστά στην οθόνη και **αυτοέλεγχο** για την αποφυγή της εξάρτησης από τις πληροφορίες και το διαδίκτυο.

Η ψηφιακή ευθύνη αναφέρεται στη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας με εποικοδομητικό, προληπτικό και βιώσιμο τρόπο για τον εαυτό και τους άλλους. Αυτό αφορά ιδιαίτερα στη χρήση της κατάλληλης γλώσσας και συμπεριφοράς κατά την επιγραμμική (online) αλληλεπίδραση (δηλαδή, χωρίς διαδικτυακό εκφοβισμό, με σεβασμό στις απόψεις και τις ιδέες των άλλων, μη χρήση ή κοινοποίηση της εργασίας άλλων χωρίς την άδειά τους κ.λπ.). Όλοι οι μαθητές, ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικής κατάστασης ή φύλου, πρέπει να έχουν πρόσβαση στις ψηφιακές τεχνολογίες.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΥΕΛΙΞΙΑ

Για τους διευθυντές, η Ψηφιακή Νοημοσύνη αφορά επίσης:

- την αξιολόγηση των επιπτώσεων και της δυναμικής των νέων ψηφιακών τεχνολογιών για την υιοθέτησή τους,
- τη διαχείριση των αλλαγών,
- την αξιολόγηση της ωριμότητας της σχολικής μονάδας για τη διαχείριση έργων ηλεκτρονικής μάθησης και ψηφιοποίησης.

Επιπλέον, είναι πιθανό η ψηφιακή νοημοσύνη να ωθεί τους φορείς να αναπτύξουν **ψηφιακή ευελιξία/ικανότητα**, που σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί είναι σε θέση να προωθήσουν την αποτελεσματική μάθηση στην ψηφιακή εποχή. Έτσι, το Πλαίσιο Ψηφιακών Ικανοτήτων για τους Πολίτες στοχεύει: να διευκολύνει την ψηφιακή συμμετοχή και τη διαφάνεια, να ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς και μαθησιακούς οργανισμούς να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις ψηφιακές τεχνολογίες στη διδασκαλία, να υποστηρίζει τους διευθυντές και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή δράσεων για τη βελτίωση της ψηφιακής ικανότητας των εκπαιδευτικών οργανισμών.

Ως τρόπος προώθησης της ψηφιακής ευθύνης και ικανότητας, η Εθνική Ακαδημία Ψηφιακών Δεξιοτήτων στην Ελλάδα προσφέρει ένα εργαλείο αυτοαξιολόγησης:

ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΑΓΧΟΣ

Με την καλλιέργεια της Ψηφιακής Νοημοσύνης στο πλαίσιο του δημοτικού σχολείου, όλοι οι μαθητές θα μάθουν:

- να χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με ενσυναίσθηση,
- να δημιουργούν μια αναστοχαστική ψηφιακή ταυτότητα και να αποκτήσουν καλή φήμη στον κυβερνοχώρο,
- να αποφεύγουν το τεχνολογικό άγχος και την εξουθένωση μέσω της ενσυνειδητότητας και άλλων πρακτικών τεχνολογικής αποτοξίνωσης.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΟΤΗΤΑ

Καλλιεργώντας την ψηφιακή νοημοσύνη στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης:

Όλοι οι εκπαιδευόμενοι θα γνωρίζουν μια κοινή, ψηφιακή γλώσσα με βάση τις αξίες, έναν νέο τύπο ανοιχτής στρατηγικής νοημοσύνης. Αυτό περιλαμβάνει τη συγκρότηση ενός πολίτη που **συνδυάζει** το ψηφιακό και το αναλογικό (digilogue citizenship) και ένα ηθικό ψηφιακό οικοσύστημα με συλλογική ευθύνη, με διαφοροποιημένες ψηφιακές δεξιότητες, ικανότητες, γνώση και κριτική κατανόηση.

Η απόλυτη πηγή αυτής της διττής πολιτειότητας είναι το Digital Intelligence (DQ) Framework και το αντίστοιχο διαδικτυακό εργαλείο.

[CLICK HERE](#)

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΟΡΘΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Μέσω της ψηφιακής νοημοσύνης μπορεί να αναδειχθεί μια κοινή κατανόηση του ψηφιακού γραμματισμού και των ψηφιακών δεξιοτήτων, αποφεύγοντας έτσι μεγάλο μέρος της εννοιολογικής σύγχυσης και ορολογικής ασυνέπειας στην εκπαίδευση.

Οι διευθυντές/ριες μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες ψηφιακής νοημοσύνης αν πρώτα συνειδητοποιήσουν τον ρόλο τους στη διασφάλιση ευκαιριών ίσης πρόσβασης των παιδιών σε μια μεγάλη ποικιλία ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού, αλλά και στη διασφάλιση της ορθής χρήσης τους.

Οι διευθυντές/ριες πρέπει να διασφαλίζουν τη σωστή χρήση τους μέσω:

- της ενίσχυσης της πληροφόρησης και του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας
- της αναγνώρισης αξιόπιστων πηγών
- των δεξιοτήτων ελέγχου δεδομένων και επαλήθευσης του περιεχομένου
- της στήριξης σε αξιόπιστες προτάσεις
- της διαδικτυακής ανταλλαγής εμπειριών και ενδιαφερόντων

Βλ. **Ενότητα 1** για περισσότερα πάνω στη διατήρηση των ψηφιακών υποδομών στα σχολεία

Βλ. **Ενότητα 1** για περισσότερα πάνω στην ισότητα της ψηφιακής εκπαίδευσης

ΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Ποια είναι τα συστατικά στοιχεία της ψηφιακής νοημοσύνης στο δημοτικό σχολείο;

Τα κύρια δομικά συστατικά είναι τα εξής:

- υψηλός βαθμός κριτικής ικανότητας αναστοχασμού μέσα στα ψηφιακά περιβάλλοντα,
- ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας, ικανότητα δημιουργίας και διατήρησης κοινωνικών επαφών στο διαδίκτυο (η οποία με τη σειρά της συνεπάγεται υψηλή συναισθηματική νοημοσύνη),
- υψηλός βαθμός αυτοελέγχου, που διασφαλίζει την επιτυχία των ψηφιακών δραστηριοτήτων.

Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Ποια είναι η λογική της ψηφιακής νοημοσύνης στο σχολείο;

Το να αναβαθμίζουμε μόνο το απαρχαιωμένο διδακτικό περιεχόμενο με νέες εκδόσεις καθίσταται σταδιακά ανεπαρκές. Αυτό αφορά τόσο το περιεχόμενο της διδασκαλίας της ψηφιακής τεχνολογίας, όσο και το περιεχόμενο όλων των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου. Οι τρέχουσες αλλαγές στη γνώση και την κοινωνία απαιτούν εκθετική σκέψη και θεμελιώδη μεταμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Οι ψηφιακές τεχνολογίες δεν αφορούν πλέον μόνο δεξιότητες χρήσης υπολογιστών, πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου ή αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Είναι κάτι που αναπόφευκτα διεισδύει στη ζωή μας και αλλάζει την κοσμοθεωρία μας. Επομένως, χρειαζόμαστε **μια νέα νοοτροπία**. Το σύστημα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να αντιδρά σε αυτή τη θεμελιώδη αλλαγή καλλιεργώντας τη ψηφιακή νοημοσύνη με προσανατολισμό στο μέλλον.

ΒΟΗΘΩΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε διευθυντές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης να αποκτήσουν μια επιστημονική κατανόηση της ενασχόλησης των παιδιών με τις ψηφιακές τεχνολογίες;

- Πρώτον, μέσω της εξοικείωσης με την επιστημονική έρευνα για τα παιδιά, τις ψηφιακές τεχνολογίες και τους πιθανούς κινδύνους στους οποίους εκτίθενται τα παιδιά στον κυβερνοχώρο. Με εμβάθυνση στις ψηφιακές δεξιότητες των νέων, τον διαδικτυακό εκφοβισμό, τα δεδομένα και το απόρρητο των παιδιών στην ψηφιακή εποχή, αλλά και τις ψηφιακές τεχνολογίες για την ευημερία των παιδιών.
- Δεύτερον, χρησιμοποιώντας την εκπαιδευτική έρευνα που παρέχει στους εκπαιδευτικούς και τους επαγγελματίες πρακτικές ιδέες και εργαλεία για να κάνουν τη δουλειά τους πιο αποτελεσματική (π.χ. εκστρατείες ευαισθητοποίησης, αιτήσεις χρηματοδότησης, βελτίωση της καθοδήγησης, κ.λπ.).
- Τρίτον, μένοντας ενημερωμένοι με πληροφορίες και συμβουλές για το πού υπάρχει προσβάσιμη διεπιστημονική έρευνα υψηλής ποιότητας και επιλογή πόρων υψηλής ποιότητας για δασκάλους, επαγγελματίες και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΗΘΙΚΗ

Είναι καλή ή κακή η ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση;

Η τεχνολογία δεν είναι ούτε καλή ούτε κακή, ούτε όμως είναι ουδέτερη. Αξιολογείται και χαρακτηρίζεται καλύτερα όταν χρησιμοποιείται σε κλίμακα και, φυσικά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από κακούς ανθρώπους για να κάνει όχι ωφέλιμα πράγματα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η επένδυση χρόνου και πόρων στην ηθική της τεχνητής νοημοσύνης –και στην ψηφιακή ηθική γενικά– είναι εξαιρετικά σημαντική για τον ρόλο της Ψηφιακής Νοημοσύνης στο σχολείο.

Μας βοηθά να κατανοήσουμε πώς να αποτρέψουμε την κατάχρηση και να προωθήσουμε την υπεύθυνη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης (συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης) μεταξύ των παιδιών και των δασκάλων. Επειδή η τεχνητή νοημοσύνη δεν μπορεί ακόμα να σκεφτεί μόνη της, χρειαζόμαστε έξυπνους εκπαιδευτικούς με θετικές αφηγήσεις και χρήσεις της τεχνητής νοημοσύνης

ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

Για ποιο λόγο η ψηφιακή νοημοσύνη είναι τόσο σημαντική για την υπεράσπιση της αλήθειας;

- Εάν δεν εκπαιδεύσουμε τα παιδιά ή δεν τα ενημερώσουμε για το πώς να εκτιμούν την αξιοπιστία αυτού που καταναλώνουν στο διαδίκτυο,
- εάν δεν εισαγάγουμε επίπεδα εκπαίδευσης στα μέσα επικοινωνίας και την πληροφόρηση για την ορθή διάκριση μεταξύ έγκυρων και ψευδών ειδήσεων,
- εάν δεν καλλιεργήσουμε την κατανόηση των δεδομένων και των αλγορίθμων

τότε

Θα ενισχύουμε το πρόβλημα της μετα-αλήθειας (και της ψηφιακής τοξικότητας) και θα ενδυναμώνουμε όσα η ιστορία μας έχει διδάξει να αποφεύγουμε.

Μελέτες Περίπτωσης

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 1: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΝΙΟΥΕ

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

Η περίπτωση της Νίουε, μιας μελέτης περίπτωσης για την ψηφιακή εξέλιξη και την ψηφιακή νοημοσύνη, πραγματοποιήθηκε στη Νίουε, ένα μικρό νησιωτικό έθνος της Νέας Ζηλανδίας, ένα κοραλλιογενές νησί 250 τετραγωνικών χιλιομέτρων στον Ειρηνικό, με πληθυσμό 1.700 κατοίκους και περίπου 400 παιδιά, που φοιτούν σε δύο σχολεία, νηπιαγωγείο και δημοτικό. Το νησί έχει συνδεθεί καλά με wi-fi και διαθέτει πολλά laptop που δόθηκαν σε παιδιά και δασκάλους/ες, παράλληλα με την ψηφιακή τους εκπαίδευση.

Το ζητούμενο

Η Νίουε θεωρείται το πρώτο πλήρως κορεσμένο «ψηφιακό έθνος». Αναμένεται ότι η «σταθεροποίηση» του νέου ψηφιακού περιβάλλοντος σε διάφορες περιοχές του κόσμου θα παράσχει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τους πολλαπλούς τρόπους ανάπτυξης μιας ψηφιακής κουλτούρας. Αυτό το γεγονός θυμίζει την ιστορία του Κάρολου Δαρβίνου στα νησιά Γκαλαπάγκος. Ο Δαρβίνος ανακάλυψε σε αυτά τα νησιά μια ποικιλία από σπίνους που αργότερα περιγράφηκαν ως δεκατρία διαφορετικά είδη, και αυτή η ανακάλυψη αποτέλεσε ορόσημο στη γένεση της θεωρίας της εξέλιξης.

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

Θα βρούμε διαφορετικές ποικιλίες ψηφιακών αυτοχθόνων ανάλογα με την κουλτούρα των διαφορετικών ανθρώπινων κοινωνιών;

Πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την έννοια της Ψηφιακής Νοημοσύνης ως μέσο διαλόγου, κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών πολιτισμικών περιβαλλόντων;

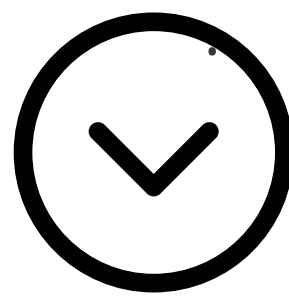
Πηγή: Battro, A.M. (2009). Digital Intelligence: The evolution of a new human capacity, Scientific Insights into the Evolution of the Universe and of Life Pontifical Academy of Sciences, Acta 20, 2009.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 2: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

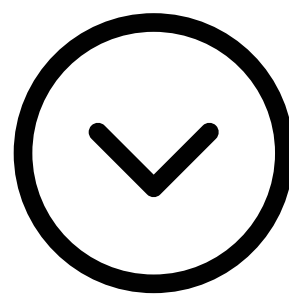
Η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Προγραμματισμού αποτελεί μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία βάσης, που διοργανώνεται κάθε Οκτώβριο. Η πρωτοβουλία και οι εκδηλώσεις της στοχεύουν να αφυπνίσουν το ενδιαφέρον των πολιτών και ιδιαίτερα των δασκάλων και των παιδιών για τον προγραμματισμό, την υπολογιστική σκέψη (computational thinking), τη ρομποτική και τις σχετικές ψηφιακές δεξιότητες. Εκατομμύρια συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων σχολείων, ιδρυμάτων και ανθρώπων κάθε ηλικίας, πολιτισμού και προέλευσης συμμετέχουν στην πρωτοβουλία κάθε χρόνο.

Ειδικότερα, το MOOC της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Προγραμματισμού είναι ένα τεράστιο, ανοιχτό διαδικτυακό μάθημα, σχεδιασμένο από το European Schoolnet – μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία μεγάλης κλίμακας, που στοχεύει στην προώθηση του προγραμματισμού για όλους. Το MOOC απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς από σχολεία πρωτοβάθμιας (και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) που ενδιαφέρονται να μάθουν περισσότερα για τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους μπορούν να ενθαρρύνουν την υπολογιστική σκέψη και την ανάπτυξη δεξιοτήτων προγραμματισμού στις τάξεις τους

Το ζητούμενο

Σε αυτό το πλαίσιο, οι διευθυντές/ριες και οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν την ευκαιρία να ανακαλύψουν τις δυνατότητες χρήσης της Τεχνητής Νοημοσύνης στην εκπαίδευση και να πειραματιστούν με νέο εκπαιδευτικό υλικό, δημιουργώντας νέες εξατομικευμένες δραστηριότητες. Το MOOC ακολουθεί μια συνδυαστική μάθηση που προβλέπει επιτόπιες ομάδες μελέτης παράλληλα με διαδικτυακές δραστηριότητες. Αυτό θα επιτρέψει στους διευθυντές, τις διευθύντριες, τους δασκάλους και τις δασκάλες να γνωρίσουν ομοϊδεάτες συναδέλφους και να δημιουργήσουν μια ενεργή κοινότητα που θα ανταλλάσσει καλές πρακτικές και θα ενθαρρύνει τη συνεργασία και την ομαδική εργασία στην τάξη, ενισχύοντας έτσι την Ψηφιακή Νοημοσύνη.

[CLICK HERE](#)

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

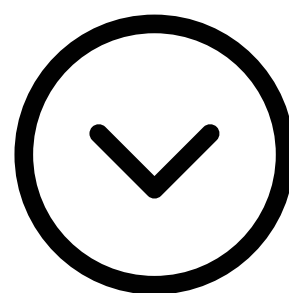
Πώς μπορούμε να προωθήσουμε τη διερεύνηση και την κατανόηση των δυνατοτήτων της χρήσης της Τεχνητής Νοημοσύνης και της Ρομποτικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση;

Πώς να φανταστούμε και να πειραματιστούμε με το νέο εκπαιδευτικό υλικό για να αναπτύξουμε ηθικές πρακτικές και να δημιουργήσουμε νέες εξατομικευμένες δραστηριότητες στο δημοτικό σχολείο.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 3: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

Ο Πανελλήνιος Διαγωνισμός Ανοιχτών Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση είναι μια ετήσια εθνική πρωτοβουλία (Ελλάδα). Πραγματοποιείται με την έγκριση του Ελληνικού Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και συνδιοργανώνεται με το Ίδρυμα Ωνάση, πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, περιφέρειες, δήμους και φορείς από όλη την Ελλάδα. Απευθύνεται σε ομάδες μαθητών/τριών πρωτοβάθμιας (και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) και σε εκπαιδευτικούς, με τη συμμετοχή επαγγελματικών σχολών. Λαμβάνει χώρο στα σχολεία πρωτοβάθμιας (και δευτεροβάθμιας) εκπαίδευσης.

[CLICK HERE](#)

Το ζητούμενο

Ο Πανελλήνιος Διαγωνισμός Ανοιχτών Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση επιδιώκει τη συστηματική εισαγωγή ανοικτού υλικού, λογισμικού και ανοικτού εκπαιδευτικού περιεχομένου σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Είναι γνωστό ότι οι ανοιχτές τεχνολογίες διευρύνουν τους ορίζοντες, ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα, ενισχύουν τον πειραματισμό και υποστηρίζουν την εφευρετική σκέψη και την ανάληψη πρωτοβουλιών των παιδιών. Όλοι οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες καλούνται να αναδιαμορφώσουν τις καθημερινές τους συνήθειες και της κοινότητάς τους, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως ανοιχτές τεχνολογίες, υλικά, εκπαιδευτικούς πόρους και συμμετοχικές δημιουργικές δραστηριότητες. Μαθητές/τριες και δάσκαλοι/ες ανακαλύπτουν νέες μορφές παρέμβασης σε ποικίλα ζητήματα μέσα από τα αντικείμενα που δημιουργούν.

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

Η συστηματική εισαγωγή ανοικτού υλικού, ανοιχτού λογισμικού και ανοικτού εκπαιδευτικού περιεχομένου πώς μπορεί να προωθήσει την Ψηφιακή Νοημοσύνη στο δημοτικό σχολείο;

Τα ανοιχτά περιεχόμενα, τα υλικά και οι τεχνολογίες πώς μπορούν να προσφέρουν ένα μοντέλο βιωσιμότητας για την αντιμετώπιση των καθημερινών προκλήσεων για τη βελτίωση της ανθρώπινης ευημερίας, της κοινωνικής ισότητας και της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης;

Ερωτήσεις και απαντήσεις

1. Η ψηφιακή νοημοσύνη είναι το άθροισμα των:

- α) κοινωνικών, συναισθηματικών και γνωστικών ικανοτήτων.
- β) κοινωνικών ικανοτήτων.
- γ) συναισθηματικών και γνωστικών ικανοτήτων.

2. Η ψηφιακή νοημοσύνη βοηθά τα άτομα να:

- α) Ανταπεξέλθουν στις προσκλήσεις και να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της καθημερινότητας σε έναν ψηφιακό κόσμο.
- β) Λύνουν ψηφιακά προβλήματα.
- γ) Να είναι ισχυρά στον ψηφιακό κόσμο.

3. Η αναγνώριση της ψηφιακής νοημοσύνης θα διευρύνει τον ορίζοντα:

- α) της διδασκαλίας και της μάθησης στον 21ο αιώνα.
- β) της διδασκαλίας στον 21ο αιώνα.
- γ) της μάθησης στον 21ο αιώνα.

4. Η αναγνώριση της ψηφιακής νοημοσύνης θα διευρύνει τον ορίζοντα:

- α) Σε όλες τις πτυχές της προσωπικής και επαγγελματικής ζωής.
- β) Της προσωπικής ζωής.
- γ) Της επαγγελματικής ζωής.

5. Ψηφιακή νοημοσύνη είναι:

- α) Εύκολο να μετρηθεί και να γίνει κατανοητή.
- β) Μετρήσιμη αλλά ακατανόητη.
- γ) Κατανοητή αλλά όχι μετρήσιμη.

6. Η ψηφιακή νοημοσύνη αποτελείται από:

- α) 6 πεδία.
- β) 8 πεδία.
- γ) 10 πεδία.

Αυτοαξιολόγηση

Ερώτηση 1

ΕΡ.: Ποια οικουμενικά πρότυπα προωθούνται μέσω της Ψηφιακής Νοημοσύνης;

ΑΠ.: Η ψηφιακή νοημοσύνη είναι το πρώτο παγκόσμιο πρότυπο που σχετίζεται με τον ψηφιακό γραμματισμό, τις ψηφιακές δεξιότητες και την ψηφιακή ετοιμότητα.

Ερώτηση 2

ΕΡ.: Ποιοι είναι οι 8 τομείς της ψηφιακής νοημοσύνης;

ΑΠ.: Ψηφιακή ταυτότητα, ψηφιακή χρήση, ψηφιακή ασφάλεια, ψηφιακή προστασία, ψηφιακή συναισθηματική νοημοσύνη, ψηφιακή επικοινωνία, ψηφιακός γραμματισμός και ψηφιακά δικαιώματα.

Ερώτηση 3

ΕΡ.: Τι είναι η ψηφιακή πολιτειότητα;

ΑΠ.: Η ικανότητα χρήσης της ψηφιακής τεχνολογίας με ασφαλείς και ηθικούς τρόπους.

Ερώτηση 4

ΕΡ.: Πώς μπορούμε να υποστηρίξουμε την ενασχόληση των παιδιών με τις ψηφιακές τεχνολογίες;

ΑΠ.: Παραμένοντας ενημερωμένοι και ακολουθώντας την επιστημονική έρευνα για τα παιδιά και τις ψηφιακές τεχνολογίες, για τους διαδικτυακούς κινδύνους, τις ψηφιακές δεξιότητες των νέων, τον διαδικτυακό εκφοβισμό, τα δεδομένα και το απόρρητο των παιδιών στην ψηφιακή εποχή και τις ψηφιακές τεχνολογίες, την ευημερία των παιδιών.

Ερώτηση 5

ΕΡ.: Η ψηφιακή τεχνολογία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι καλή ή κακή;

ΑΠ.: Η τεχνολογία από μόνη της δεν είναι καλή ή κακή ή ουδέτερη. Η ψηφιακή νοημοσύνη μπορεί να μας βοηθήσει να χρησιμοποιήσουμε και να ενισχύσουμε ηθικά την ψηφιακή τεχνολογία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και γενικότερα.

Ερώτηση 6

ΕΡ.: Πώς μπορούμε να υπερασπιστούμε την αλήθεια χρησιμοποιώντας την ψηφιακή νοημοσύνη στη διαχείριση του δημοτικού σχολείου;

ΑΠ.: i) Εάν εκπαιδεύσουμε τα παιδιά για το πώς να κατανοούν την αξιοπιστία όσων καταναλώνουν στο διαδίκτυο, ii) εάν εισάγουμε επίπεδα εγγραμματος στα μέσα επικοινωνίας και την πληροφόρηση για τη διάκριση μεταξύ έγκυρων και ψευδών ειδήσεων, iii) εάν καλλιεργήσουμε την κατανόηση των δεδομένων και των αλγορίθμων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Adams, N. B. (2004). Digital intelligence fostered by technology. *Journal of Technology Studies*, 30(2), 93-97.

Adams, N. B. (2011). Digital Intelligence: A New Way of Knowing. In G. Vincenti, & J. Braman (Eds.), *Teaching through Multi-User Virtual Environments: Applying Dynamic Elements to the Modern Classroom* (pp. 59-65). IGI Global.

Battro, A.M. (2009). Digital Intelligence: The evolution of a new human capacity, Scientific Insights into the Evolution of the Universe and of Life Pontifical Academy of Sciences, Acta 20, 2009.

Chawla, D.S. (2018). The need for digital intelligence. *Nature*, 562, S15-S16.

Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning, 2018/C 189/01.

Deepak, A. (2017). DQ is the capacity to be aware of, participate and contribute in the digital economy for professional and personal reasons. *ScooNews*, 30 May 2017. <https://scoonews.com/news/news-dq-is-the-capacity-to-be-aware-of-participate-and-contribute-in-the-digital-economy-for-professional-and-personal-reasons-1773/>

Dostál, J., Wang, X., Steingartner, W., & Nuangchalem, P. (2017, September). Digital intelligence-new concept in context of future school of education. In *Proceedings of ICERI2017 Conference 16th-18th November*.

European Commission/EACEA/Eurydice (2019). *Digital Education at School in Europe. Eurydice. Report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Hallinger, P. (2003) Leading Educational Change: reflections on the practice of instructional and transformational leadership. *Cambridge Journal of Education*, 33(3), 329-352. DOI: 10.1080/0305764032000122005

Manasia, L., Pârvan, A., & Ianos, G. (2018). Memories from the future. Is digital intelligence what matters in the forthcoming society?. In *EDULEARN18 Proceedings* (pp. 7899-7906). IATED.

Park, Y., ed. (2019). *DQ Global Standards Report 2019*. DQ Institute.

Sackney, L., Walker, K., & Mitchell, C. (2005). Building capacity for learning communities: Schools that work. REICE. *Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 3(1), 9-16.

Sadiku, M.N.O., & Musa, S.M. (2021). Digital Intelligence. In: A Primer on Multiple Intelligences. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-77584-1_13

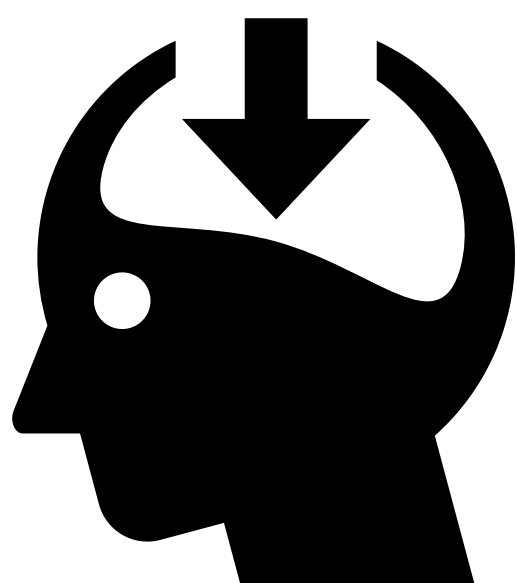
Vladimirovna, S. O., Andreevna, P. N., Mikhaylovna, B. N., Yuryevna, K. G., & Vladimirovna, P. J. (2020). Development of digital intelligence among participants of inclusive educational process. *Propósitos y Representaciones*, 8(SPE2). <http://dx.doi.org/10.20511/pyr2020.v8nSPE2.675>

Μαθησιακή Ενότητα 3

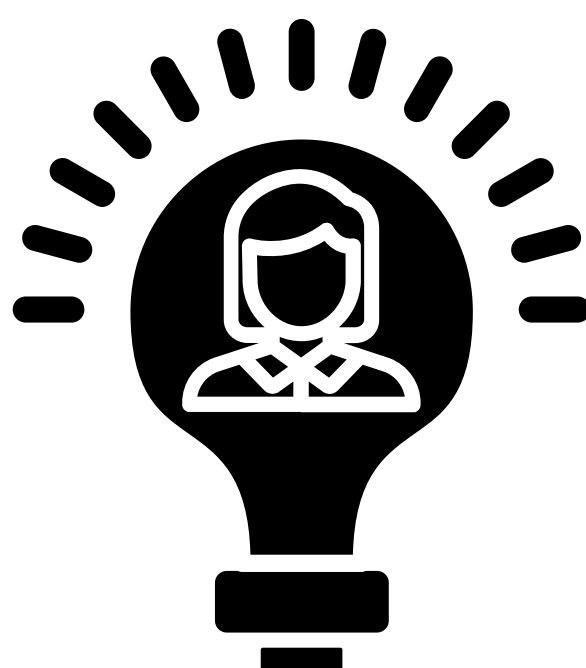
*Ηγεσία ψηφιακής μάθησης για την
κοινότητα του δημοκτικού σχολείου*

Εισαγωγή: Μαθησιακοί στόχοι

να γνωρίζετε τι
είναι η Ηγεσία
Ψηφιακής Μάθησης

να κατανοείτε πώς
θα αναπτύξετε ένα
κοινό όραμα και
στόχους για την
Ψηφιακή Μάθηση στο
σχολείο σας

να μπορείτε να
επαναπροσδιορίσετε
τον ηγετικό σας
ρόλο προκειμένου
να προωθήσετε την
ψηφιακή συμμετοχή
της σχολικής
κοινότητας

Προσεγγίσεις της έννοιας της ηγεσίας για την ψηφιακή μάθηση στο δημοτικό σχολείο

Κύρια Ζητήματα

Πρώτα πρέπει να διακρίνουμε ποια είναι η κύρια διαφορά μεταξύ...

ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΜΑΝΑΤΖΕΡ & ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΗΓΕΤΗ

«Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ του Σχολείου είναι να κάνεις τους άλλους να πράττουν, ενώ η ΗΓΕΣΙΑ του Σχολείου κάνει τους άλλους να θέλουν να πράττουν».

ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΜΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ;

ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ: θεωρείται ότι είναι η εργασία που κινητοποιεί και επηρεάζει άλλους προκειμένου να διαρθρωθούν και να επιτευχθούν οι στόχοι και το κοινό όραμα στο Σχολείο (Leithwood & Richl, 2009).

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΗΓΕΤΕΣ;

ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΗΓΕΤΕΣ: (ή εκπαιδευτικοί ηγέτες) δεν είναι μόνο οι διευθυντές/τριες των σχολείων γενικά αλλά και οι δάσκαλοι.

ΤΥΠΟΙ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ: δίνει έμφαση στη σημασία του περιβάλλοντος και του οργανωτικού πλαισίου προκειμένου οι μαθητές/τριες να έχουν καλά αποτελέσματα. Θεωρείται επίσης ότι ο ρόλος των διευθυντών/τριών είναι βασικός (Heck et al., 1991).

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ: το σχολείο (και όχι οι διευθυντές/τριες) αποτελούν το κέντρο της εκπαιδευτικής αλλαγής (Heck et al., 1991). Το θέμα είναι ότι ένας οργανισμός δεν μαθαίνει όσο στηρίζεται σε ένα μόνο άτομο (Bolívar, 2001). (*) Αυτή η οπτική συνδέεται στενά με την προσέγγιση της Παιδαγωγικής Ηγεσίας. Μια ιδέα που θα αναπτύξουμε στις επόμενες διαφάνειες.

ΗΓΕΣΙΑ ΜΕ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ: Αυτή η προσέγγιση συνδυάζει την εκπαιδευτική και μετασχηματιστική ηγεσία (Lewis & Murphy, 2008). Μπορεί να περιγραφεί ως «όλο το πλέγμα δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται από τους διευθυντές και τις διευθύντριες και αφορούν τη βελτίωση των μαθησιακών διαδικασιών δασκάλων και μαθητών/τριών».

- Η ψηφιακή τεχνολογία βρίσκεται στον πυρήνα των **δεξιοτήτων του 21ου αιώνα** ως η κύρια πρόκληση για τις τάξεις και τα σχολεία
- Παράλληλα, **η κρίση της COVID-19** έφερε τους διευθυντές και τις διευθύντριες των δημοτικών σχολείων αντιμέτωπους με νέες προκλήσεις, όπως την ανάγκη να αποτελέσουν εκπαιδευτικούς ηγέτες και όχι μόνο διαχειριστές, προκειμένου να κινητοποιήσουν και να υποστηρίξουν τη σχολική κοινότητα στη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας για τη βελτίωση των μαθησιακών διαδικασιών.

Μετά τις προηγούμενες σκέψεις...

ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΜΕ ΜΕ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ;

ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ: είναι η ικανότητα των εκπαιδευτικών ηγετών να αναπτύσσουν στρατηγικές που μεγιστοποιούν την ωφέλεια από την ψηφιακή τεχνολογία ώστε να βελτιωθεί η διά ζώσης και η εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

- Μία από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διευθυντές/τριες των σχολείων είναι η καλύτερη δυνατή κατανόηση των ικανοτήτων που απαιτούνται για την ψηφιακή ηγεσία. Των ικανοτήτων που θα διασφαλίζουν ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν τους αναγκαίους πόρους για να συμβάλουν στην ανάπτυξη των βασικών μαθησιακών δεξιοτήτων, με στόχο την ένταξη των μαθητών/τριών στη δημοκρατική κοινωνία.
- Σε αυτό το πλαίσιο, υπάρχουν αρκετά κενά μεταξύ της ενσωμάτωσης της ψηφιακής ηγεσίας των διευθυντών/τριών και της εφαρμογής της τεχνολογίας στους εκπαιδευτικούς (Alajmi, 2022). Λόγω της έλλειψης επαρκούς πληροφόρησης και ψηφιακών ικανοτήτων, πολλοί μαθητές δεν επωφελούνται από τον ψηφιακό γραμματισμό και δεν απολαμβάνουν τη βέλτιστη ακαδημαϊκή απόδοση. Η κακή ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας στα σχολεία συνδέεται και με την ελλιπή ηγεσία (Ugur & Tugba, 2019).

ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΩΣ ΚΥΡΙΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ

1

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ- DigCompOrg Βοηθά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα στη διαχείριση των οργανωσιακών τους στρατηγικών για τη βελτίωση της ικανότητάς τους για καινοτομία και για την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων στο πεδίο των ψηφιακών τεχνολογιών.

[CLICK HERE](#)

2

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ : DigCompEdu

Υποδεικνύει στους σχολικούς ηγέτες τις ψηφιακές ικανότητες που πρέπει να αναπτύξει το εκπαιδευτικό προσωπικό.

[CLICK HERE](#)

3

DigComp 2.2: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Βοηθά τους σχολικούς ηγέτες να γνωρίζουν τις ψηφιακές δεξιότητες που πρέπει να αναπτύξουν οι μαθητές/τριές τους στην κάθε φάση της εκπαίδευσής τους.

[CLICK HERE](#)

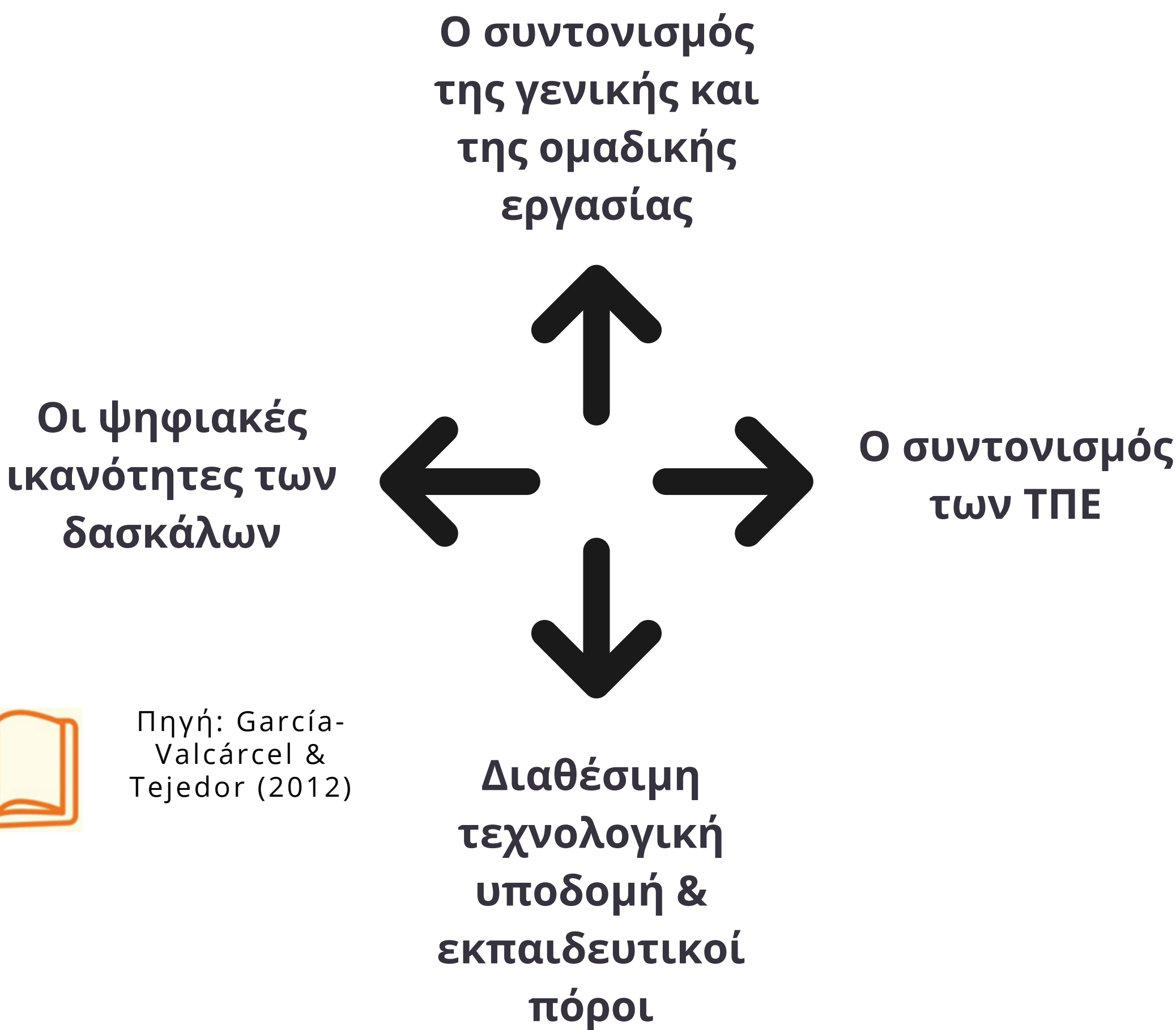
ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙ Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ
ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ;

Η σημασία της προσέγγισης της Σχολικής Παιδαγωγικής κατά την εφαρμογή του σχολικού ψηφιακού σχεδίου

- Αν και τα σχολεία κάνουν μεγάλες προσπάθειες να ενσωματώσουν την ψηφιακή τεχνολογία στις τάξεις, τα στοιχεία δείχνουν πως στις περισσότερες περιπτώσεις η προσαρμογή δεν είναι αρκούντως αποτελεσματική (Fernández Cruz et al., 2018).
- Αυτό συμβαίνει κυρίως διότι οι δάσκαλοι/ες δεν έχουν τις αναγκαίες δεξιότητες για τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στην τάξη, αλλά και διότι υπάρχει μια σαφής ανισότητα μεταξύ της χρήσης τεχνολογικών πόρων εντός και εκτός σχολείου.
- Για την ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας, είναι αναγκαία η εφαρμογή μακροπρόθεσμων, καλά δομημένων έργων, με αντίκτυπο τόσο στις υποδομές και τους πόρους, όσο και στον σχεδιασμό της τεχνο-παιδαγωγικής κατάρτισης, μιας καινοτόμου μεθοδολογίας, ηγεσίας, διαχείρισης και συντονισμού.

CLICK HERE

4 ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:

Πηγή: García-Valcárcel & Tejedor (2012)

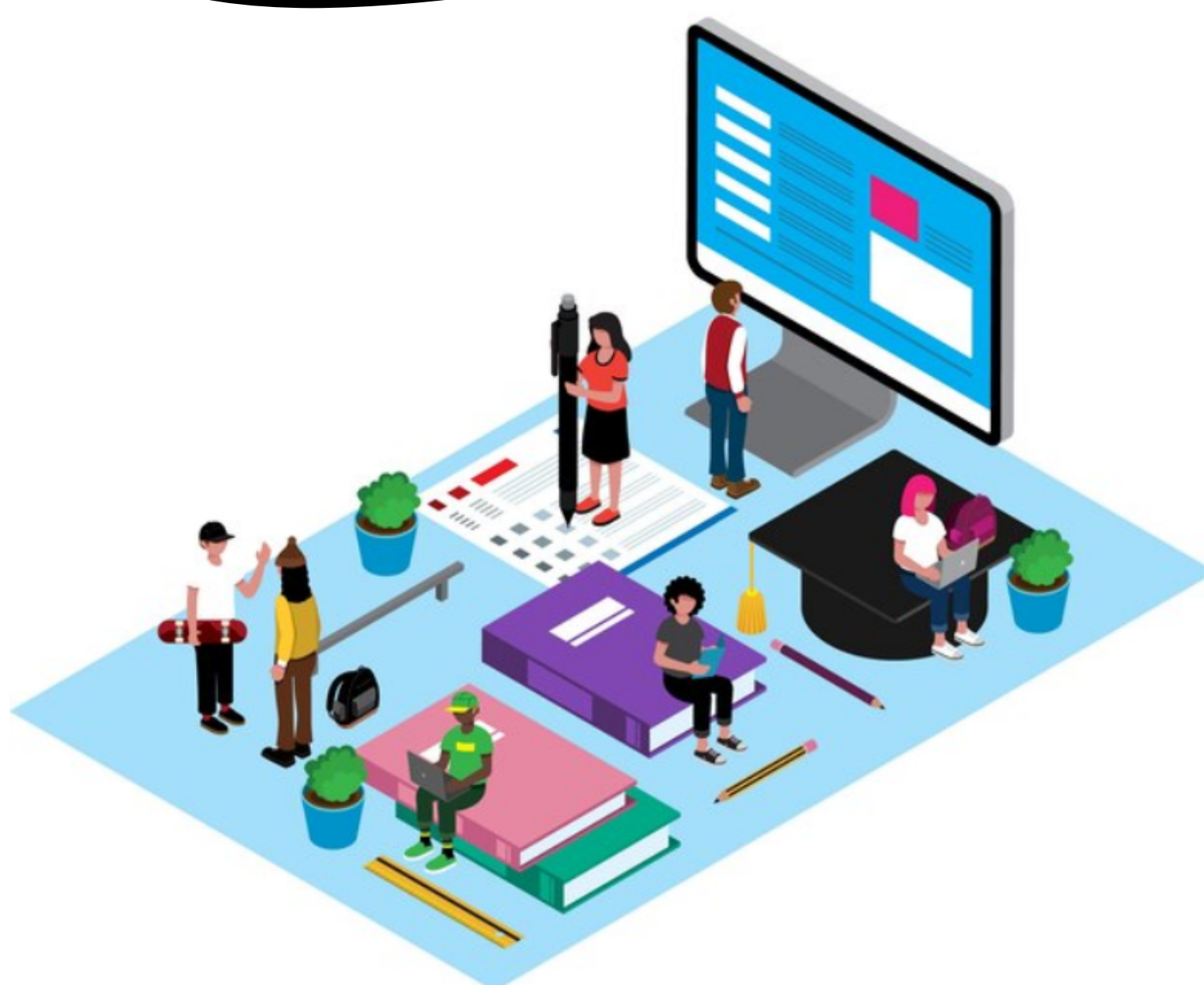
Η ύπαρξη τεχνολογικής υποδομής & πόρων δεν αρκεί για τη διασφάλιση της **πραγματικής ενσωμάτωσης της ψηφιακής τεχνολογίας** στο σχολείο και στην τάξη

Είναι αναγκαίο να υπερβούμε το παραδοσιακό όραμα της ηγεσίας και να αναπτύξουμε προγράμματα κατάρτισης του εκπαιδευτικού προσωπικού για τη βελτίωση των **παιδαγωγικών** & καινοτόμων στρατηγικών στο σχολείο

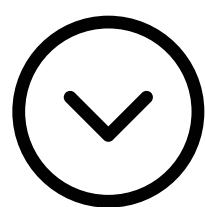
Τα σχολεία πρέπει να έχουν ένα ισχυρό ψηφιακό πρόγραμμα που θα καλύπτει το παιδαγωγικό και το ψηφιακό όραμα. Ένα τέτοιο πρόγραμμα πρέπει να ορίζεται και να συντονίζεται από τον διευθυντή/τρια και την ομάδα του/της ώστε να υλοποιηθεί επιτυχώς.

ΠΩΣ ΝΑ ΠΕΤΥΧΕΤΕ ΜΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

Παιδαγωγική Ηγεσία

- Κοινό όραμα των διευθυντών/τριών και της σχολικής κοινότητας για τη βελτίωση της μάθησης
- Δυναμική συνεργατική εργασία
- Ανταλλαγή γνώσεων και δεξιοτήτων μεταξύ διευθυντών/ριών σχολείων
- Αποτελεσματικός μετασχηματισμός στάσεων, κινήτρων και συμπεριφορών
- Ανάθεση καθηκόντων διοικητικής διαχείρισης
- Η διοίκηση γίνεται από κοινού με το όλο προσωπικό του σχολείου

Η Παιδαγωγική Ηγεσία επιτρέπει στο υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου «να εμπλακεί»

Vs

Παραδοσιακή Ηγεσία

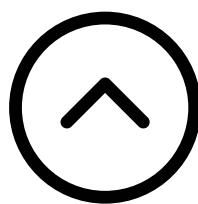
- Ένα άτομο κατέχει την επίσημη θέση εξουσίας
- Επικεντρώνεται σε διοικητικά καθήκοντα και κανονιστική συμμόρφωση
- Λειτουργίες διαχείρισης που καταναλώνουν το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου
- Λήψη αποφάσεων από πάνω προς τα κάτω

Η Παραδοσιακή Ηγεσία εναποθέτει όλες τις ευθύνες σε ένα άτομο

Οι ψηφιακές τεχνολογίες βελτιώνουν τις μαθησιακές διαδικασίες με καινοτόμο διδακτικό υλικό και πιο δραστήριες και αποτελεσματικές διδακτικές μεθόδους (Gerwerc, 2022)

*«Η ψηφιακή τεχνολογία είναι
ένα μέσο για έναν σκοπό, και
όχι αυτοσκοπός»*

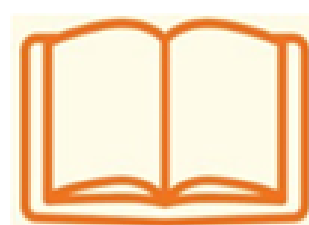
Για αυτό, είναι αναγκαίο:

- **Οι διευθυντές/τριες και οι δάσκαλοι/ες** να συνεργάζονται για την επίλυση των προβλημάτων και να μοιράζονται την ευθύνη των επιτευγμάτων και των αποτυχιών.
- **Να μοιράζονται γνώσεις και λύσεις** σε ατομικά και συλλογικά προβλήματα σχετικά με τις διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης.
- **Να μοιράζονται τη λήψη αποφάσεων** προκειμένου να αναδιανέμεται η εξουσία και η διαχείριση με στόχο τη βελτίωση των σχολικών επιδόσεων.
- Οι διευθυντές/τριες να δημιουργούν **ευνοϊκά εργασιακά περιβάλλοντα** για μάθηση.
- Οι διευθυντές/τριες **να διευκολύνουν τις δομές**, τους χρόνους και τους χώρους για να βοηθούν το σχολικό προσωπικό να αναπτύξει τις ψηφιακές του ικανότητες

Με βάση τα προηγούμενα...

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΓΙΑ ΜΑΣ Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ;

ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ: η αναζήτηση ενός κοινού οράματος ευθύνης (όχι μόνο η κατάληψη μιας ηγετικής θέσης) όπου όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό επηρεάζει και έχει προορατικό ρόλο στους τομείς της εργασίας του. Ο ψηφιακός παιδαγωγικός ηγέτης χρησιμοποιεί την ψηφιακή προοπτική και τα εργαλεία της παιδαγωγικής ηγεσίας για να προσφέρει στους μαθητές/ριες την καλύτερη δυνατή μάθηση.

CLICK HERE

5 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΑΘΗΣΗ
προτείνονται από τη Διεθνή Εταιρεία Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση
(ISTE) (AlAjmi, 2021, σ. 2-3):

1

Αριστεία στην Επαγγελματική Πρακτική: Η αριστεία στη μάθηση και τη διδασκαλία απαιτεί ισχυρή επίγνωση του περιεχομένου που πρέπει να διδασχτεί και να διανεμηθεί στους μαθητευόμενους/ες (Christopoulos *et al.*, 2021). Οι δάσκαλοι/ες πρέπει επίσης να έχουν τις απαραίτητες παιδαγωγικές ικανότητες για να μεταδίδουν σωστά τις δεξιότητες στους μαθητευόμενους/ες. Οι σχολικοί ηγέτες πρέπει να καλλιεργούν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την καινοτομία και την επαγγελματική μάθηση, με στόχο την καθοδήγηση των μαθητών/ριών για να μάθουν μέσω ψηφιακών και τεχνολογικών πόρων.

2

Ηγεσία με όραμα: εστιάζει στην ανάπτυξη ενός ξεκάθਾਰου οράματος από τους ψηφιακούς ηγέτες ανάλογα με την κατεύθυνση που θέλουν να δώσουν στον οργανισμό τους. Αυτό το όραμα διευκολύνει την αποτελεσματική λήψη αποφάσεων. Η ψηφιακή ηγεσία ενισχύει τη γνώση και την κατανόηση των διευθυντών/τριών για τα τρέχοντα προβλήματα. Υπό αυτή την έννοια, οι εκπαιδευτές/ριες πρέπει να είναι ενήμεροι για τις εξελίξεις στην τεχνολογία, όχι μόνο για να επικοινωνούν, αλλά και για να μεταφέρουν το όραμα της ηγεσίας προς τα ενδιαφερόμενα μέρη (Botham, 2018). Οι σχολικοί ηγέτες πρέπει να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν τους πόρους και τις επαφές που απαιτούνται στην εποχή της ψηφιακής μάθησης, εφαρμόζοντας το όραμά τους για την ενσωμάτωση της τεχνολογίας με στόχο την προώθηση της σχολικής μεταμόρφωσης.

3

Μαθησιακή κουλτούρα στην ψηφιακή εποχή: οι εκπαιδευτές/τριες πρέπει να διατηρήσουν τη χρήση της τεχνολογίας ως έναν βασικό μαθησιακό πόρο. Οι σχολικοί ηγέτες πρέπει να δημιουργήσουν, να διευκολύνουν και να διατηρήσουν τη δυναμική της ψηφιακής εποχής μέσω μιας μαθησιακής κουλτούρας που ενσωματώνει τις σύγχρονες ψηφιακές πλατφόρμες και εξελίξεις (Figueiredo, 2021). Αυτή η ενσωμάτωση μιας μαθησιακής κουλτούρας της ψηφιακής εποχής θα επηρεάσει και το μέλλον. Για αυτό, οι ηγέτες πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι εκπαιδευτές/τριες είναι επαρκώς ενήμεροι για τις στρατηγικές που συγκροτούν το πλαίσιο για την υλοποίηση μιας μαθησιακής κουλτούρας της ψηφιακής εποχής εντός των δυνατοτήτων της εργασίας και του οργανισμού τους.

4

Ψηφιακή πολιτειότητα: αντανακλά τις δράσεις και τις καταναλωτικές συνήθειες που συγκροτούν θετικές ψηφιακές κοινότητες και πλαίσια. Όταν καλλιεργούν μια ψηφιακή κουλτούρα και πολιτειότητα (citizenship), οι διευθυντές/τριες αναλαμβάνουν την ευθύνη να σχεδιάσουν και να προσφέρουν κίνητρα για την κατανόηση των ηθικών, νομικών και κοινωνικών ευθυνών. Η ψηφιακή πολιτειότητα ενστερνίζεται τεχνολογικές πλατφόρμες, την πληροφορική και τις διάφορες τάσεις που χαρακτηρίζουν την ψηφιακή ανάπτυξη (Mihardjo & Alamsjah, 2019). Η ενσωμάτωση της ψηφιακής πολιτειότητας στην ψηφιακή ηγεσία διευρύνει τους τρόπους με τους οποίους μπορούν οι διευθυντές/τριες να συνδεθούν αποτελεσματικά με τις ανάγκες των ενδιαφερομένων μερών, διατηρώντας την επαφή τους με τις αναδυόμενες τάσεις και εξελίξεις, εσωτερικά και εξωτερικά.

5

Συστημική βελτίωση: Ένας ηγέτης πρέπει να διαχειρίζεται διαρκείς βελτιώσεις στο σχολείο και για να το καταφέρει αυτό, πρέπει να διαχειρίζεται αποτελεσματικά πόρους και τεχνολογικές πληροφορίες. Οι σχολικοί διευθυντές/ριες είναι υπεύθυνοι να διασφαλίζουν πως οι υποδομές θα στηρίζουν πλήρως τόσο τη μαθησιακή όσο και τη διδακτική ενσωμάτωση (ISTE, 2014).

CLICK HERE

Βλ. **Ενότητα 2** για περισσότερες πληροφορίες για την ψηφιακή νοημοσύνη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ III

Διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων στη σχολική κοινότητα

«Η **‘διασυνοριακή’** φύση της πανδημίας COVID-19 διεύρυνε τον **ορισμό της κρίσης**, προσθέτοντας καταστάσεις που εκτείνονται σε πολλούς τομείς, με πολλαπλές εκδηλώσεις, με αργή επώαση αλλά ταχεία κλιμάκωση, με αίτια που δύσκολα καταγράφονται, με προκλήσεις πολλαπλών φορέων και αντικρουόμενες ευθύνες χωρίς έτοιμες λύσεις». (Boin, 2019)

Τι είναι ΚΡΙΣΗ στο πλαίσιο του σχολείου;

«**Η κρίση** μπορεί να ιδωθεί σαν κάθε επείγουσα κατάσταση που απαιτεί ο σχολικός **ηγέτης** να αναλάβει γρήγορη και αποφασιστική δράση» (Pearson & Clair, 2008:60).

5 τύποι κρίσης στο σχολείο (Smith & Riley, 2012)

1. Βραχυπρόθεσμη κρίση: εμφανίζεται ξαφνικά και μεταβάλλεται γρήγορα
2. Καθαρτική κρίση: συσσωρεύεται αργά, φτάνει σε κρίσιμο σημείο και επιλύεται γρήγορα
3. Μακροπρόθεσμη κρίση: αναπτύσσεται αργά, διευρύνεται για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς ξεκάθαρη λύση
4. Εφάπαξ κρίση: ιδιαίτερη και δεν αναμένεται να επαναληφθεί
5. Μολυσματική κρίση: εκδηλώνεται και φαινομενικά επιλύεται γρήγορα, αλλά αφήνει πίσω σημαντικά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν, μερικά από τα οποία μπορεί στη συνέχεια να εξελιχθούν σε χωριστή κρίση

Για την καλή διαχείριση αυτών των τύπων κρίσεων, **οι διευθυντές/τριες & οι εκπαιδευτικοί ηγέτες (όλη η σχολική κοινότητα)** πρέπει:

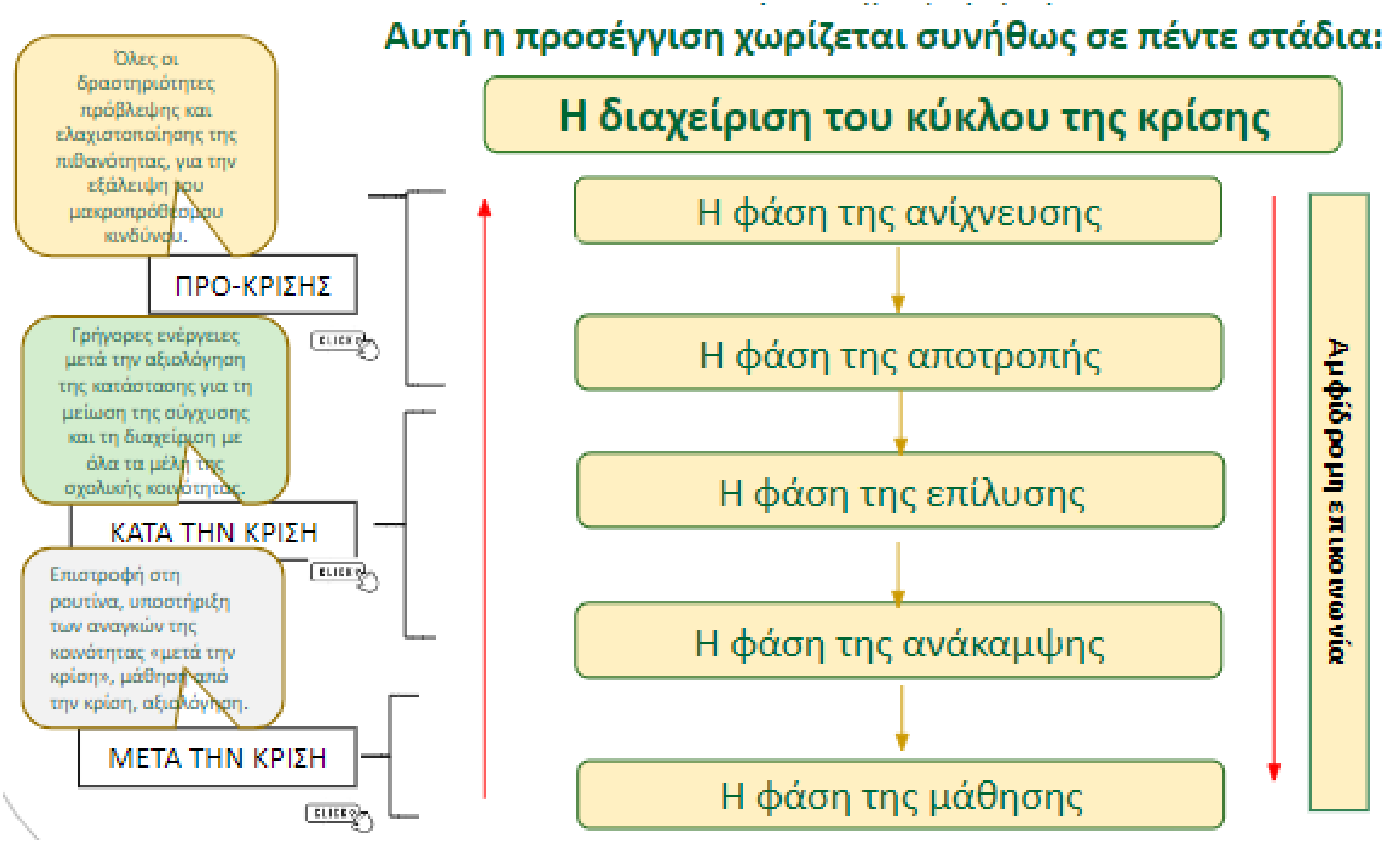
Na προσφέρουν βεβαιότητα και να δημιουργούν ελπίδα

Na αποτελούν την αφετηρία για αποτελεσματική και αποδοτική προσπάθεια

Na διασφαλίζουν την ανοιχτή επικοινωνία για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας

Ο χειρισμός της κρίσης με αυτές τις δεξιότητες «επιτρέπει στους σχολικούς διευθυντές/τριες να αξιολογούν με ακρίβεια την πολυπλοκότητα της κατάστασης, να λαμβάνουν αποτελεσματικές αποφάσεις, να καλλιεργούν την επικοινωνία με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, να υιοθετούν τον αναστοχασμό για τα πολύτιμα μαθήματα που αντλήθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης και να μπορούν να αποτελέσουν οδηγό για την επίλυση μελλοντικών κρίσεων» (Chatzipanagiotou & Katsarou, 2023).

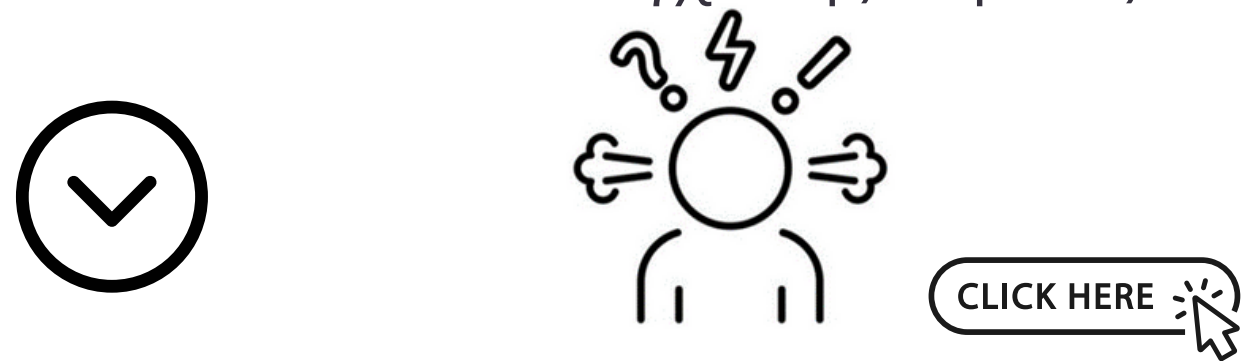
- Ο Gainey (2009) προτείνει ως καταλληλότερες για το εκπαιδευτικό πλαίσιο:
- 1) μια κυκλική προσέγγιση για τη διαχείριση κρίσεων (που επιτρέπει τον προβληματισμό κατά τη διάρκεια της κρίσης),
 - 2) μια ανοιχτή και αμφίδρομη επικοινωνία για λήψη αποφάσεων που ελαχιστοποιεί την παραπληροφόρηση.

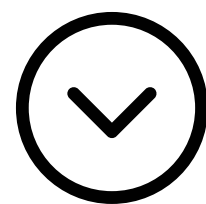
Η στρατηγική του μοντέλου της κυκλικής διαχείρισης της κρίσης. Πηγή: Elaborated by CEMyRI, data from Smith & Riley (2012).

ΟΤΑΝ ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ Η ΚΡΙΣΗ...

Η σημασία της θέσπισης **ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ**. Αυτό το σχέδιο πρέπει να είναι ρεαλιστικό, να περιγράφει ξεκάθαρα προτεραιότητες και μετρήσιμους στόχους ώστε να διευκολύνει τον έλεγχο της πορείας

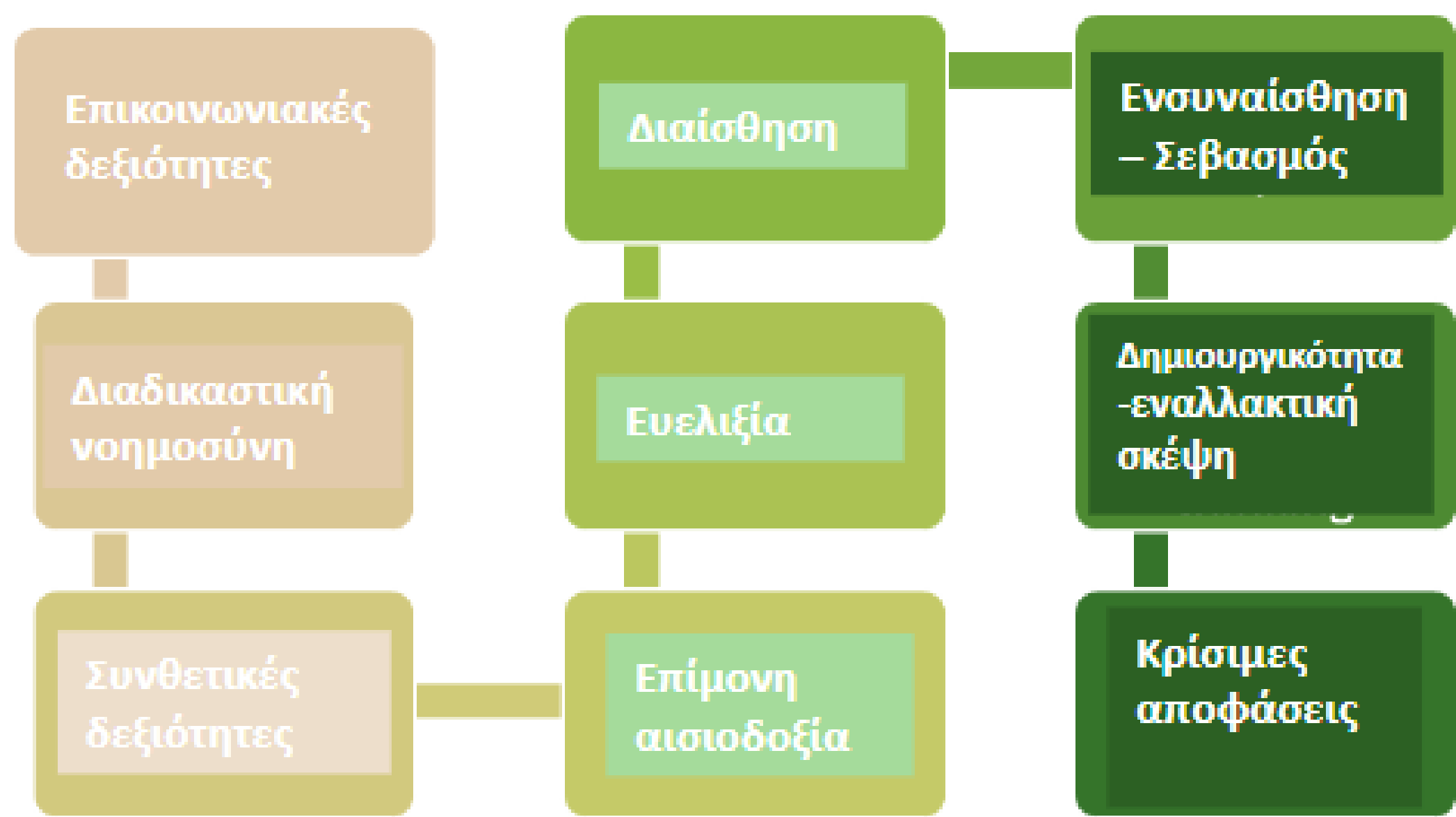
Σε περίπτωση **ΝΕΑΣ ΚΡΙΣΗΣ**, αυτό το σχέδιο πρέπει να επικεντρώνεται στη **Διαδικτυακή Εκπαίδευση**

Ακολουθήστε: το **ΣΧΟΛΙΚΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ**: Θα διευκολύνει τη βελτίωση της διαδικασίας διδασκαλίας-μάθησης μέσω της χρήσης ψηφιακών πόρων

9 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΤΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ & ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΗΓΕΤΕΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ

Πηγή: Επεξεργασία του CEMyRI, δεδομένα από Smith & Riley, 2012, στο Chatzipanagiotou και Katsarou (2023).

ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΙΤΕ ΜΙΑ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ;

«Όταν μιλάμε για σύγκρουση, αναφερόμαστε σε διαφορές μεταξύ ανθρώπων που μπορούν να επιλυθούν με παραγωγικούς, στάσιμους, πολωτικούς ή επιμέρους τρόπους».

(Fried Schnitman, 2011)

- Οι διευθυντές/τριες αναμένεται να χειρίζονται επιτυχώς θέματα σχολικών συγκρούσεων.
- Η επιτυχημένη παρέμβαση της διοίκησης μπορεί να μην εξαλείφει τις συγκρούσεις, αλλά ένας καλός ηγέτης πολλαπλασιάζει τα θετικά αποτελέσματα.
- Η σύγκρουση μπορεί να προκύψει από διαφορές απόψεων, αξιών και συναισθημάτων στον εργασιακό χώρο.
- Η σύγκρουση στο σχολείο μπορεί να ενισχυθεί από προσωπικές ή οργανωτικές παραμέτρους. Οι ηγέτες δίνουν τον τόνο για τη διαχείριση των συγκρούσεων (η εργασιακή εμπειρία και οι αντιλήψεις τους προσαρμόζονται στις προτεραιότητες και τις στρατηγικές τους κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης).

- Στυλ ηγεσίας

- 1- Στήριξη των δασκάλων, μαθητών/τριών και γονέων
- 2- Διασύνδεση με τους γονείς και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη
- 3- Χειρισμό εσωτερικών και εξωτερικών σχολικών παραγόντων

Συμβιβασμός: αυτή η προσέγγιση στοχεύει στην εξεύρεση λύσεων αμοιβαία αποδεκτών και μερικώς ικανοποιητικών για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη

Διαλεκτική εξομάλυνση: αυτό το στυλ εξυπηρετεί τα ζητήματα του «πρώτα οι άλλοι», αντί της υπεράσπισης των προσωπικών συμφερόντων και δικαιωμάτων

ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) καθιέρωσε την **Ψηφιακή Ικανότητα** ως βασική έννοια που πρέπει να αναπτυχθεί από όλους τους πολίτες προκειμένου να συμμετέχουν ενεργά στη σύγχρονη κοινωνία.
- Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το **Σχέδιο Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση (2021-2027)** θέτει δύο προτεραιότητες για τον εκπαιδευτικό τομέα: η ψηφιακή τεχνολογία πρέπει να ενσωματωθεί στα σχολεία και να προσαρμοστεί στις ανάγκες των μαθητών/τριών.
- Αυτή η ενσωμάτωση θα διευκολύνει τους διευθυντές/τριες να αποκτήσουν αποτελεσματικά γνώσεις για να ξεπεράσουν τα παραδοσιακά παραδείγματα διδασκαλίας όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 1: ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΑΠΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ)

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

«Έτρεχα πίσω από αρκετές οικογένειες πάνω από τρία χρόνια για να τις κάνω να αποδεχτούν την ψηφιοποίηση του σχολείου. Οι αιτίες αυτής της αντίθεσης είχαν να κάνουν αφενός με το γεγονός ότι τα παιδιά τους θα ήταν πολλές ώρες συνδεδεμένα, αφετέρου με το ότι η απόκτηση μιας ψηφιακής συσκευής συνεπαγόταν πολύ μεγάλη ευθύνη σε περίπτωση απώλειας, θραύσης ή υψηλού κόστους», Διευθύντρια Σχολείου στη Μαδρίτη

Το ζητούμενο

Αυτή η διευθύντρια περιγράφει την ψηφιακή αντίσταση ορισμένων οικογενειών, παρά το γεγονός ότι από το σχολείο υιοθετήθηκαν διάφορες στρατηγικές, όπως η συμπερίληψη ψηφιακών βιβλίων στο σχέδιο ACCEDE, ώστε τα υλικά να έχουν μηδενικό κόστος καθώς δεν προϋποθέτουν κάποια άδεια. Ή ακόμα, σύναψη συμφωνιών με εταιρείες ώστε οι οικογένειες να αποκτήσουν την ηλεκτρονική συσκευή με ευκολίες πληρωμής και να αντικαθίσταται σε περίπτωση απώλειας ή ζημιάς. Τους εξήγησε επίσης ότι αυτό το εργαλείο θα είχε ωφέλιμη διάρκεια ζωής 12 ετών, επομένως αποτελούσε ευκαιρία για τον μαθητή και τη μαθήτριά να μάθει και για την υπευθυνότητα. Τέλος, δημιουργήθηκαν μακροχρόνιες εκστρατείες ευαισθητοποίησης για τους γονείς σχετικά με τη σημασία της ψηφιοποίησης του σχολείου.

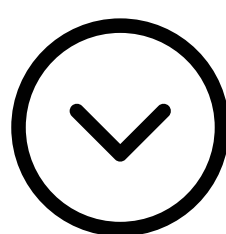
Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

Ως ηγέτης, χρειάστηκε ποτέ να αντιμετωπίσετε παρόμοιες καταστάσεις; Τι λύση βρήκατε;

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 2: ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ)

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

«Από τη στιγμή που άρχισα να εκπαιδεύω τους διάφορους εκπαιδευτικούς ηγέτες και δασκάλους/ες στη χρήση τεχνολογικών εργαλείων στην τάξη, βρήκα μεγάλη αντίσταση από το παλαιότερο προσωπικό που ήταν αντίθετο στην αλλαγή των διδακτικών του μεθόδων, κάτι που υποδήλωνε μεγάλο φόβο για το άγνωστο, ότι δεν ξέρουν πώς να διαχειρίζονται νέες συσκευές στην τάξη και ότι γελοιοποιούνται», Διευθυντής Σχολείου στη Μαδρίτη

Το ζητούμενο

Αυτός ο διευθυντής εκθέτει ένα ξεκάθαρο παράδειγμα ψηφιακής αντίστασης των δασκάλων που δείχνει τον φόβο της αλλαγής Παραδείγματος και τη μη γνώση του πώς να αντιμετωπίσουν πιθανές ερωτήσεις και απορίες από τους ψηφιακούς αυτόχθονες. Για να λυθεί αυτό το θέμα, πραγματοποιήθηκαν μαθήματα κατάρτισης, ειδικά μετά την πανδημία της COVID-19, αλλά κυρίως δημιουργήθηκαν ομάδες διδακτικού προσωπικού ικανές να μεταδώσουν στους υπόλοιπους διάφορους τρόπους εργασίας, ώστε να αισθάνονται ότι έχουν κάποια στήριξη.

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

Συναντήσατε αντίσταση στην υιοθέτηση ψηφιακών εργαλείων μεταξύ των συναδέλφων σας; Θα μπορούσατε να τους περιγράψετε; Τι λύση δόθηκε;

ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΤΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ
ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ανοιχτή επικοινωνία

Κάποιες φορές, η αντίσταση προέρχεται από τον φόβο της αλλαγής. Για αυτό, οι σχολικοί ηγέτες πρέπει να διευκρινίσουν ξεκάθαρα και λογικά τα οφέλη της ψηφιακής αναμόρφωσης απευθυνόμενοι στο σύνολο της σχολικής κοινότητας.

Κατάρτιση των σχολικών ηγετών και της σχολικής κοινότητας

Κάποιες φορές, η αντίσταση προέρχεται από κενά στις δεξιότητες. Για αυτό, οι σχολικοί ηγέτες πρέπει να προωθήσουν μια ουσιαστική κατάρτιση (με εργαστήρια, διαδικτυακά μαθήματα) για να εξοπλίσουν τα μέλη της σχολικής κοινότητας (δασκάλους/ες, οικογένειες, προσωπικό) με τις ικανότητες που είναι απαραίτητες για να επιτύχουν στην ψηφιακή εποχή.

Καλλιέργεια μιας καινοτόμας και προσαρμοστικής κουλτούρας

Κάποιες φορές, η αντίσταση προέρχεται από την αποφυγή των ρίσκων. Οι σχολικοί ηγέτες πρέπει να δημιουργούν μια αναπτυξιακή νοοτροπία, να ενθαρρύνουν τον πειραματισμό, να μαθαίνουν από τις αποτυχίες. Καλλιεργώντας μια κουλτούρα προσαρμογής, συνεργασίας και διαρκούς βελτίωσης.

Μοντέλα και πρακτικές ψηφιακής ηγεσίας

ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙ Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ;

- Σε ορισμένες χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η προσέγγιση είναι ιεραρχική, από πάνω προς τα κάτω, ενώ στις **σκανδιναβικές χώρες**, η έμφαση δίνεται στη **δημοκρατία**, μεταβιβάζοντας στα σχολεία και στους εκπαιδευτικούς την ευθύνη για τη βελτίωσή τους (Sahlberg 2011. Wrigley 2003).
- Υπό αυτή την έννοια, η αμοιβαία εμπιστοσύνη, η προθυμία για ανοιχτή επικοινωνία, οι κοινές αξίες και το όραμα των δασκάλων, με κέντρο τη μάθηση, αλλά και η συλλογική ανταλλαγή γνώσεων αποτελούν κρίσιμα στοιχεία για τη συνεχή ανάπτυξη δασκάλων και σχολείων (Ilomäki & Lakkala, 2018).
- Η **σχολική ηγεσία** κατανοείται καλύτερα ως μια **κατανεμητική πρακτική**. Για αυτό, ο ρόλος του διευθυντή/τριας είναι ουσιαστικός (Ilomäki & Lakkala, 2018) για τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών με στόχο τις διαδικασίες καινοτομίας αλλά και την καθοδήγηση αυτών των διαδικασιών (Jong, et.al, 2022).

ΕΘΝΙΚΟ & ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΟΝΤΕΛΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μοντέλο 1: Εσθονία #1 στην Ευρώπη στην ψηφιακή μάθηση

Ισχυρή ψηφιακή
εστίαση

Το σχολείο
συνδέεται κυρίως σε
cloud

CLICK HERE

«Από το 2014, οι Εσθονοί έχουν μια στρατηγική διά βίου μάθησης που περιλαμβάνει και ένα πρόγραμμα ψηφιακού μετασχηματισμού. Η ιδέα του προγράμματος είναι να βοηθήσει στην ανάπτυξη των ψηφιακών ικανοτήτων εκπαιδευτικών και μαθητών».

Βλ. επίσης: **Ψηφιακές Ικανότητες: Ενδυνάμωση δασκάλων και μαθητών/τριών**

85

CLICK HERE

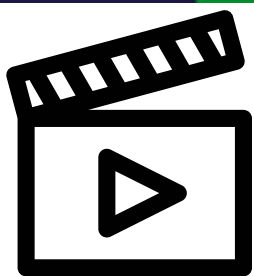
ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ ΕΧΕΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΕΙ
ΑΠΟ ΤΟ **DIGCOMPEDU 2019** ΚΑΙ ΕΧΕΙ **ΕΞΙ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ**

1. **Επαγγελματική ανάπτυξη και δέσμευση** (δηλαδή επικοινωνία, συνεργασία, προβληματισμός και επαγγελματική ανάπτυξη με χρήση ψηφιακών τεχνολογιών).
2. **Ψηφιακές πηγές** (δηλαδή επιλογή, δημιουργία και κοινή χρήση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού).
3. **Διδασκαλία και μάθηση** (δηλαδή διαχείριση και χρήση ψηφιακών τεχνολογιών στη διδασκαλία και τη μάθηση).
4. **Αξιολόγηση** (δηλαδή, χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για τη βελτίωση της μάθησης).
5. **Ενδυνάμωση των μαθητών/τριών** (δηλαδή, χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για ενεργή συμμετοχή των μαθητών/τριών, για υποστήριξη της διαφορετικότητας, της εξατομίκευσης και της ανάπτυξης των γενικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων των μαθητών/τριών).
6. **Διευκόλυνση της ψηφιακής ικανότητας των μαθητών/τριών** (δηλαδή, υποστήριξη των μαθητών/τριών στην ανάπτυξη των ικανοτήτων που περιγράφονται στην επόμενη διαφάνεια).

CLICK HERE

Βλ. επίσης: **Πώς έγινε η Εσθονία παραδειγματική περίπτωση της ψηφιακής εκπαίδευσης;**

ΜΟΝΤΕΛΟ 2: ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ #1 ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΗΝ
ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

CLICK HERE

Το **φινλανδικό ψηφιακό μοντέλο** ηγεσίας αποδεικνύει ότι «η προσθήκη εκπαιδευτικής τεχνολογίας σε συμπληρωματικά έργα βελτιώνει τις γνωστικές δεξιότητες, όπως η λογική, η συγκέντρωση και η επίλυση προβλημάτων, αλλά εξοπλίζει επίσης τους μαθητές/ριες με πρόσθετες μη γνωστικές δεξιότητες, όπως το κίνητρο, η συνεργατική μάθηση και η δημιουργικότητα, ζωτικές πτυχές για μια καλή μελλοντική σταδιοδρομία» (Lander, 2019).

Βλ. επίσης: **Κάνοντας το «ψηφιακό άλμα» στο φινλανδικό σχολείο**

Οδηγός βελτίωσης των εκπαιδευτικών ηγετών για τη μάθηση στην Ψηφιακή Ηγεσία

Για την επιτυχημένη ψηφιοποίηση του σχολείου, είναι απαραίτητο οι εκπαιδευτικοί ηγέτες (διευθυντές/τριες, δάσκαλοι/ες και το προσωπικό γενικά) να γίνουν **ψηφιακοί ηγέτες**.

ΗΓΕΣΙΑ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι εκπαιδευτικοί ηγέτες είναι υπεύθυνοι για **την ένταξη και την καθοδήγηση στη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών** εντός του σχολείου. Αυτή η καθοδήγηση επιτυγχάνεται με την κατάλληλη μέθοδο (κοινοποίηση πρακτικών, προώθηση ανοιχτών σχέσεων μεταξύ των τάξεων, ανάδειξη των πρωτοβουλιών και του ταλέντου των εκπαιδευτικών) ως τεχνολογική προσέγγιση.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Η ένταξη των τεχνολογιών σε επίπεδο τάξης, απαιτεί **την εμπλοκή του/της εκπαιδευτικού**. Για αυτό, πρέπει να ακούγονται και να εκτιμώνται οι απόψεις τους. Είναι απαραίτητο να αναγνωρίζονται οι πρωτοβουλίες τους και να τους παρέχονται πόροι για να αναπτύξουν εύκολα **τις ψηφιακές τους δεξιότητες** (μέσω κατάρτισης, επισκέψεων σε άλλα σχολεία, συνεργασίας μεταξύ συναδέλφων).

ΕΞΑΣΚΗΣΤΕ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΗ ΑΚΡΟΑΣΗ & ΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΜΕ ΤΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

Είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί η ικανότητα ενεργητικής ακρόασης που επιτρέπει **τον συνυπολογισμό των αναγκών και των προτάσεων των οικογενειών** με στόχο την ένταξή τους στον προγραμματισμό του σχολείου ή την ανάπτυξη παράλληλων, μη τυπικών ενεργειών για την επίτευξη του στόχου.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΩΣ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Ο στόχος είναι **οι μαθητές/τριες να μάθουν πώς να χρησιμοποιούν την ψηφιακή τεχνολογία με τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους**, με μια κριτική και ηθική προοπτική, ως πολίτες, έτσι ώστε να κάνουν τον κόσμο καλύτερο.

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΕΧΕΤΕ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ

- Χρησιμοποιείτε αποτελεσματικά τους τεχνολογικούς πόρους ώστε να έχετε τη μέγιστη δυνατή ωφέλεια (η τεχνολογία είναι πολύ ακριβή όταν αγοράζεται και δεν χρησιμοποιείται).
- Μεταδώστε στους/στις συναδέλφους σας τη θετική πλευρά της ψηφιακής τεχνολογίας και την καλή λειτουργία της.
- Μοιραστείτε καλές πρακτικές. Οι διευθυντές/τριες πρέπει να δημιουργούν στιγμές και πλαίσια όπου το προσωπικό θα μοιράζεται τις αποτυχίες και τις επιτυχίες του από τις ψηφιακές εμπειρίες στην τάξη.
- Προωθήστε τη συμμετοχή και δώστε έμφαση στις οικογένειες. Οι διευθυντές/τριες πρέπει να οργανώνουν μικρά εργαστήρια για να ενθαρρύνουν τις ψηφιακές δεξιότητες των οικογενειών. Μερικά από αυτά τα εργαστήρια μπορούν να διεξαχθούν από τους ίδιους τους μαθητές.
- Να διοργανώνετε συχνά διαδικτυακές συναντήσεις με άλλα σχολεία για να μοιράζεστε τις εμπειρίες σας, να γνωρίζετε κι άλλους ειδικούς και να προωθείτε τον διάλογο με τους μαθητές/τριες.
- Χρησιμοποιήστε τις τεχνολογίες για την προσαρμογή του διδακτικού σχεδίου για κάθε μαθητή/τρια εξασφαλίζοντας έτσι τον ενεργό του ρόλο.
- Επωφεληθείτε από την ευελιξία της τεχνολογίας για να προωθήσετε τη συμπερίληψη. Καταρρίψτε τα φυσικά, αισθητηριακά, γνωστικά και πολιτισμικά εμπόδια της τάξης για να ενισχύσετε την πραγματική συμπερίληψη για όλους τους μαθητές/τριες και όχι μόνο για εκείνους με διαφορετικές ικανότητες.

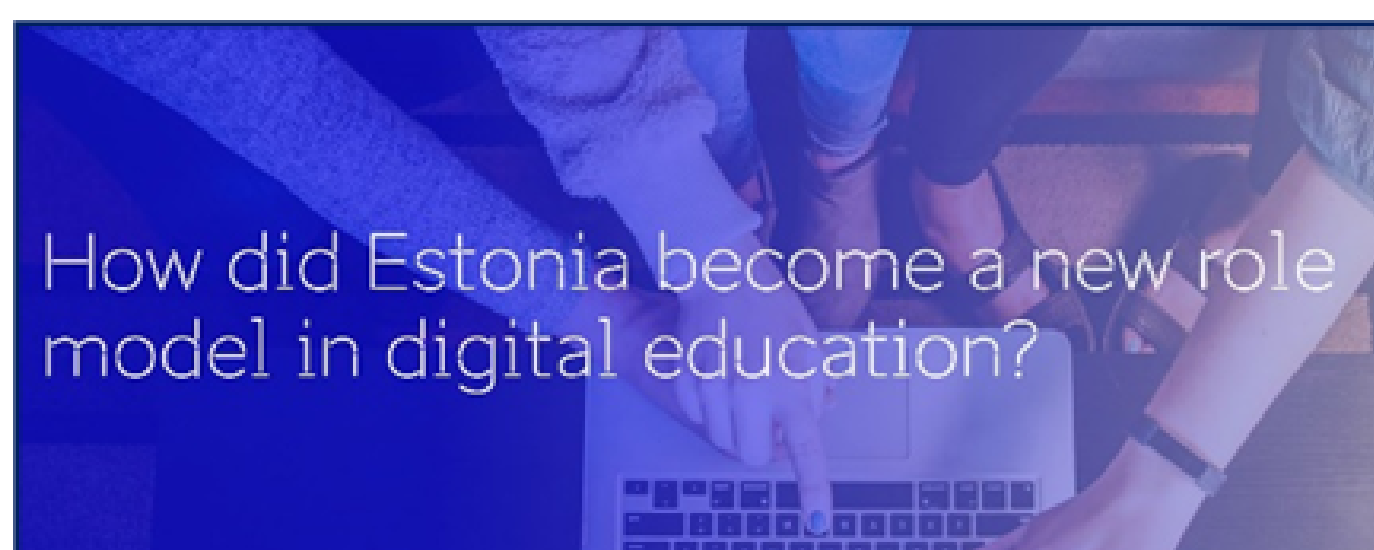
Ο ΤΟΛWΙΝΣΚΑ (2021) ΟΡΙΖΕΙ ΔΥΟ ΟΜΑΔΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ:

A. Διασφάλιση των υποδομών Ψηφιακής Τεχνολογίας (ΨΤ)

1. Προσφέρετε στους/στις εκπαιδευτικούς τις καλύτερες δυνατές συνθήκες για τη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
2. Προσφέρετε στο σχολείο τον απαραίτητο εξοπλισμό (σταθερούς & φορητούς υπολογιστές, tablet, πίνακες πολυμέσων και προβολείς, λογισμικό, συνδέσεις στο διαδίκτυο). Όχι μόνο στις τάξεις-εργαστήρια πληροφορικής αλλά σε όλες τις τάξεις.

B: Ενίσχυση μιας κουλτούρας συνεργασίας για την ανάπτυξη της Ψηφιακής Τεχνολογίας (ΨΤ)

1. Με όραμα την αλλαγή του νοητικού μοντέλου των μαθητών/τριών, των δασκάλων και των στόχων της διδακτικής διαδικασίας (με μια νέα κατεύθυνση στο παιδαγωγικό έργο, με την εμπλοκή των δασκάλων σε συζητήσεις για τις αναγκαίες αλλαγές των διδακτικών μεθόδων, για τη μετάβαση από τη διάλεξη σε πιο ενεργές μορφές διδασκαλίας, με τον ενεργό ρόλο των μαθητών/τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία, με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών που τους ενεργοποιεί, με τους μαθητές/τριες να μαθαίνουν από τους δασκάλους/ες αλλά και το αντίστροφο).
2. Η ανταλλαγή γνώσεων με στόχο τη διευκόλυνση της συνεργασίας, την εξάλειψη της ατομικής εργασίας και της απομόνωσης των δασκάλων (επιτρέπει στους δασκάλους/ες να βελτιώσουν τις δεξιότητες της ΨΤ, π.χ. ανταλλαγή υλικού, ανοιχτά μαθήματα, ομαδικής μάθησης).
3. Υποστηρίξτε την καινοτομία, ενθαρρύνετε τους εκπαιδευτικούς να πάρουν ρίσκα, ενισχύστε τη θετική σκέψη, την εξάλειψη του φόβου της αποτυχίας.
4. Μεριμνήστε για τις ανάγκες όλων των μαθητών/τριών, ιδιαίτερα όσων προέρχονται από μη προνομιούχους κύκλους. Οι διευθυντές/ριες πρέπει να ενεργούν ως ο «πρώτος εκπαιδευόμενος», αποκαλύπτοντας προβλήματα, αναζητώντας λύσεις και χρησιμοποιώντας τις δυνατότητες των εκπαιδευτικών (προσφέροντας έτσι ένα καλό παράδειγμα για τους άλλους δασκάλους/ες).

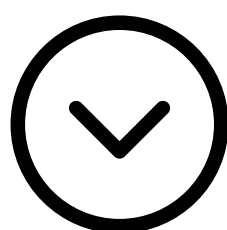

CLICK HERE

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 3: ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

«Μια φορά συναντήσαμε την περίπτωση ενός μαθητή που δεν μπορούσε να πληκτρολογήσει λόγω αναπηρίας στο χέρι και κάποιας υστέρησης και χρειαζόταν ένα συγκεκριμένο εργαλείο που το αποκάλεσε «στυλό». Παρά την προσαρμογή του tablet για αυτόν, συνειδητοποιήσαμε ότι χρειαζόταν έναν δάσκαλο-μία δασκάλα, μια εξωτερική βοήθεια για να χειριστεί αυτή την τεχνολογία. Δεν μπορούσαμε να το λύσουμε ούτε με φωνητική εντολή», Διευθυντής σχολείου στην Αλμερία

Το ζητούμενο

Αυτός ο διευθυντής παρουσιάζει ένα παράδειγμα του πώς, κατά καιρούς, η τεχνολογία δεν μπορεί να καλύψει πάντα όλες τις εκπαιδευτικές ανάγκες διαφορετικών μαθητών/τριών. Η προσέγγιση της ψηφιακής ηγεσίας είναι ζωτικής σημασίας για την ευαισθητοποιημένη αντιμετώπιση τέτοιων περιπτώσεων, ειδικά σε περιόδους πανδημίας, όταν χάνουν την προσωπική επαφή με ειδικούς.

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

Ως εκπαιδευτικός ηγέτης, ποιες καταστάσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση της διαφορετικότητας και την τεχνολογία έχετε αντιμετωπίσει, θα μπορούσατε να τις περιγράψετε και ποιες λύσεις έχετε βρει;

Ερωτήσεις & Απαντήσεις

1.Γιατί είναι απαραίτητη η προσέγγιση της Παιδαγωγικής Ηγεσίας για την καλή ηγεσία της ψηφιακής μάθησης;

- α) Η παιδαγωγική ηγεσία προωθεί ένα κοινό όραμα για τη διοίκηση του σχολείου
- β) Η παιδαγωγική ηγεσία προωθεί τη συμμετοχή της σχολικής κοινότητας στα σχολικά ζητήματα
- γ) Και τα δύο είναι σωστά

2. Το κύριο παραδοσιακό όραμα της ηγεσίας χαρακτηρίζεται από...

- α) Καθιέρωση δυναμικής συνεργασίας μεταξύ του προσωπικού για τη λήψη αποφάσεων
- β) Ανάθεση όλων των ευθυνών σε ένα άτομο: Λήψη αποφάσεων από πάνω προς τα κάτω
- γ) Ανάθεση διοικητικών καθηκόντων προκειμένου να επικεντρωθεί σε άλλα θέματα

3. Ποια είναι η δεξιότητα που χαρακτηρίζει καλύτερα έναν αποτελεσματικό εκπαιδευτικό ηγέτη που διαχειρίζεται μια κρίση;

- α) Να απαιτεί από το προσωπικό τέλεια αποτελέσματα
- β) Να παρέχει κάποια αυτονομία στο προσωπικό προκειμένου να λαμβάνει καλύτερες αποφάσεις
- γ) Να είναι κατανοητός, επικοινωνιακός και ευέλικτος

4. Ποιος είναι ο ρόλος των οικογενειών στην ψηφιακή μάθηση;

- α) Κανένας. Οι οικογένειες πρέπει να διατηρούν δευτερεύοντα ρόλο στην εκπαιδευτική ψηφιακή μετάβαση
- β) Διαμεσολαβητικός ρόλος
- γ) Ενεργός ρόλος με συμμετοχικό όραμα που προάγει την κριτική σκέψη

5. Ποιες ήταν οι κύριες προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι διευθυντές/τριες των σχολείων στην πανδημία της COVID-19;

- α) Οι εκπαιδευτικοί ηγέτες δεν είχαν τις απαραίτητες δεξιότητες για να χρησιμοποιήσουν την ψηφιακή τεχνολογία στη διαδικτυακή τάξη
- β) Ελλείψεις στην τεχνολογία της πληροφορίας και των επικοινωνιών
- γ) Και τα δύο είναι σωστά

6. Γιατί μπορεί ορισμένα μέλη της σχολικής κοινότητας να θεωρούν την ψηφιακή τεχνολογία εμπόδιο;

- α) Η έλλειψη ψηφιακής κατάρτισης κάνει τους εκπαιδευτικούς να μην αισθάνονται σίγουροι σε ψηφιακά πλαίσια
- β) Πολλές οικογένειες είχαν άνιση πρόσβαση στην ψηφιακή τεχνολογία
- γ) Και τα δύο είναι σωστά

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

AlAjmi, M. (2022). The impact of digital leadership on teachers' technology integration during the COVID-19 pandemic in Kuwait. *International Journal of Education Research*, 112, 101928. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2022.101928>.

Bolívar, A. (2015). The comprehensive school in Spain: A review of its development cycle and crises. *European Educational Research Journal*, 14(3-4), 347-363. <https://doi.org/10.1177/1474904115592496>

Botham, K.A. (2018). The perceived impact on academics' teaching practice of engaging with a higher education institution's CPD scheme. *Innovations in Education and Teaching international*, 55 (2), 164-165.

Chatzipanagiotou, P., & Katsarou, E. (2023). Crisis Management, School Leadership in Disruptive Times and the Recovery of Schools in the Post COVID-19 Era: A Systematic Literature Review. *Education Sciences*, 13(2), 118. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/educsci13020118>

European Framework for Digitally Competent Educational Organisations: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/european-framework-digitally-competent-educational-organisations-digcomporg_en

Ferrari, A., Punie, Y. & Redecker, C. (2012). Understanding digital competence in the 21st century: An analysis of current frameworks. A. Ravenscroft *et al.* (Eds.): EC-TEL 2012, LNCS 7563, pp. 79–92.

Fernández Cruz, F.j.; FernándezDíaz, M.J. yRodríguez Mantilla, J.M.(2018). El proceso de integración y usopedagógico de las TiCenloscentroseducativosmadrileños. *Educación XX1*, 21(2), 395-416, doi: 10.5944/educXX1.17907

Kampylis, P., Punie, Y. & Devine, J. (2015). Promoting Effective Digital-Age Learning: A European Framework for Digitally-Competent Educational Organisations, Publications Office of the European Union, Luxembourg, doi:10.2791/54070, JRC98209.

Leithwood., K. & Riehl, C. (2009). ¿Qué sabemos sobre liderazgo educativo? En K. Leithwood (Ed.) ¿Cómo liderar nuestras escuelas? Aportes desde la investigación, pp. 17-33, Santiago de Chile: Fundación Chile.

Moos, L. & Huber, S. (2007). School leadership, school effectiveness and school improvement: democratic and integrative leadership. In *International Handbook of School Effectiveness and Improvement*, Springer, pp. 579-595.

Redecker, C. (2017). European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu, EUR 28775 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, doi:10.2760/178382 (print),10.2760/159770

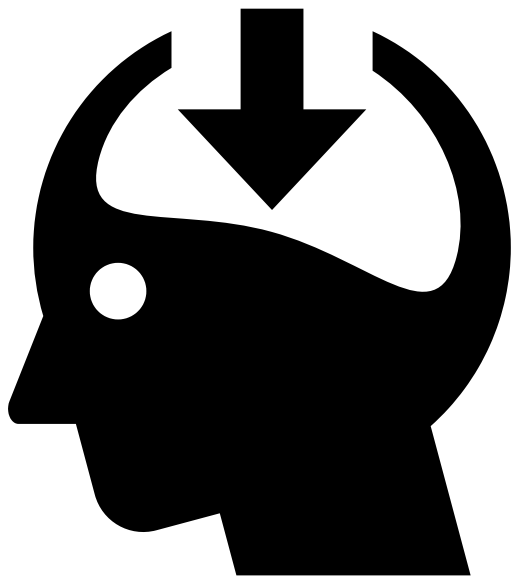
Ugur, N.G., & Tugba, K. (2019). Leading and teaching with technology: School principals perspective. *International Journal of Education Leadership and Management*, 7(1), 42.

Μαθησιακή Ενότητα 4

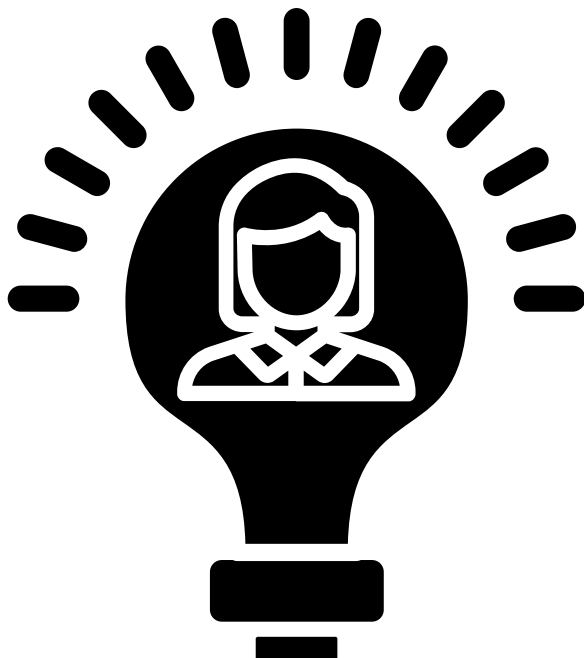
*Πρόσβαση και διατήρηση της
ψηφιακής υποδομής για όλους & όλες*

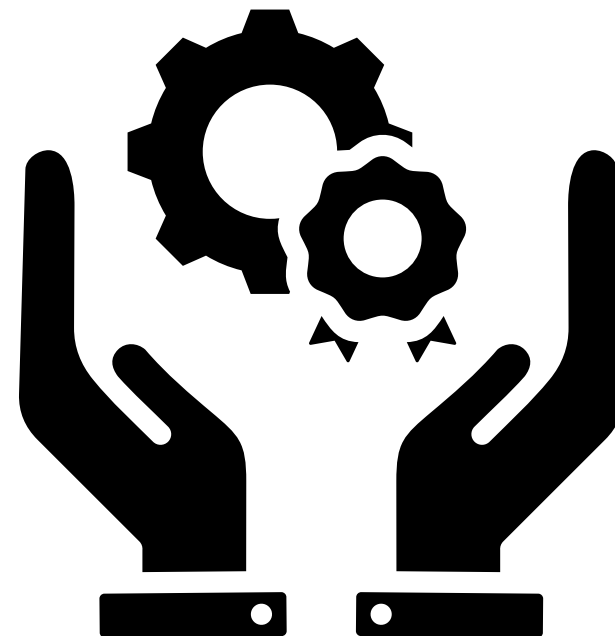
Εισαγωγή: Μαθησιακοί στόχοι

Να γνωρίζετε τη διαθέσιμη υποδομή υλικού και λογισμικού, τις πλατφόρμες και τα εργαλεία ψηφιακής εκπαίδευσης στο δημοτικό

Να κατανοείτε τις βασικές αρχές αξιολόγησης και διαχείρισης των διαθέσιμων εκπαιδευτικών τεχνολογιών.

Να μπορείτε να διεκδικείτε την κατάλληλη ψηφιακή υποδομή για τη δική σας σχολική κοινότητα. Να μπορείτε να κατανοήσετε την υποδομή ψηφιακής μάθησης στη σχολική σας κοινότητα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ II

Ορισμός της ψηφιακής υποδομής

Η ψηφιακή υποδομή αναφέρεται στα τεχνολογικά στοιχεία και συστήματα που επιτρέπουν την αποθήκευση, επεξεργασία, μετάδοση και πρόσβαση σε ψηφιακές πληροφορίες. Περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα διασυνδεδεμένων υλικών και εικονικών στοιχείων, απαραίτητων για τη λειτουργία ψηφιακών συστημάτων, δικτύων και υπηρεσιών. Η ψηφιακή υποδομή περιλαμβάνει στοιχεία τόσο υλισμικού (hardware) όσο και λογισμικού (software), καθώς και τους απαραίτητους πόρους συνδεσιμότητας και υποστήριξης.

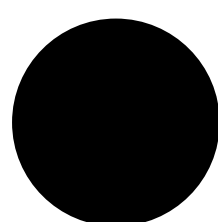

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

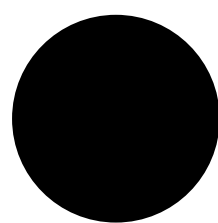
Η ψηφιακή υποδομή κατηγοριοποιείται γενικά σε δύο βασικούς τομείς: **υλική και δυνητική/εικονική (virtual).**

- Η υλική υποδομή αναφέρεται στα απτά και ορατά στοιχεία του ψηφιακού οικοσυστήματος. Περιλαμβάνει το υλικό, τα δίκτυα και τα κέντρα δεδομένων, τη ραχοκοκαλιά δηλαδή των ψηφιακών λειτουργιών.
- Η δυνητική/εικονική υποδομή αναφέρεται στο λογισμικό και τα εικονικά στοιχεία που λειτουργούν πάνω από την υλική υποδομή. Περιλαμβάνει τα συστήματα λογισμικού, τις εφαρμογές και τις πλατφόρμες που επιτρέπουν τη δημιουργία, διαχείριση και χρήση ψηφιακών πόρων.

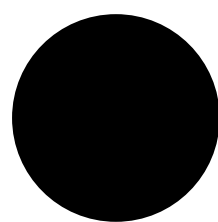
Υλική υποδομή

Υλισμικό (hardware)

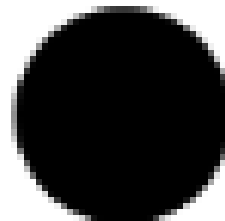

Δίκτυα

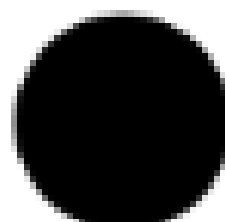

Κέντρα δεδομένων

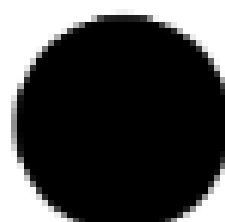
Δυνητική/Εικονική υποδομή

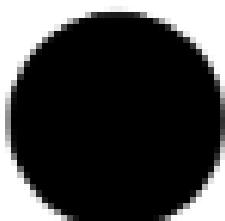
Συστήματα λογισμικού

**Εφαρμογές και
υπηρεσίες**

**Τεχνολογία
εικονικοποίησης**

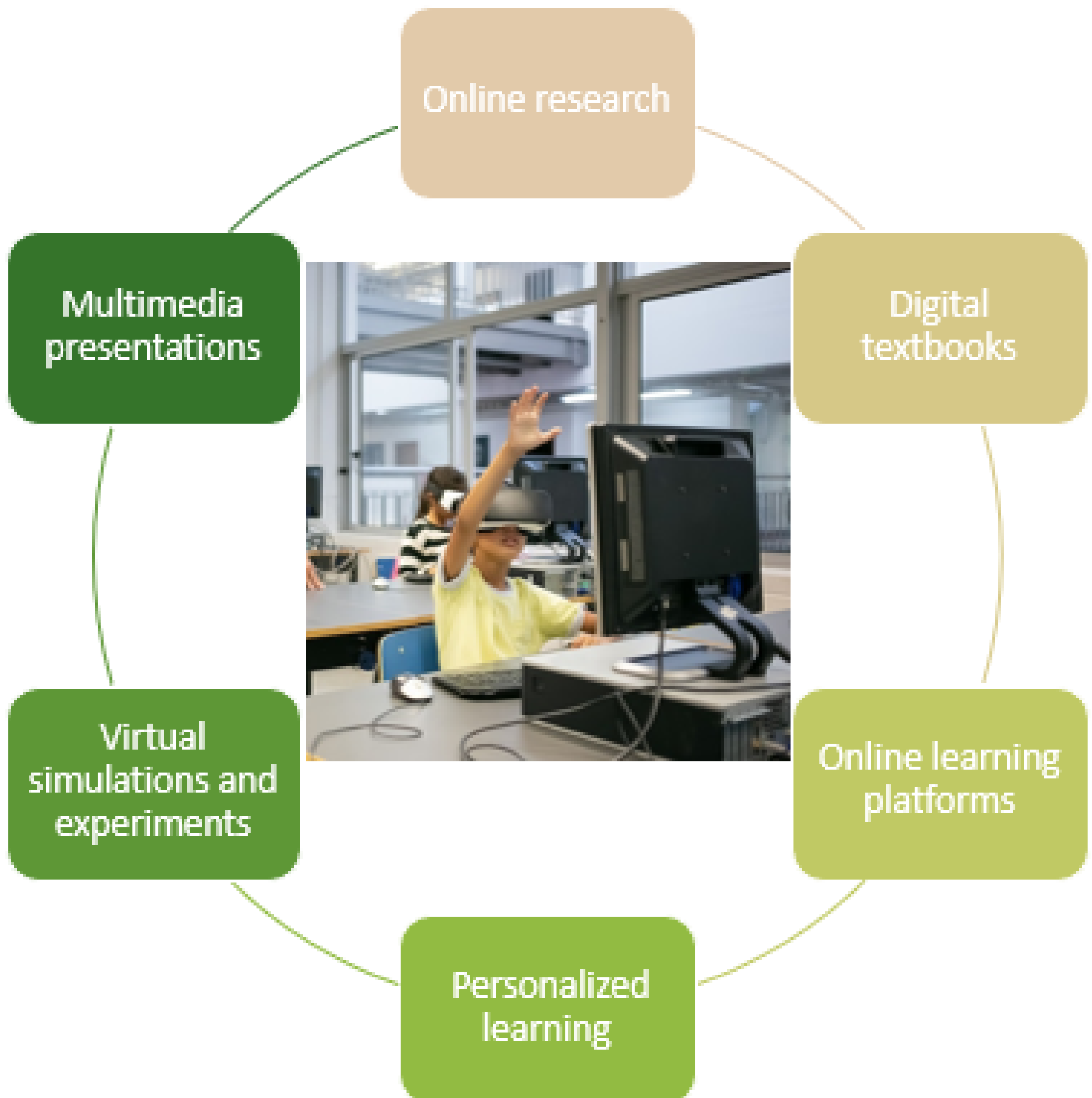

Υπηρεσίες cloud

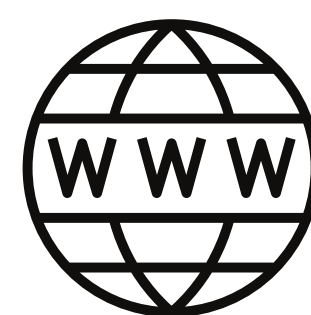
Αυτά τα δύο στοιχεία, η υλική και η δυνητική/εικονική υποδομή, συνεργάζονται για να επιτρέψουν τις ψηφιακές λειτουργίες, τη συνδεσιμότητα και τις ψηφιακές υπηρεσίες και εφαρμογές. Αποτελούν τη βάση του ψηφιακού μετασχηματισμού, την καινοτομία και την απρόσκοπτη λειτουργία του ψηφιακού οικοσυστήματος.

Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Η τεχνολογία παίζει καθοριστικό ρόλο στο σχολείο, ενισχύει την εκπαίδευση με διάφορους τρόπους. Διευκολύνει την πρόσβαση σε πληροφορίες, προωθεί τη διαδραστική μάθηση και προετοιμάζει τους μαθητές και τις μαθήτριες για τον ψηφιακό κόσμο. Μερικές κοινές χρήσεις της τεχνολογίας στα σχολεία περιλαμβάνουν :

Ενώ η τεχνολογία έχει πολλά οφέλη, είναι απαραίτητο να εξισορροπηθεί με τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και να διασφαλιστεί ότι ενσωματώνεται αποτελεσματικά στην στήριξη των εκπαιδευτικών στόχων.

CLICK HERE

ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

- 1. Πρόσβαση στην πληροφορία:** Η τεχνολογία παρέχει στους μαθητές/τριες άμεση πρόσβαση σε τεράστιο όγκο πληροφοριών και πόρων, επεκτείνοντας τις γνώσεις τους πέρα από τα όρια των σχολικών βιβλίων.
- 2. Διαδραστική μάθηση:** Τα ψηφιακά εργαλεία και οι πόροι πολυμέσων κάνουν τη μάθηση πιο ελκυστική και διαδραστική, έλκοντας την προσοχή των μαθητών/τριών και προάγοντας την καλύτερη κατανόηση σύνθετων εννοιών.
- 3. Συνεργασία και επικοινωνία:** Η τεχνολογία διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ μαθητών/τριών και δασκάλων, επιτρέποντας την απρόσκοπτη επικοινωνία, τις ομαδικές εργασίες και την ανταλλαγή γνώσεων.
- 4. Εξατομικευμένη μάθηση:** Το εκπαιδευτικό λογισμικό και οι πλατφόρμες προσαρμόζονται στις ατομικές ανάγκες και το εκάστοτε στυλ μάθησης, παρέχοντας εξατομικευμένη διδασκαλία και στοχευμένη ανατροφοδότηση.
- 5. Προετοιμασία για τον ψηφιακό κόσμο:** Με την ενσωμάτωση της τεχνολογίας στη μαθησιακή διαδικασία, οι μαθητές/τριες αποκτούν τις απαραίτητες δεξιότητες ψηφιακής παιδείας για τη μελλοντική τους σταδιοδρομία και την καθημερινή τους ζωή σε έναν κόσμο που βασίζεται στην τεχνολογία.
- 6. Αποδοτικότητα και παραγωγικότητα:** Η τεχνολογία απλοποιεί τα διοικητικά καθήκοντα, όπως η βαθμολόγηση και η τήρηση αρχείων, επιτρέποντας στους/στις εκπαιδευτικούς να εστιάζουν περισσότερο στη διδασκαλία. Ενισχύει την παραγωγικότητα στην έρευνα, την οργάνωση και τη δημιουργία περιεχομένου.
- 7. Προσβασιμότητα και συμπερίληψη:** Η τεχνολογία παρέχει εργαλεία και πόρους για διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες, καθιστώντας την εκπαίδευση πιο προσιτή και συμπεριληπτική για μαθητές/ριες με αναπηρίες ή ειδικές εκπαιδευτικές απαιτήσεις.
- 8. Εφαρμογές πραγματικού κόσμου:** Μέσω εικονικών προσομοιώσεων, διαδικτυακών πειραμάτων και εκπαιδευτικού λογισμικού, οι μαθητές/ριες μπορούν να βιώσουν σενάρια πραγματικού κόσμου και πρακτικές εφαρμογές της γνώσης τους, ενισχύοντας τις δεξιότητες κατανόησης και την κριτική σκέψη τους.

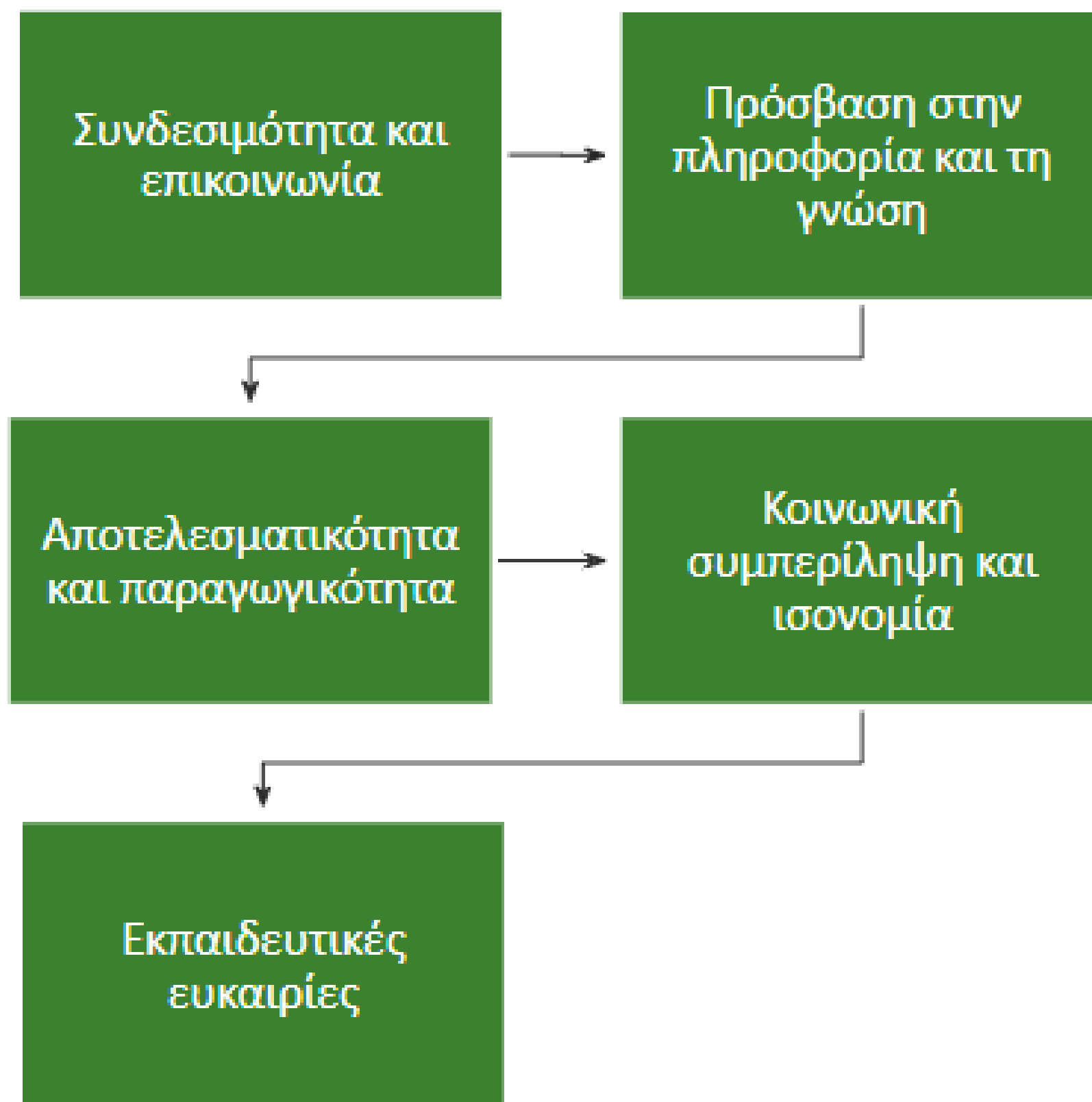
Αυτά τα οφέλη καταδεικνύουν πως η τεχνολογία μπορεί να φέρει επανάσταση στην εκπαίδευση, καθιστώντας την πιο ελκυστική, περιεκτική και αποτελεσματική στην προετοιμασία των μαθητών/τριών για τις προκλήσεις του 21ου αιώνα.

Βλ. Ενότητα 1 για περισσότερες πληροφορίες στη
συμπεριληπτική ψηφιακή μάθηση

ΣΗΜΑΣΙΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Η ψηφιακή υποδομή είναι υψίστης σημασίας για τους ακόλουθους λόγους:

- Διευκολύνει τη συνδεσιμότητα και την επικοινωνία μεταξύ ατόμων, οργανισμών και συσκευών. Επιτρέπει την απρόσκοπτη και σε πραγματικό χρόνο μεταφορά δεδομένων, διευκολύνοντας την αποτελεσματική συνεργασία, την ανταλλαγή πληροφοριών και την επικοινωνία σε γεωγραφικές αποστάσεις.
- Βελτιώνει την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητα. Αυτοματοποιεί τις διαδικασίες, μειώνει τη χειρωνακτική εργασία, επιτρέπει βελτιστοποιημένες ροές εργασίας. Ψηφιακά εργαλεία και πλατφόρμες ενισχύουν την παραγωγικότητα, παρέχουν πρόσβαση σε αναλυτικά στοιχεία δεδομένων, συστήματα διαχείρισης έργων και εργαλεία συνεργασίας σε cloud.
- Παρέχει πρόσβαση σε έναν τεράστιο όγκο πληροφοριών και πόρων γνώσης, που είναι διαθέσιμοι στο Διαδίκτυο. Δίνει τη δυνατότητα στα άτομα να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό περιεχόμενο και να ενημερώνονται για τα τρέχοντα γεγονότα, ενθαρρύνοντας τη συνεχή μάθηση και την προσωπική ανάπτυξη.
- Γεφυρώνει το ψηφιακό χάσμα και προωθεί την κοινωνική συμπερίληψη. Παρέχει πρόσβαση σε πληροφορίες στις υπο-εξυπηρετούμενες κοινότητες, εκπαίδευση και οικονομικούς πόρους. Πρέπει ακόμη να καταβληθούν προσπάθειες για να εξασφαλιστεί δίκαιη πρόσβαση στην ψηφιακή υποδομή, μείωση των ανισοτήτων, αλλά και για την ενίσχυση του ψηφιακού γραμματισμού.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Η ψηφιακή υποδομή διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην ενίσχυση των εκπαιδευτικών ευκαιριών. Επιτρέπει διαδικτυακές πλατφόρμες μάθησης, δυνητικές τάξεις και ψηφιακούς εκπαιδευτικούς πόρους, καθιστώντας την εκπαίδευση πιο προσιτή και ευέλικτη. Ενδυναμώνει τους μαθητές/ριες και τους/τις εκπαιδευτικούς με εργαλεία για έρευνα, συνεργασία και εξατομικευμένες μαθησιακές εμπειρίες.

**ΥΛΙΣΜΙΚΟ
(HARDWARE)**

**ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ
(SOFTWARE)**

Όταν πρόκειται για πλατφόρμες και εργαλεία ψηφιακής εκπαίδευσης στο δημοτικό σχολείο, υπάρχουν αρκετά στοιχεία υποδομής hardware & software που χρησιμοποιούνται συνήθως. Αυτά τα στοιχεία επιτρέπουν την εφαρμογή και αποτελεσματική χρήση ψηφιακών εργαλείων στη διδασκαλία και τη μάθηση.

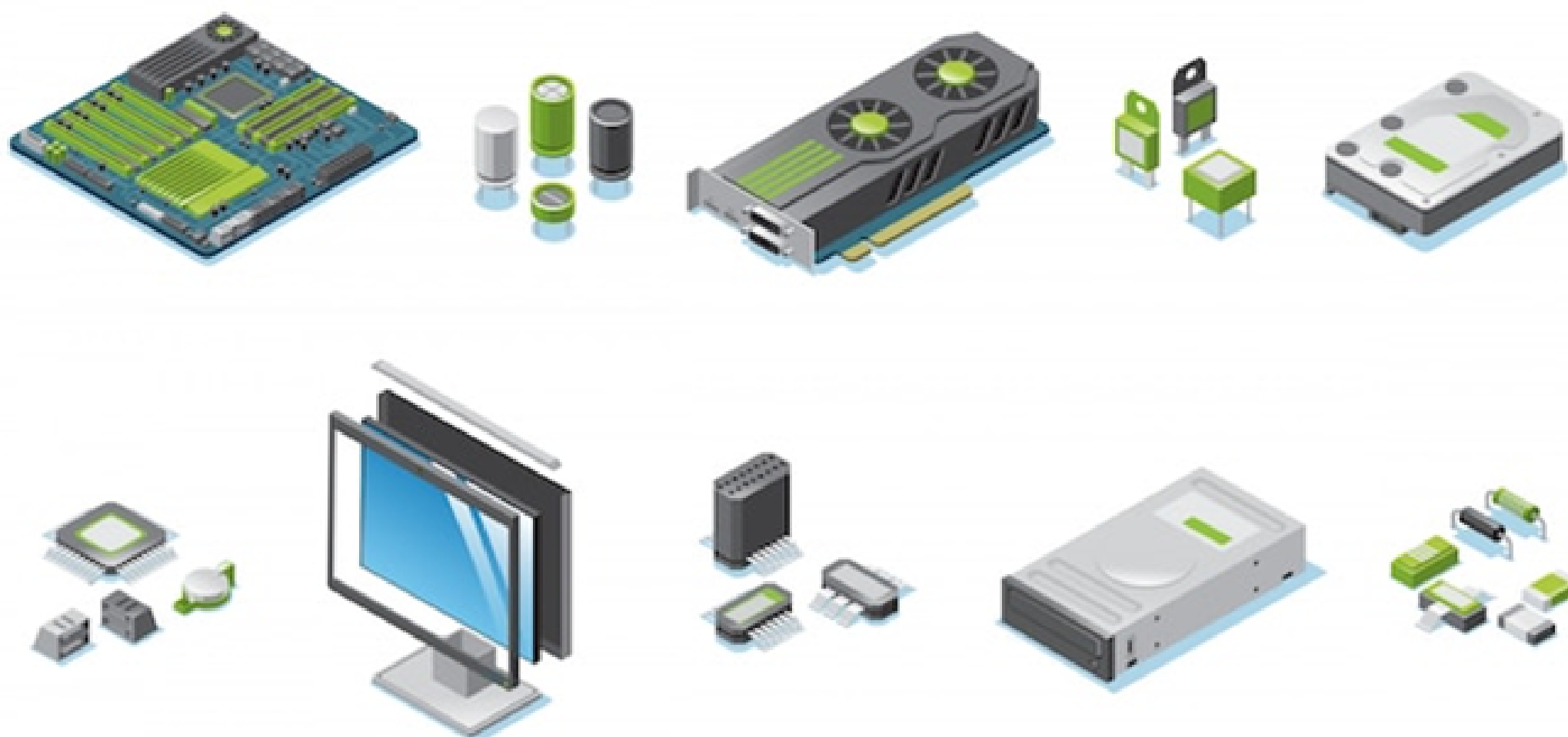

CLICK HERE

ΥΠΟΔΟΜΗ ΥΛΙΣΜΙΚΟΥ (HARDWARE)

- 1. Σταθεροί και φορητοί υπολογιστές:** Τα δημοτικά σχολεία συχνά διαθέτουν ειδικά εργαστήρια υπολογιστών ή σετ επιτραπέζιων υπολογιστών ή φορητών υπολογιστών στην τάξη. Αυτές οι συσκευές χρησιμεύουν ως το κύριο υλικό για μαθητές/τριες και δασκάλους/ες για την πρόσβαση σε πλατφόρμες και εργαλεία ψηφιακής εκπαίδευσης.
- 2. Διαδραστικοί πίνακες:** Οι διαδραστικοί πίνακες, γνωστοί και ως έξυπνοι πίνακες, είναι μεγάλες οθόνες που επιτρέπουν στους/στις εκπαιδευτικούς να αλληλεπιδρούν με το ψηφιακό περιεχόμενο και να παρουσιάζουν τα μαθήματα πιο δυναμικά. Επιτρέπουν συνεργατικές δραστηριότητες και ενισχύουν τη συμμετοχή των μαθητών/τριών.
- 3. Τάμπλετ:** Ορισμένα δημοτικά σχολεία παρέχουν τάμπλετ σε μαθητές/τριες, είτε σε ατομική βάση, είτε ως κοινόχρηστες συσκευές. Τα τάμπλετ προσφέρουν κινητικότητα και ευελιξία, επιτρέπουν στους μαθητές/ριες να έχουν πρόσβαση σε πλατφόρμες και εργαλεία ψηφιακής εκπαίδευσης από οπουδήποτε.
- 4. Προβολείς και κάμερες εγγράφων:** Οι προβολείς και οι κάμερες εγγράφων χρησιμοποιούνται για την προβολή ψηφιακού περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένων παρουσιάσεων, βίντεο και εγγράφων, σε ολόκληρη την τάξη. Επιτρέπουν στους δασκάλους/ες να μοιράζονται πόρους και να δείχνουν έγγραφα με τρόπο αποτελεσματικό.
- 5. Εξοπλισμός δικτύωσης:** Τα σχολεία απαιτούν υποδομή δικτύωσης, συμπεριλαμβανομένων δρομολογητών, μεταγωγέων και καλωδίων, για τη δημιουργία ενός τοπικού δικτύου (LAN) εντός των σχολικών εγκαταστάσεων. Αυτή η υποδομή επιτρέπει τη συνδεσιμότητα και την πρόσβαση στο διαδίκτυο για μαθητές/ριες και δασκάλους/ες.

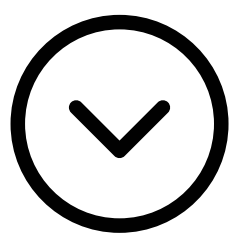

ΥΠΟΔΟΜΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ (SOFTWARE)

- 1. Συστήματα διαχείρισης μάθησης (ΣΔΜ):** Τα συστήματα διαχείρισης μάθησης στηρίζονται σε μια κεντρική πλατφόρμα για την παροχή και τη διαχείριση του ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου. Προσφέρουν δυνατότητες όπως διαχείριση μαθημάτων, κοινή χρήση περιεχομένου, εργαλεία αξιολόγησης και κανάλια επικοινωνίας μεταξύ δασκάλων και μαθητών/τριών.
- 2. Εφαρμογές εκπαιδευτικού λογισμικού:** Διάφορες εφαρμογές εκπαιδευτικού λογισμικού χρησιμοποιούνται στα δημοτικά σχολεία, καλύπτοντας μαθήματα όπως μαθηματικά, επιστήμες, εκμάθηση γλωσσών και άλλα. Αυτές οι εφαρμογές προσφέρουν διαδραστικές ασκήσεις, προσομοιώσεις και εκπαιδευτικά παιχνίδια για την υποστήριξη της μάθησης.
- 3. Λογισμικό παραγωγικότητας:** Εργαλεία λογισμικού παραγωγικότητας όπως επεξεργαστές κειμένου, λογισμικό παρουσιάσεων και υπολογιστικά φύλλα χρησιμοποιούνται από μαθητές/ριες και δασκάλους/ες για τη δημιουργία και την κοινή χρήση εγγράφων, παρουσιάσεων και εργασιών.
- 4. Προγράμματα περιήγησης στο διαδίκτυο:** Τα προγράμματα περιήγησης στο διαδίκτυο επιτρέπουν την πρόσβαση σε διαδικτυακούς εκπαιδευτικούς πόρους, ψηφιακές βιβλιοθήκες, εκπαιδευτικούς ιστότοπους, και άλλα εργαλεία. Διευκολύνουν την έρευνα, τη διαδικτυακή συνεργασία και την πρόσβαση σε περιεχόμενο πολυμέσων.
- 5. Λογισμικό ασφαλείας:** Για την ασφάλεια και την προστασία της ψηφιακής υποδομής, τα δημοτικά σχολεία χρησιμοποιούν λογισμικό προστασίας από ιούς, τείχη προστασίας και εργαλεία φιλτραρίσματος περιεχομένου για την προστασία από απειλές στον κυβερνοχώρο και τον περιορισμό της πρόσβασης σε ακατάλληλο περιεχόμενο.

Οι υποδομές hardware & software μπορεί να διαφέρουν από σχολείο σε σχολείο λόγω διαφόρων παραγόντων.

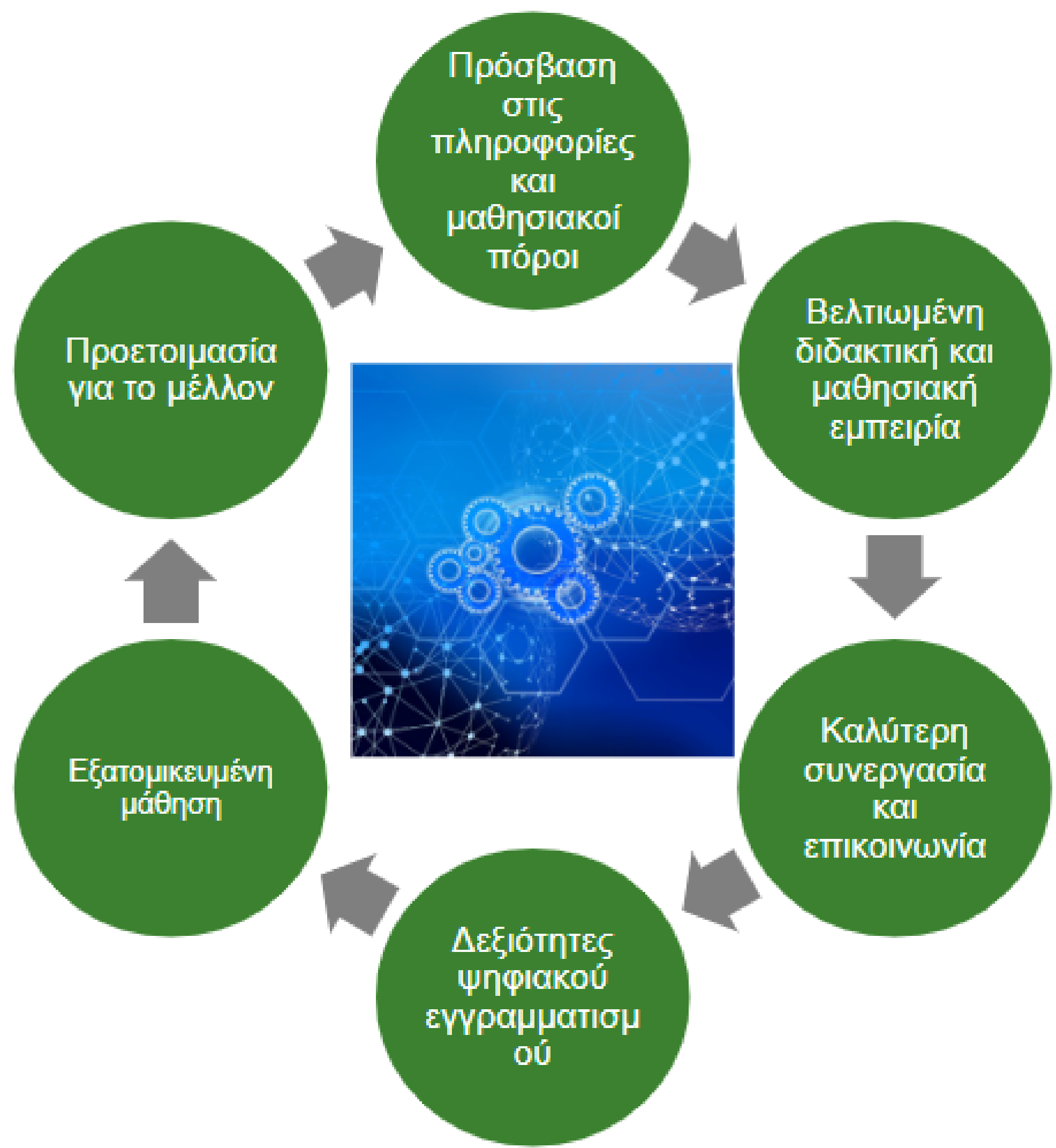

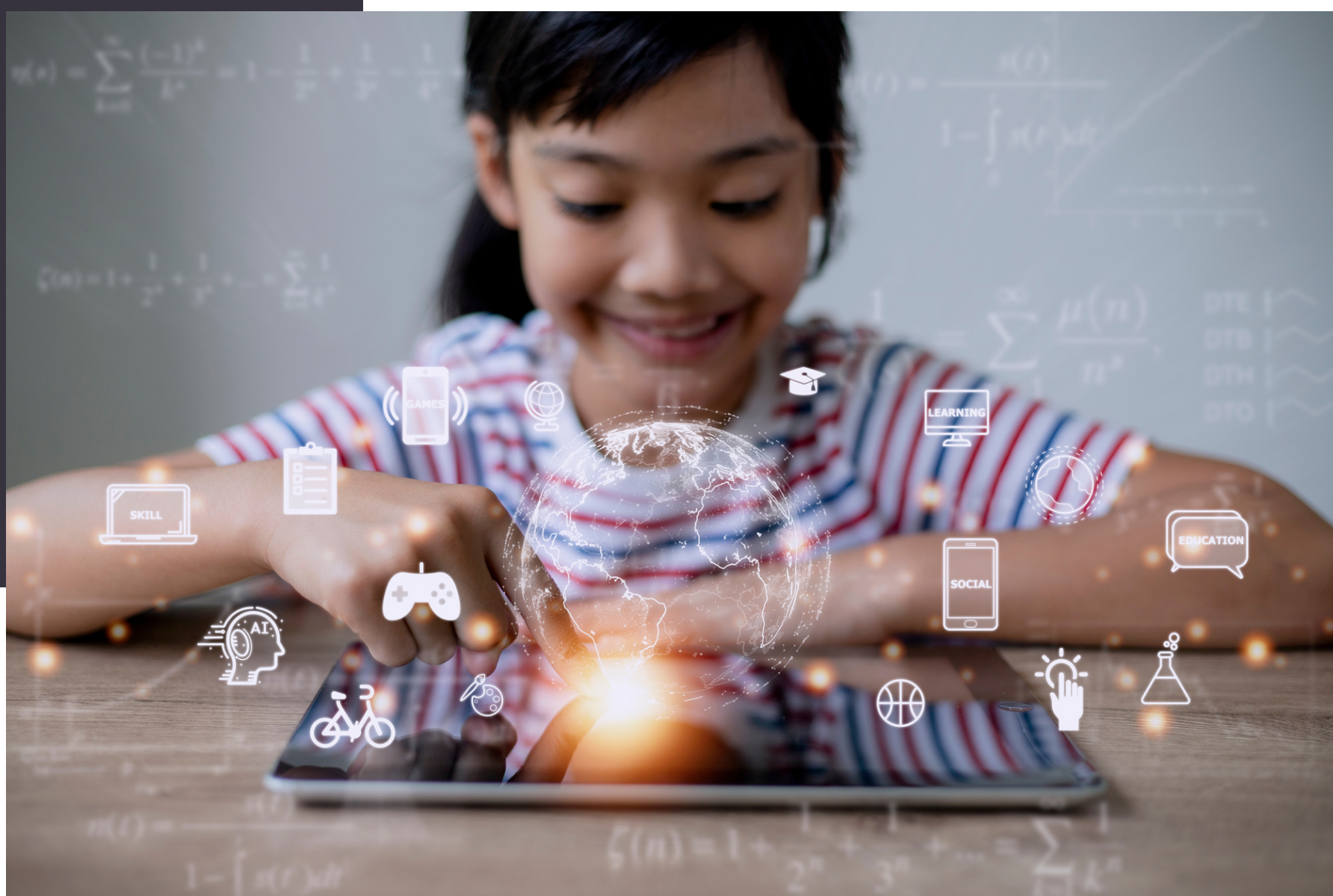
Τέτοιοι παράγοντες είναι συνήθως θέματα προϋπολογισμού, τεχνολογικής ετοιμότητας και τοπικών πολιτικών.

Οπότε, είναι σημαντικό τα σχολεία να εκτιμήσουν τις συγκεκριμένες ανάγκες τους και να επιλέξουν τις κατάλληλες λύσεις υλισμικού και λογισμικού που ευθυγραμμίζονται με τους εκπαιδευτικούς τους στόχους και πόρους.

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΠΑΡΕΧΕΙ ΠΟΛΛΑ ΟΦΕΛΗ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ. ΟΠΩΣ:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ III

Πρόσβαση στην ψηφιακή υποδομή στην εκπαίδευση και όχι μόνο

Η πρόσβαση σε ψηφιακές υποδομές στην εκπαίδευση αναφέρεται **στη διαθεσιμότητα και τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και πόρων** στον εκπαιδευτικό τομέα. Περιλαμβάνει την πρόσβαση σε συσκευές, στη σύνδεση στο διαδίκτυο, σε εφαρμογές λογισμικού, σε διαδικτυακές πλατφόρμες, και άλλα ψηφιακά εργαλεία που υποστηρίζουν τη διδασκαλία, τη μάθηση και τις διοικητικές διαδικασίες στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Η διασφάλιση της πρόσβασης στην ψηφιακή υποδομή για όλους και όλες στο σχολείο δημιουργεί δίκαιες εκπαιδευτικές ευκαιρίες, καθώς επιτρέπει σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, τους δασκάλους και τις δασκάλες και στα μέλη του προσωπικού να επωφεληθούν από τους πόρους και τα διαθέσιμα εργαλεία. Ενθαρρύνει τη συμπερίληψη και περιστέλλει το ψηφιακό χάσμα, επιτρέποντας την ίση πρόσβαση σε πληροφορίες, πόρους μάθησης και τεχνολογικές δεξιότητες.

Τα δημοτικά σχολεία χρειάζονται πρόσβαση σε ψηφιακές υποδομές για διάφορους λόγους.

- Πρώτον, δίνει τη δυνατότητα να ενσωματωθεί η τεχνολογία στις διδακτικές μεθόδους, ενισχύοντας τη μαθησιακή εμπειρία και εμπλέκοντας τους μαθητές/ριες με νέους, διαδραστικούς τρόπους.
- Δεύτερον, η ψηφιακή υποδομή παρέχει πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα εκπαιδευτικών πόρων, επιτρέποντας στους/στις εκπαιδευτικούς να συμπληρώνουν παραδοσιακό υλικό με διαδικτυακό περιεχόμενο για να εμπλουτίσουν το πρόγραμμα σπουδών.
- Επιπλέον, προωθεί την ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων των μαθητών/ριών, προετοιμάζοντάς τους για τη ζωή σε μια κοινωνία που βασίζεται στην τεχνολογία.
- Τέλος, η ψηφιακή υποδομή διευκολύνει την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ μαθητών/τριών, εκπαιδευτικών και γονέων, δημιουργώντας ένα πιο συνεκτικό και συμπεριληπτικό μαθησιακό περιβάλλον.

Ι. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

Η αξιολόγηση και η διαχείριση των εκπαιδευτικών τεχνολογιών περιλαμβάνει μια συστηματική προσέγγιση για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους και την εφαρμογή στρατηγικών για την αποδοτικότερη χρήση τους. Ακολουθούν ορισμένες βασικές αρχές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση και τη διαχείριση των διαθέσιμων εκπαιδευτικών τεχνολογιών.

- 1. Καθορίστε με σαφήνεια τους στόχους και τις προθέσεις:** Ξεκινήστε καθορίζοντας σαφείς στόχους και προθέσεις για την ενοποίηση των εκπαιδευτικών τεχνολογιών. Προσδιορίστε τι θέλετε να επιτύχετε μέσω της χρήσης τους (όπως για παράδειγμα η βελτίωση της εμπλοκής των μαθητών/τριών, η ενίσχυση των μαθησιακών αποτελεσμάτων ή η αύξηση της αποτελεσματικότητας στην παράδοση της διδασκαλίας).
- 2. Εκτίμηση αναγκών:** Πριν επιλέξετε συγκεκριμένες τεχνολογίες, πραγματοποιήστε μια διεξοδική εκτίμηση αναγκών για να προσδιορίσετε τις απαιτήσεις και τις προκλήσεις του εκπαιδευτικού πλαισίου. Λάβετε υπόψη παράγοντες όπως η υποδομή, οι πόροι, τα χαρακτηριστικά των μαθητών/ριών και οι εκπαιδευτικές ανάγκες. Αυτή η εκτίμηση θα βοηθήσει στην ευθυγράμμιση των τεχνολογικών επιλογών με τις προσδιορισμένες ανάγκες.
- 3. Ερευνήστε και αξιολογήστε τις επιλογές:** Διερευνήστε τις διαθέσιμες εκπαιδευτικές τεχνολογίες που ευθυγραμμίζονται με την εκτίμηση των αναγκών σας. Ερευνήστε και αξιολογήστε διαφορετικά εργαλεία, πλατφόρμες και λογισμικό για να προσδιορίσετε την καταλληλότητά τους για τους εκπαιδευτικούς σας στόχους. Λάβετε υπόψη παράγοντες όπως η λειτουργικότητα, η χρηστικότητα, η προσβασιμότητα, η δυνατότητα επεκτάσεων, το κόστος και οι υπηρεσίες υποστήριξης.
- 4. Συμμετοχή των ενδιαφερομένων:** Προωθήστε τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των δασκάλων, των διοικητικών στελεχών, των μαθητών/τριών και του προσωπικού πληροφορικής, στη διαδικασία αξιολόγησης και διαχείρισης. Αναζητήστε τη συμβολή και τις προοπτικές τους για να διασφαλίσετε ότι οι επιλεγμένες τεχνολογίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προτιμήσεις όλων των εμπλεκόμενων μερών. Σκεφτείτε τη διεξαγωγή ερευνών, ομάδων εστίασης ή πιλοτικών προγραμμάτων για τη συλλογή σχολίων.
- 5. Αξιολογήστε την παιδαγωγική ευθυγράμμιση:** Εξετάστε πόσο καλά ευθυγραμμίζονται οι εκπαιδευτικές τεχνολογίες με τις εκπαιδευτικές στρατηγικές και την παιδαγωγική σας προσέγγιση. Σκεφτείτε εάν οι τεχνολογίες υποστηρίζουν την ενεργό μάθηση, τις συνεργατικές δραστηριότητες, τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, την αξιολόγηση και την ανατροφοδότηση. Βεβαιωθείτε ότι οι τεχνολογίες βελτιώνουν και συμπληρώνουν τις μεθόδους διδασκαλίας σας αντί να τις αντικαθιστούν.

II. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

6. **Σκεφτείτε τις επεκτάσεις και τη βιωσιμότητα:** Αξιολογήστε τις επεκτάσεις και τη βιωσιμότητα των εκπαιδευτικών τεχνολογιών. Λάβετε υπόψη παράγοντες όπως η ικανότητα ενσωμάτωσης σε προϋπάρχοντα συστήματα, η συμβατότητα με διαφορετικές συσκευές και πλατφόρμες, η ευκολία υλοποίησης και συντήρησης και η μακροπρόθεσμη οικονομική αποδοτικότητα. Επιλέξτε τεχνολογίες που μπορούν να αναπτυχθούν και να προσαρμοστούν στη σχολική σας μονάδα.

7. **Επαγγελματική ανάπτυξη και στήριξη:** Αναγνωρίστε ότι η επιτυχής εφαρμογή των εκπαιδευτικών τεχνολογιών απαιτεί επαρκή κατάρτιση και υποστήριξη για τους/τις εκπαιδευτικούς. Σχεδιάστε και παρέχετε ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης για να εξοικειωθούν οι εκπαιδευτικοί με τις επιλεγμένες τεχνολογίες, να ενισχύσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες και να τους βοηθήσουν να ενσωματώσουν τις τεχνολογίες αποτελεσματικά στις διδακτικές τους πρακτικές.

8. **Παρακολούθηση και αξιολόγηση αποτελεσματικότητας:** Συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων εκπαιδευτικών τεχνολογιών. Συλλέξτε δεδομένα για την απόδοση, τη δέσμευση και την ικανοποίηση των μαθητών/ριών. Χρησιμοποιήστε εργαλεία αξιολόγησης, αναλυτικά στοιχεία και μηχανισμούς ανάδρασης για να μετρήσετε τον αντίκτυπο των τεχνολογιών στα αποτελέσματα διδασκαλίας και μάθησης. Προσαρμόστε τις στρατηγικές σας και κάντε βελτιώσεις με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν.

9. **Μείνετε ενημερωμένοι/ες και προσαρμοστείτε:** Οι εκπαιδευτικές τεχνολογίες εξελίσσονται συνεχώς. Μείνετε ενημερωμένοι/ες με τις αναδυόμενες τάσεις, την έρευνα και τις βέλτιστες πρακτικές. Να αξιολογείτε τακτικά την αποτελεσματικότητα και τη συνάφεια των τεχνολογιών που χρησιμοποιείτε και να είστε πρόθυμοι να προσαρμόσετε και να εξερευνήσετε νέα εργαλεία ή προσεγγίσεις όταν είναι απαραίτητο.

Όταν τηρούνται αυτές οι αρχές, η αξιολόγηση και η διαχείριση των εκπαιδευτικών τεχνολογιών μπορεί να βελτιωθεί, οδηγώντας σε καλύτερη διδασκαλία και μάθηση.

Βλ. **Ενότητα 3** για περισσότερες πληροφορίες στην ηγεσία της ψηφιακής μάθησης για τη σχολική κοινότητα

Ι. ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η διεκδίκηση της κατάλληλης ψηφιακής υποδομής για τη σχολική κοινότητα αναφέρεται στην υπεράσπιση και την εξασφάλιση των απαραίτητων τεχνολογικών πόρων και υποδομών για την υποστήριξη διδακτικών, μαθησιακών και διοικητικών λειτουργιών.

Καλύπτει διάφορα στοιχεία όπως **αξιόπιστη σύνδεση στο διαδίκτυο, επαρκές υλικό υπολογιστών** (σταθεροί και φορητοί υπολογιστές, tablet), **διαδραστικές οθόνες, εκπαιδευτικό λογισμικό και εφαρμογές, υποδομή δικτύωσης, λύσεις αποθήκευσης δεδομένων και υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης.**

Η κατάλληλη ψηφιακή υποδομή περιλαμβάνει επίσης μέτρα κυβερνοασφάλειας για τη διασφάλιση της προστασίας και του απορρήτου των ψηφιακών πόρων, καθώς και τη συνεχή κατάρτιση και ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης για τους/τις εκπαιδευτικούς και το προσωπικό με στόχο την αποτελεσματικότερη χρήση της τεχνολογίας.

Με απλά λόγια, η επαρκής ψηφιακή υποδομή αφορά την κατάλληλη και απαραίτητη τεχνολογία, συσκευές, συνδεσιμότητα, λογισμικό και συστήματα υποστήριξης για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής ψηφιακής μάθησης και επικοινωνίας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Διασφαλίζει ότι οι μαθητές/ριες, οι δάσκαλοι/ες και οι διοικητικοί έχουν πρόσβαση στα απαιτούμενα εργαλεία και πόρους για να συμμετάσχουν σε ψηφιακές δραστηριότητες και να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη της τεχνολογίας για διδασκαλία, τη μάθηση και τις διοικητικές εργασίες.

II. ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Τα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να διεκδικήσουν επαρκή ψηφιακή υποδομή για τη σχολική κοινότητα ακολουθώντας αυτά τα βήματα:

- 1.Εκτίμηση αναγκών:** Πραγματοποιήστε διεξοδική εκτίμηση των απαιτήσεων ψηφιακής υποδομής για το σχολείο. Καταγράψτε την υπάρχουσα υποδομή, συμπεριλαμβανομένου του υλικού, του λογισμικού, των δυνατοτήτων δικτύωσης και της σύνδεσης στο διαδίκτυο. Αξιολογήστε τα κενά και προσδιορίστε τις συγκεκριμένες ανάγκες των μαθητών/τριών, των δασκάλων και των μελών του προσωπικού.
- 2.Χρηματοδότηση και πόροι:** Αναζητήστε πηγές χρηματοδότησης και πόρους για την υποστήριξη και τη συντήρηση της ψηφιακής υποδομής. Διερευνήστε κρατικές επιχορηγήσεις, προγράμματα εκπαιδευτικής τεχνολογίας, συνεργασίες με ιδιωτικές εταιρείες και πρωτοβουλίες συγκέντρωσης κεφαλαίου από την κοινότητα. Διαθέστε ένα κονδύλιο για αναβαθμίσεις υλικού, άδειες λογισμικού, σύνδεση στο διαδίκτυο και συνεχή τεχνική υποστήριξη.
- 3.Σχεδιασμός υποδομής:** Αναπτύξτε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο με συγκεκριμένες απαιτήσεις ψηφιακής υποδομής για τη σχολική κοινότητα. Λάβετε υπόψη παράγοντες όπως ο αριθμός των συσκευών που απαιτούνται, το εύρος ζώνης του διαδικτύου, η υποδομή δικτύωσης και τα μέτρα ασφαλείας. Συνεργαστείτε με επαγγελματίες πληροφορικής, ειδικούς της εκπαιδευτικής τεχνολογίας και σχετικούς ενδιαφερόμενους για να σχεδιάσετε ένα αποτελεσματικό και βιώσιμο σχέδιο.
- 4.Συνεργασία και εταίροι:** Αναζητήστε προμηθευτές τεχνολογίας, εκπαιδευτικούς οργανισμούς και τοπικές κοινότητες για τη δημιουργία συνεργασιών που θα παράσχουν υποστήριξη, πόρους και τεχνογνωσία. Ζητήστε καθοδήγηση από ειδικούς τεχνολογίας που μπορούν να προσφέρουν πληροφορίες για τις βέλτιστες πρακτικές και να βοηθήσουν στην υλοποίηση και τη συντήρηση της ψηφιακής υποδομής.
- 5.Εκπαίδευση και υποστήριξη:** Παροχή επαρκών ευκαιριών κατάρτισης και επαγγελματικής εξέλιξης σε εκπαιδευτικούς και μέλη του προσωπικού, ώστε να διασφαλιστεί η καλή χρήση των ψηφιακών εργαλείων και πόρων. Προσφέρετε συνεχή τεχνική υποστήριξη και βοήθεια για την αντιμετώπιση προβλημάτων και τυχόν προκλήσεων.
- 6.Παρακολούθηση και αξιολόγηση:** Να αξιολογείτε τακτικά την αποτελεσματικότητα της ψηφιακής υποδομής. Παρακολουθήστε τον αντίκτυπο που έχει στη διδασκαλία και τη μάθηση, συλλέξτε σχόλια από δασκάλους/ες, μαθητές/τριες και γονείς, κάντε τις απαραίτητες προσαρμογές για να βελτιώσετε τη λειτουργικότητα και να αντιμετωπίσετε όποιες ανάγκες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ IV

Συντήρηση της ψηφιακής υποδομής

Συντήρηση ψηφιακής υποδομής στο σχολείο

Η συντήρηση της ψηφιακής υποδομής στο σχολείο είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη της αποτελεσματικής διδασκαλίας και μάθησης στη σημερινή, ψηφιακή εποχή.

Συντηρώντας αποτελεσματικά την ψηφιακή υποδομή στο σχολείο, διασφαλίζεται ότι οι μαθητές/τριες και το προσωπικό έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστους και ασφαλείς τεχνολογικούς πόρους που υποστηρίζουν τους μαθησιακούς και διδακτικούς τους στόχους.

Βασικές πτυχές της διατήρησης της ψηφιακής υποδομής στα σχολεία είναι :

Συντήρηση υλισμικού & λογισμικού

Αυτό περιλαμβάνει τη διασφάλιση ότι οι σταθεροί και φορητοί υπολογιστές, τα τάμπλετ, οι διαδραστικοί πίνακες, οι προτζέκτορες και άλλος υλικός εξοπλισμός συντηρείται σωστά. Τακτικοί έλεγχοι του υλικού, ενημερώσεις και επισκευές πρέπει να γίνονται ανάλογα με τις ανάγκες. Ομοίως, τα λογισμικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένων και των λειτουργικών συστημάτων, του εκπαιδευτικού λογισμικού, του λογισμικού προστασίας, πρέπει να ενημερώνονται και να επιδιορθώνονται συστηματικά για τη διασφάλιση της καλύτερης δυνατής απόδοσης και ασφάλειας.

Δίκτυο και συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο

Τα σχολεία πρέπει να διατηρούν ένα αξιόπιστο και ασφαλές δίκτυο υποδομών για τη στήριξη της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο σε όλους τους σχολικούς χώρους. Αυτό περιλαμβάνει τακτικούς ελέγχους του εξοπλισμού του δικτύου, όπως διακόπτες και δρομολογητές, για τον έγκαιρο εντοπισμό και επίλυση πιθανών προβλημάτων. Επιπλέον, το σχολείο πρέπει να έχει το κατάλληλο φιλτράρισμα για το διαδίκτυο, τείχη προστασίας για την προστασία των μαθητών/τριών και του προσωπικού από επιβλαβές ή ακατάλληλο περιεχόμενο.

Διαχείριση δεδομένων και ασφάλεια

Τα σχολεία χειρίζονται ένα μεγάλο μέρος ευαίσθητων δεδομένων τόσο των μαθητών/ριών όσο και διοικητικών, οπότε είναι ιδιαιτέρως κρίσιμο να υπάρχει σωστή διαχείριση των δεδομένων και πρακτικές ασφαλείας. Αυτό περιλαμβάνει τακτικά αντίγραφα ασφαλείας δεδομένων, εφαρμογή ελέγχων πρόσβασης και αδειών χρηστών, αλλά και την κατάρτιση του προσωπικού και των μαθητών/ριών σε θέματα απορρήτου και μέτρων ασφαλείας. Τα σχολεία πρέπει να παρέχουν πρωτόκολλα ανταπόκρισης και επαναφοράς μετά από πιθανή παραβίαση δεδομένων ή αποτυχίες του συστήματος.

Τεχνική υποστήριξη και βοήθεια

Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει προσωπικό τεχνικής υποστήριξης ή τμήμα πληροφορικής που θα παρέχει υποστήριξη στο προσωπικό και στους διδασκόμενους/ες. Αυτό περιλαμβάνει ζητήματα υλισμικού & λογισμικού, επίλυση προβλημάτων συνδεσιμότητας και παροχή καθοδήγησης για την ορθή και αποτελεσματική χρήση της τεχνολογίας. Η ύπαρξη γραφείου αρωγής, όπως ένα σύστημα έκδοσης εισιτηρίων, μπορεί να βελτιστοποιήσει τη διαδικασία αναφοράς και επίλυσης τεχνικών προβλημάτων.

Ενημέρωση εξοπλισμού και μελλοντικός σχεδιασμός

Η τεχνολογία εξελίσσεται με γρήγορους ρυθμούς, οπότε τα σχολεία χρειάζονται τακτικές αξιολογήσεις της ψηφιακής τους υποδομής, αλλά και σχεδιασμό για μελλοντικές ενημερώσεις και βελτιώσεις. Αυτό μπορεί να αφορά τον προϋπολογισμό για αντικαταστάσεις στον εξοπλισμό, την αξιολόγηση των αναδυόμενων τεχνολογιών που θα βελτίωναν στη μαθησιακή και διδακτική διαδικασία, αλλά και την ενημέρωση για τις τάσεις της εκπαιδευτικής τεχνολογίας.

ΠΑΡΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΥΠΟΔΟΜΗ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η παρατήρηση της υποδομής ψηφιακής μάθησης σε μια σχολική κοινότητα περιλαμβάνει την εκτίμηση της διαθεσιμότητας, της προσβασιμότητας και της αποτελεσματικότητας των ψηφιακών εργαλείων και πόρων που χρησιμοποιούνται για διδακτικούς σκοπούς.

Παρατηρώντας αυτές τις πτυχές της ψηφιακής υποδομής στη σχολική κοινότητα, κατανοούμε τα δυνατά σημεία, τις αδυναμίες και τους τομείς που χρειάζονται βελτίωση. Αυτές οι πληροφορίες καθοδηγούν τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τη αναβάθμιση και τη βελτιστοποίηση των ψηφιακών εμπειριών μάθησης για μαθητές/τριες και δασκάλους/ες.

Ο κύριος στόχος της παρατήρησης της ψηφιακής υποδομής είναι να διασφαλιστεί ότι υποστηρίζει την αποτελεσματική και συμπεριληπτική εκπαίδευση, πως βελτιώνει τη διδακτική και μαθησιακή εμπειρία και προετοιμάζει τους μαθητές/τριες για τον ψηφιακό κόσμο. Είναι πολύ σημαντικό να αξιολογείται η αποτελεσματικότητά της, να εντοπίζονται τομείς προς βελτίωση και να διασφαλίζεται ότι ευθυγραμμίζεται με τους μαθησιακούς στόχους και τις ανάγκες των διδασκόντων και διδασκομένων.

Βλ. **Ενότητα 1** για περισσότερες πληροφορίες στη
συμπεριληπτική ψηφιακή μάθηση

Ακολουθούν ορισμένες βασικές πτυχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διάρκεια μιας τέτοιας παρατήρησης:

1. **Διαθεσιμότητα συσκευών:** Σημειώστε τον αριθμό και τους τύπους συσκευών που διατίθενται, όπως σταθεροί και φορητοί υπολογιστές, tablet ή διαδραστικοί πίνακες. Αξιολογήστε εάν υπάρχουν επαρκείς συσκευές για όλους/ες και εάν είναι σε καλή κατάσταση.
2. **Συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο:** Αξιολογήστε την ποιότητα και την αξιοπιστία της πρόσβασης στο διαδίκτυο. Ελέγξτε εάν υπάρχουν προβλήματα συνδεσιμότητας ή περιορισμοί που εμποδίζουν τη χρήση διαδικτυακών πόρων ή σε πλατφόρμες επικοινωνίας.
3. **Λογισμικό και ψηφιακές πλατφόρμες εκμάθησης:** Παρατηρήστε την ποικιλία και την καταλληλότητα στις πλατφόρμες ψηφιακής εκμάθησης και στο εκπαιδευτικό λογισμικό που χρησιμοποιείται. Αξιολογήστε εάν ευθυγραμμίζονται με το πρόγραμμα σπουδών, αν προσφέρουν διαδραστικό και ελκυστικό περιεχόμενο και αν παρέχουν ευκαιρίες εξατομικευμένης μάθησης.
4. **Επάρκεια διδασκόντων:** Δώστε προσοχή στο επίπεδο του ψηφιακού γραμματισμού των εκπαιδευτικών και στην ικανότητά τους να ενσωματώνουν αποτελεσματικά την τεχνολογία στις διδακτικές τους πρακτικές. Αξιολογήστε εάν οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν επαρκή κατάρτιση και στήριξη στη χρήση ψηφιακών εργαλείων και πόρων για τη βελτίωση της διδασκαλίας.
5. **Συμμετοχή μαθητών:** Αναζητήστε σημάδια ενδιαφέροντος και ενεργού συμμετοχής των διδασκομένων κατά τη διάρκεια των ψηφιακών μαθησιακών δραστηριοτήτων. Αξιολογήστε εάν οι μαθητές/τριες χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τα ψηφιακά εργαλεία και τους πόρους που παρέχονται, συνεργάζονται με συμμαθητές/τριες και κατανοούν το περιεχόμενο.
6. **Τεχνική υποστήριξη και συντήρηση:** Αξιολογήστε τη διαθεσιμότητα τεχνικής υποστήριξης για την αντιμετώπιση προβλημάτων και την έγκαιρη αντιμετώπιση τεχνικών ζητημάτων. Ελέγξτε εάν υπάρχουν μηχανισμοί για την τακτική συντήρηση και ενημέρωση των συσκευών και του λογισμικού.
7. **Ισονομία και προσβασιμότητα:** Αναλογιστείτε εάν η υποδομή ψηφιακής μάθησης είναι προσβάσιμη σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν αναπηρίες ή προέρχονται από μη προνομιούχο περιβάλλον. Αξιολογήστε εάν καταβάλλονται προσπάθειες για την αντιμετώπιση τυχόν πιθανών ανισοτήτων όσον αφορά την πρόσβαση στην τεχνολογία.

Σύνοψη

Η πρόσβαση και η διατήρηση της ψηφιακής υποδομής για όλους και όλες στο δημοτικό σχολείο είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση τη ισότιμης και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης στην ψηφιακή εποχή. Περιλαμβάνει την παροχή των απαραίτητων εργαλείων και πόρων στους μαθητές/ριες, δασκάλους/ες και στο σχολείο ευρύτερα για την πρόσβαση και την αποτελεσματική χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας. Αυτό αποτυπώνεται τόσο στο hardware, με υπολογιστές, τάμπλετ και σύνδεση το διαδίκτυο, όσο και στο software, αλλά και στις πλατφόρμες ψηφιακής εκπαίδευσης.

Επιπλέον, η διατήρηση των ψηφιακών υποδομών απαιτεί διαρκή υποστήριξη και συντήρηση για τη διασφάλιση της βέλτιστης λειτουργίας. Αυτό περιλαμβάνει τεχνική υποστήριξη, τακτικές ενημερώσεις και μέτρα ασφαλείας για την προστασίας από κυβερνοαπειλές. Η κατάρτιση και τα προγράμματα ενίσχυσης των ικανοτήτων για τους/τις εκπαιδευτικούς και το διοικητικό προσωπικό είναι εξίσου απαραίτητα για την ενδυνάμωσή του με τις αναγκαίες ψηφιακές δεξιότητες με στόχο την ενσωμάτωση της τεχνολογίας στις διδακτικές πρακτικές.

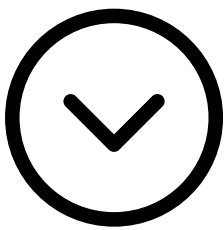
Για να επιτευχθεί αυτό, οι κυβερνήσεις, οι εκπαιδευτικοί θεσμοί και οι οργανισμοί πρέπει να θέσουν ως προτεραιότητα την επένδυση στην ψηφιακή υποδομή και ιδιαίτερα σε μη προνομιούχες περιοχές, όπου η πρόσβαση στην τεχνολογία είναι περιορισμένη. Αυτό σημαίνει τη δημιουργία εργαστηρίων υπολογιστών, παροχή συσκευών στους μαθητές/τριες και βελτίωση της διασύνδεσης στο διαδίκτυο στα σχολεία.

Διασφαλίζοντας πως όλα τα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν πρόσβαση και μπορούν να συντηρήσουν την ψηφιακή υποδομή, θα γεφυρωθεί το ψηφιακό χάσμα, θα ενισχυθούν οι ίσες εκπαιδευτικές ευκαιρίες και θα καλλιεργηθεί ο ψηφιακός εγγραμματισμός και οι ψηφιακές δεξιότητες των μαθητών/τριών, δίνοντάς τους τα απαραίτητα εργαλεία για την ψηφιακή εποχή.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 1: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΤΠΕ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

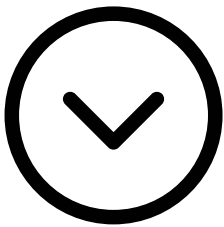
Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

Η πολωνική κυβέρνηση έχει εφαρμόσει το πρόγραμμα «Aktywna tablica» («Ενεργός Μαυροπίνακας»), το οποίο στοχεύει στη βελτίωση των σχολικών υποδομών και των ικανοτήτων ΤΠΕ μαθητών/ριών και εκπαιδευτικών για τα έτη 2020-2024. Πρωταρχικός στόχος του προγράμματος είναι η προώθηση της ενσωμάτωσης των σύγχρονων τεχνολογιών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και η ενίσχυση της ικανότητας των μαθητών/ριών και των εκπαιδευτικών ώστε να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά αυτούς τους πόρους. Ως μέρος του προγράμματος, χορηγούνται πόροι στα σχολεία για την προμήθεια εξοπλισμού πολυμέσων, συμπεριλαμβανομένων διαδραστικών πινάκων, προβολέων πολυμέσων, υπολογιστών και βασικού λογισμικού. Επιπλέον, το πρόγραμμα αναγνωρίζει τη σημασία της κατάρτισης των εκπαιδευτικών με τις απαραίτητες δεξιότητες για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των σύγχρονων τεχνολογιών στις διδακτικές τους πρακτικές.

Το ζητούμενο

Το πρόγραμμα θα διαρκέσει από το 2020 έως το 2024 και θα παρέχει στα σχολεία την απαραίτητη ψηφιακή υποδομή με τη μορφή: σύγχρονου εξοπλισμού, εκπαιδευτικών βοηθημάτων καθώς και εργαλείων θεραπείας (καθώς το πρόγραμμα καλύπτει και μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες), ώστε η οικονομική υποστήριξη είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τις δυνατότητες όλων των μαθητών και των εκπαιδευτικών που είναι δικαιούχοι του προγράμματος.

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

- Πιστεύετε ότι χρειάζονται προγράμματα όπως αυτό;
- Ποιος θα ωφεληθεί περισσότερο από τη συμμετοχή σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;
- Γνωρίζετε την ύπαρξη παρόμοιων προγραμμάτων;
- Πώς φαίνεται κάτι τέτοιο για τη χώρα σας;

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 2: ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ

Μία μικρή ιστορία από το πεδίο

Στην Πολωνία, τα τελευταία χρόνια, το εντυπωσιακό ποσό των 8 δισεκατομμυρίων ζλότι αφιερώθηκε στην ψηφιοποίηση των σχολείων, διοχετεύοντας κεφάλαια σε μια πληθώρα έργων που στοχεύουν στη βελτίωση των σχολικών υποδομών και άλλων πρωτοβουλιών. Ανάμεσα σε αυτά τα έργα βρίσκεται το Εκπαιδευτικό Δίκτυο όλης της Πολωνίας, μια εμβληματική δράση που παρέχει αστραπιαίο και ασφαλές Διαδίκτυο με εντυπωσιακή δυνατότητα 100 Mb/s σε πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Πάνω από το 90 τοις εκατό των επιλέξιμων σχολείων έχουν ήδη συνδεθεί σε αυτό το πρωτοποριακό δίκτυο. Η κινητήρια δύναμη πίσω από τις αυξημένες οικονομικές επενδύσεις στην ψηφιακή εκπαίδευση ανάγεται στις προκλήσεις που θέτει η εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αυτά τα πρόσθετα κεφάλαια ήταν εξαιρετικά επωφελή, ειδικά για τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι έλαβαν την τόσο αναγκαία οικονομική βοήθεια για την απόκτηση υπολογιστών, tablet και άλλου βασικού εξοπλισμού για τη διευκόλυνση της απρόσκοπτης εξ αποστάσεως μάθησης. Το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών αναδεικνύεται ως βασικός παράγοντας που προωθεί συνεχώς την ανάπτυξη της Ολοκληρωμένης Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας. Μέσα σε αυτό το περιεκτικό περιβάλλον διδασκαλίας και μάθησης, πραγματοποιήθηκε μια εκτεταμένη βάση δεδομένων με σχεδόν 10.000 δωρεάν ηλεκτρονικά υλικά για τη γενική εκπαίδευση, την επαγγελματική εκπαίδευση και τη συμπεριληπτική εκπαίδευση. Αυτή η αξιοσημείωτη πρωτοβουλία κορυφώθηκε σε δημοτικότητα, σημειώνοντας εκπληκτικές προβολές σελίδας την ημέρα (4,5 εκατομμύρια), ενώ ταυτόχρονα φιλοξενούσε εντυπωσιακούς αριθμούς χρηστών στην πλατφόρμα (8 εκατομμύρια λογαριασμούς).

Το ζητούμενο

Ως μέρος της συνεχούς δέσμευσής της για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, η πολωνική κυβέρνηση δεν φείδεται προσπαθειών, διαθέτοντας σημαντικά ποσά για την ενίσχυση της ψηφιοποίησης των σχολείων και την αύξηση της πρόσβασης σε ευρυζωνικές και ψηφιακές υποδομές. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτά τα κρίσιμα μέτρα και οι επενδύσεις σε σχολικές υποδομές αποδείχθηκαν εξαιρετικά σημαντικά κατά την ταραγμένη περίοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στον απόηχο της πανδημίας COVID-19.

Μερικά ερωτήματα προς σκέψη

Γιατί είναι τόσο σημαντικό να διασφαλίσουμε ότι τα σχολεία διαθέτουν τη σωστή ψηφιακή υποδομή;

Είναι επαρκής η χρηματοδότηση;

Ποιους άλλους τρόπους θα βλέπατε για τη συγκέντρωση κεφαλαίων με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης σε ψηφιακές υποδομές στα σχολεία;

Ερωτήσεις & Απαντήσεις

1. Μεταξύ άλλων, τι οφέλη αποφέρει η ψηφιακή υποδομή στα δημοτικά σχολεία;

- α) προετοιμασία για το μέλλον, μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, εφαρμογή soft skills
- β) εξατομικευμένη μάθηση, ενισχυμένη εμπειρία διδασκαλίας και μάθησης, καλύτερη συνεργασία και επικοινωνία
- γ) κατανόηση της χρησιμότητας των ΤΠΕ, ενισχυμένη εμπειρία διδασκαλίας και μάθησης, μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στα εκπαιδευτικά ιδρύματα

2. Τι οφέλη έχει η αποτελεσματική συντήρηση ψηφιακών υποδομών στα σχολεία;

- α) Τα σχολεία μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι μαθητές/ριες και το προσωπικό έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστους και ασφαλείς τεχνολογικούς πόρους που υποστηρίζουν τους μαθησιακούς και διδακτικούς τους στόχους.
- β) Τα σχολεία αποδεικνύουν τη δέσμευσή τους στην εκπαίδευση των μαθητών/ριών.
- γ) Τα σχολεία παρέχουν πρόσβαση σε αναλύσεις δεδομένων, συστήματα διαχείρισης έργων και εργαλεία συνεργασίας που βασίζονται σε cloud.

3. Τι δεν περιλαμβάνεται στις βασικές αρχές όταν αξιολογούμε και διαχειριζόμαστε προσβάσιμες εκπαιδευτικές τεχνολογίες;

- α) Η εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών.
- β) Η αναζήτηση των καλύτερων εναλλακτικών.
- γ) Η αξιολόγηση της παιδαγωγικής ευθυγράμμισης.

4. Ποιο δεν θεωρείται βασικό στοιχείο της συντήρησης της ψηφιακής υποδομής στα σχολεία;

- α) Η τεχνική υποστήριξη και το γραφείο αρωγής.
- β) Η συνδεσιμότητα στο δίκτυο και το διαδίκτυο.
- γ) Η εκτίμηση αναγκών.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Brown, S. (2021). Digital education platforms and how they're helping schools. Retrieved from:

<https://dfedigital.blog.gov.uk/2021/02/12/digital-education-platforms/>

Buhere, P., Kitari, J.W., Obaki, S. (2019). ICT infrastructure and Pupils Learning Outcomes: A Case of Matete Sub-County Primary Schools, Kakamega County. International Journal of Scientific and Research Publications, Volume 9, Issue 10, 381. Retrieved from:

<https://www.ijsrp.org/research-paper-1019/ijsrp-p9450.pdf>

Dannecker, A., Khalek, J.A. (2021). Accelerating access to digital infrastructure: The time is now. Retrieved from:

<https://blogs.worldbank.org/digital-development/accelerating-access-digital-infrastructure-time-now>

Dolan, J., Vora, P. (2022). What is 'good' digital infrastructure? Measuring digital infrastructure to maximize development outcomes and mitigate risks. Brookings Global Working Paper #167. Global Economy and Development program at Brookings. Retrieved from:

<https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2022/02/Good-Digital-Infrastructure.pdf>

Falck, D., Peirano, C., Severin, E. (2012). Technologies for Education. Basic Guidelines for Project Evaluation. Inter-American Development Bank, No. IDB-TN-390. Retrieved from:

<https://publications.iadb.org>

International Telecommunication Union (ITU). (2021). School connectivity equips learners for education, work, and life. Retrieved from:

<https://www.itu.int/hub/2021/11/school-connectivity-equips-learners-for-education-work-and-life/>

Pata, K., Tammets, K., Väljataga, T. et al. (2022). The Patterns of School Improvement in Digitally Innovative Schools. Tech Know Learn 27, 823–841. Retrieved from:

<https://doi.org/10.1007/s10758-021-09514-5>

Soft Egg. (2021). Assessing Your School ICT Infrastructure. Retrieved from:

<https://www.softegg.co.uk/blog/assessing-school-ict-infrastructure#>

Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 - „Aktywna tablica”. Retrieved from:
<https://www.gov.pl/attachment/9696548c-421f-49b0-8bcb-4867af139cb7>

Sustainable Digital Infrastructure Alliance (n.d.). Definition for Digital infrastructure. Retrieved from:
<https://sdialliance.org/dictionary/digital-infrastructure/>

teachonline.ca. (2020). Ten Guiding Principles for the Use of Technology in Learning. Retrieved from:
<https://teachonline.ca/tools-trends/how-use-technology-effectively/ten-guiding-principles-use-technology-learning>

UK Department for Education. (2019). Assessing your school ICT infrastructure. Retrieved from:
<https://www.gov.uk/government/publications/assessing-your-school-ict-infrastructure/assessing-your-school-ict-infrastructure>

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΚΟΥΙΖ

Μαθησιακή ενότητα 1

1.α 2.γ 3.β 4.β 5.γ 6.α

Μαθησιακή ενότητα 2

1.γ 2.γ 3.γ 4.α 5.α 6.β

Μαθησιακή ενότητα 3

1.γ 2.β 3.γ 4.γ 5.γ 6.γ

Μαθησιακή ενότητα 4

1.β 2.α 3.β 4.γ

Ενσωμάτωση του εγχειριδίου

Το ψηφιακό εγχειρίδιο για διευθυντές και διευθύντριες δημοτικών σχολείων για την ηγεσία στη διαδικτυακή και συμπεριληπτική εκπαίδευση είναι ένα συμπληρωματικό υλικό για την αποτελεσματική κατάρτιση διευθυντών/τριών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και για εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτές και διαμεσολαβητές εκπαίδευσης, ως εργαλείο διδασκαλίας και μάθησης.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ

- □Ανεξάρτητο εκπαιδευτικό υλικό για τη διαδικτυακή και συμπεριληπτική ηγεσία στην εκπαίδευση.
- □Πηγή για τη συμπεριληπτική εκπαίδευση, την ψηφιακή ηγεσία και τους ανοιχτούς εκπαιδευτικούς πόρους.
- □Μεθοδολογία διδασκαλίας και εισαγωγή στη χρήση ψηφιακών υποδομών, πόρων και εργαλείων στο σχολείο.
- □Υποστήριξη στην προετοιμασία εργαστηρίων για την ψηφιακή συμπεριληπτική μάθηση, την προώθηση της ψηφιακής νοημοσύνης στην κοινότητα του δημοτικού σχολείου, την ηγεσία στην ψηφιακή μάθηση για την κοινότητα του δημοτικού σχολείου και για την πρόσβαση και διατήρηση ψηφιακής υποδομής για όλους/ες – οι θεματικές των μαθησιακών ενοτήτων.
- □Βοήθημα για μικτά και ευέλικτα περιβάλλοντα μάθησης που στοχεύουν στην αναβάθμιση των ψηφιακών ικανοτήτων, όταν μέρος της εκπαίδευσης γίνεται με διαδικτυακό μάθημα, στην τάξη ή με ηλεκτρονική ανάγνωση στο σπίτι.
- □Διατίθεται για λήψη σε υπολογιστές, για χρήση εκτός σύνδεσης και ανεξάρτητα από την τοποθεσία του εκπαιδευόμενου ή του εκπαιδευτή.
- □Διαθέσιμος πόρος για το σχολικό προσωπικό και τους γονείς, για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της παροχής και υποστήριξης της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, καθώς και τη συμβολή στην ανάπτυξη ενός πολιτιστικά συμπεριληπτικού σχολείου που χαρακτηρίζεται από τις ατομικές στάσεις και συμπεριφορές των μερών του.
- □Πόροι που υποστηρίζουν την οργάνωση συναντήσεων με γονείς με θέμα τη διαφορετικότητα, τη συμπερίληψη, τις ίσες ευκαιρίες, τη χρήση της τεχνολογίας στην εκπαίδευση.

- Πηγή για τη συμπεριληπτική εκπαίδευση, την ψηφιακή ηγεσία και τους ανοιχτούς εκπαιδευτικούς πόρους.
- Υποστηρικτικός πόρος για το Μαζικό Ανοικτό Διαδικτυακό Μάθημα (ΜΑΔΜ), που περιλαμβάνει βασικούς ορισμούς και οπτικά στοιχεία για την καλύτερη κατανόηση των θεμάτων των μαθησιακών ενοτήτων.
- Αποτέλεσμα που μπορεί να συμπληρωθεί από την εφαρμογή e-PRI4ALL για κινητά τηλέφωνα για την επανάληψη και τη διατήρηση γνώσεων, καθώς και την εκμάθηση μέσω του κινητού.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΗΓΕΣ

Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία:

<https://social.desa.un.org/issues/disability/crpd/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-crpd>

Ενημερώσεις νομοθεσίας 2023 από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τις Ειδικές Ανάγκες και τη Συμπεριληπτική Εκπαίδευση:

<https://www.inclusive-education-in-action.org/resources/legislation-updates>

Σύσταση για τους Ανοικτούς Εκπαιδευτικούς Πόρους (ΑΕΠ)

<https://www.unesco.org/en/legal-affairs/recommendation-open-educational-resources-oer>

Οδηγίες για προσβάσιμες πληροφορίες (διαθέσιμες σε 26 γλώσσες):

<https://www.european-agency.org/resources/publications/guidelines-accessible-information>

Ανοιχτά ψηφιακά εκπαιδευτικά εργαλεία για διαδραστική διαδικτυακή διδασκαλία και μάθηση για εκπαιδευτικούς και μαθητές:

<https://www.unicef.org/serbia/en/open-digital-educational-tools-interactive-online-teaching-and-learning>

fbclid=IwAR067v6JOrSBC9qTn0quIvc6w7AJr2Txc85PclGnwYZsTN9EiEAe1-TBA9I

**Co-funded by
the European Union**

<https://e-pri4all.erasmus.site>

**ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ: ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟΙ ΠΟΡΟΙ
ΓΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΕΣ ΤΗΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΜΑΘΗΣΗ**

2021-1-ES01-KA220-SCH-000024243